

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชาย
ในประเทศไทย
The Prevention of process to the prostitution of boys in Thailand

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย
อาจารย์ปริญญา สิริอัมตะกุล

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้
(เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
มหาวิทยาลัยบูรพา

รหัสโครงการ 2561A10802130

สัญญาเลขที่ 84/2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชาย
ในประเทศไทย

The Prevention of process to the prostitution of boys in Thailand

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย

อาจารย์ปริญญา สิริอิตตะกุล

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยบูรพา ผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขที่สัญญา 84/2561

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานหลายองค์กร คณะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนสำคัญในการทำให้ได้ผลการวิจัยนี้สามารถจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และเผยแพร่ได้ ดังนี้คือ ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่มีนโยบายให้ความสำคัญและให้ทุนสนับสนุนทุนในการทำวิจัย ขอขอบคุณงานส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา และภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่อำนวยความสะดวกในด้านการจัดทำเอกสารและแนะนำขั้นตอนและระเบียบการต่างๆในการดำเนินงาน

รวมถึงขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกคน และขอเป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตสำหรับน้อง ๆ ที่ได้ให้ข้อมูลที่มาและที่ไปเป็นอย่างดี รวมไปถึงผู้ช่วยนักวิจัยที่ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล แม้ยากลำบากแต่ก็ไม่ย่อท้อ

ผู้วิจัยมุ่งหวังว่าผลงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งแรกที่เด็กจะต้องพบเจอ พ่อแม่จะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวลูกแต่ละคน รวมไปถึงร่วมสร้างอนาคตที่ดีให้กับลูกหลานของตนต่อไป

คุณประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา และครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และอบรมสั่งสอนทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

กุมภาพันธ์ 2562

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม (mixed research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย และ 4) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า ไม่มีเด็กชายที่อายุต่ำกว่า 18 ปีขายบริการทางเพศ แต่อาจจะพบเด็กชายที่อายุน้อยกว่า 20 ปีอยู่บ้าง แต่ไม่มาก 2) การเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า เพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะชักชวนเข้ามาทำงาน และใช้วิธีปากต่อปากบอกต่อกันไป 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน และค่านิยมทางเพศมีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ และ 4) แนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า สิ่งที่สามารถสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายได้ก็คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว เด็กชายขายบริการส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก และเด็กมักจะหนีออกจากบ้าน รวมไปถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยสนิทกับพ่อแม่สักเท่าใด ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะสามารถเป็นแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ คือ ครอบครัว พ่อแม่ที่ตัดสินใจที่จะมีบุตรต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ และดูแลเลี้ยงดูลูกของตนให้ดี ไม่ให้เกิดปัญหาบ้านแตก และทำให้เห็นเด็กต้องหนีออกจากบ้าน และท้ายที่สุดก็ดึ้นรนทำงานทุกประเภทเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเอง แม้อาชีพนั้นจะผิดกฎหมายก็ตาม แนวทางที่สอง คือ โรงเรียนต้องสร้างชุดความรู้ที่สำคัญของการสูญเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถ้าเด็กคนหนึ่งจะต้องมาขายบริการทางเพศ พวกเขาจะลดทอนความเป็นคน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพียงใด ซึ่งในโรงเรียนไม่มีการพูดถึง ไม่มีการให้ความรู้ ดังนั้นโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างชุดความรู้นี้ และสร้างความตระหนักให้กับเด็ก เพื่อป้องกันไม่ให้พวกเขาเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ รวมไปถึงต้องสร้างชุดความรู้ และการตระหนักรู้คู่ขนานไปกับการขายบริการทางเพศ และการซื้อบริการทางเพศด้วยการกระทำดังกล่าวเป็นการย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากแค่ไหน เป็นการทำร้าย และทำลายโอกาสของผู้ที่ด้อยโอกาสทางสังคมมากเพียงใด และแนวทางที่สาม คือ รัฐต้องสร้างการตระหนักรู้ให้ประชาชนได้ถึงบทลงโทษทางกฎหมายที่จะเกิดขึ้นว่าการขายบริการทางเพศ และการซื้อบริการทางเพศนั้นต้องได้รับโทษทางกฎหมายมากน้อยเพียงใด แต่อย่างไรก็ตามนอกจากบทลงโทษทางกฎหมายแล้ว รัฐต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ รวมไปถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคน การขายบริการทางเพศ และซื้อบริการทางเพศส่งผลร้ายแรงต่อการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์มากเพียงใดอีกด้วย

Abstract

This research is a research and development by using a mixed research methodology, mainly using quantitative research methods. With the objective 1) to study the current condition of the sale of sexual services of boys in Thailand 2) to study the entry into the sex services process of boys in Thailand 3) to study the factors affecting the entry into the sales service process Sex of boys in Thailand and 4) to create guidelines to prevent entry into the sex services process of boys in Thailand

The sample group is boys who sell sex services. The age of 15 years, but not more than 20 years, the number of 140 people. The tools used in the research are questionnaires, data analysis with path analysis.

The results showed that 1) the current condition of the sale of sexual services of boys in Thailand from the study found that no boys under 18 years of sex But may find some boys younger than 20 years old, but not many And use the word-of-mouth method to tell each other 3) Factors affecting the access to the sex services of boys in Thailand From the research results Found that the attitude towards work behavior And sexual values affect the access to the sex service process and 4) guidelines to prevent entry into the sex services process of boys in Thailand. The results of the research show that what can be used to create a way to prevent entering the sex services process of a boy is Family Relations The boys sell most of their services from the broken family. And children often flee from their homes Including a relationship that is not very close to the parents Therefore, it is very important to be able to be a way to prevent entry into the sex services process. Families, parents who decide to have children must give love, care and care for their children. Not to cause a broken house problem And saw the child having to run away from home And ultimately struggling to work in every category to earn a living Even if the profession is illegal. The second approach is that the school must create a set of important knowledge of the loss of human dignity. If a child has to sell sex services, they will diminish humanity. And human dignity In which the school does not speak No knowledge So school And related agencies must create this knowledge set And raising awareness for children To prevent them from entering the sex services process Including having to create knowledge sets And parallel awareness of sexual services and the purchase of sexual services, as well as how much such acts of human dignity are Is hurting And destroying the opportunities of those who are less socially disadvantaged. And the third way is that the state must create awareness for people

to know the legal penalties that will arise that the sale of sexual services and how much sex services must be purchased for legal penalties However, in addition to legal penalties. The state must promote to create awareness of the human values. Including the equality of all people Sexual services and how to buy sexual services can have a serious impact on human values

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ตอนที่ 1 แนวคิดนิเวศวิทยา.....	5
ตอนที่ 2 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	7
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต.....	16
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับเพศวิถี.....	21
ตอนที่ 5 ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	25
ตอนที่ 6 ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	28
ตอนที่ 7 ทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์.....	31
ตอนที่ 8 ทฤษฎีการตีตรา.....	35
ตอนที่ 9 แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ.....	37
ตอนที่ 10 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายและการค้าประเวณี.....	41
ตอนที่ 11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน.....	72
ตอนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	73
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	74
 บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	85
บรรณานุกรม.....	86
 ภาคผนวก.....	91
ประวัติผู้วิจัย.....	243

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 2.....	57
2	เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 3.....	58
3	เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 4.....	59
4	เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 5.....	60
5	ระดับการศึกษาสูงสุด.....	66
6	สถานภาพสมรสของครอบครัว.....	66
7	อาชีพหลักของครอบครัว.....	67
8	ความสนิทสนมกับบิดามารดา.....	67
9	ภูมิลำเนา.....	68
10	ความตั้งใจที่จะทำงานต่อ.....	68
11	สถานภาพสมรส.....	68
12	การอบรมเลี้ยงดู.....	69
13	บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงาน.....	69
14	อิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่ชักชวน.....	70
15	รสนิยมทางเพศ.....	70
16	การซื้อบริการทางเพศ.....	70
17	เพศที่ซื้อบริการทางเพศ.....	71
18	ระดับความต้องการทางเพศ.....	71
19	ระดับความสุข.....	72
20	สถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	72
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร.....	73
22	ดัชนีวัดความกลมกลืน (fit indices).....	74
23	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล.....	75

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แนวคิดนิเวศวิทยา.....	6
2	แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	9
3	แนวคิดความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์.....	28
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	51
5	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	76

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การค้าประเวณีในสังคมไทยมีมาช้านาน นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ด้วยเวลาที่ผ่านไปสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากรวมทั้งในปัจจุบันกระแสการเดินทางข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และมีความถี่สูง มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างคนต่างเชื้อชาติมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ส่งผลให้รูปแบบการ “ค้าประเวณี” หรือการขายบริการทางเพศปรับเปลี่ยนไปอย่างมาก เช่น จากเดิมที่เคยมีเฉพาะ “ผู้หญิง” ขายบริการเพิ่มมาเป็น “ผู้ชาย” ขายบริการที่ให้บริการทางเพศแก่ลูกค้าเพศตรงข้าม หรือให้บริการแก่ลูกค้าเพศเดียวกัน (Men having Sex with Men) หรือจากการที่มีเฉพาะผู้ชายบริการที่อยู่ในวัย “ผู้ใหญ่” (adult) ขยายวงลงมาครอบคลุมถึงผู้ชายบริการที่ยังอยู่ในวัย “เด็ก” (child) ทั้งหญิงและชาย (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ, 2550) จากระบบทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้มีการแสวงหาความสุขทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาความสุขจากเด็กชายเพิ่มมากขึ้นซึ่งเท่ากับว่าเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลง โดยมองว่าเป็นเพียงสินค้าที่มีการซื้อขาย และเอารัดเอาเปรียบโดยไม่คำนึงถึงสภาพร่างกาย จิตใจและความรู้สึก ปัญหาการค้ามนุษย์จึงเป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการไร้ซึ่งมนุษยธรรม และเมื่อพิจารณาถึง ปัญหาการขายบริการทางเพศของเด็กชาย นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม (วรวิทย์ เกิดสวัสดิ์, 2548) แม้ในอดีตปัญหานี้อาจไม่รุนแรงนัก แต่ในปัจจุบันนับว่าเป็นปัญหาสังคมปัญหาหนึ่งที่จะต้องได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปอย่างจริงจัง ภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้น ซึ่งเกิดจากการเร่งพัฒนาประเทศไปสู่ความก้าวหน้าให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมทำให้ทุกคนต่างดิ้นรนในการหาเงินเลี้ยงชีพตัวเองและครอบครัว ความห่างเหินภายในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ต่างคนต่างแยกกันทำงานพ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก หน้าที่ในการเลี้ยงดูถูกส่งผ่านไปยังโรงเรียน สำหรับเด็กในครอบครัวยากจนที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนได้ก็ต้องออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมีมากขึ้น การเป็นครอบครัวเดี่ยวมักทำให้เกิดความกดดันต่อการเผชิญปัญหาตามลำพัง ซึ่งปัจจุบันพบว่าเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกมากขึ้น

เด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่บีบคั้น อาจขาดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ด้วยภาวะที่บีบคั้นจากครอบครัวหรือโรงเรียน บางคนถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง จึงหาทางออกด้วยการหนีออกจากบ้านรวมกลุ่มประพฤติดนไม่เหมาะสมกับวัย เมื่อเด็กเหล่านี้มีปัญหาก็มักจะหาทางออกในทางที่ผิด เช่น มั่วสุม ลักเล็กขโมยน้อย บางคนตกเป็นเครื่องมือของพวกมิจฉาชีพ และบางครั้งอาจก่ออาชญากรรมขึ้นได้ เด็ก ๆ เหล่านี้เชื่อว่าเขาต้องการที่จะประพฤติดนในเส้นทางนี้ แต่มันเป็นสิ่งที่เขาอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อประชดสังคมหรือแก้แค้นสังคม

จากรายงานกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (2550) พบว่า ผู้ขายบริการทางเพศทั่วเอเชียส่วนใหญ่มีอายุน้อย การเริ่มขายบริการทางเพศตั้งแต่อายุยังน้อย เกิดจากหลายสาเหตุด้านส่วนตัวครอบครัว และ

ความต้องการใช้บริการจากลูกค้าที่มีรสนิยมทางเพศต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก และความเชื่อที่ว่าเด็กสะอาดปราศจากโรคโดยเฉพาะโรคเอดส์ ทำให้ผู้ขายบริการทางเพศที่อายุน้อยมีลูกค้ามากกว่าผู้ขายบริการที่อายุมากกว่า จึงทำให้มองเห็นภาพได้ว่า วงการค้าประเวณีเด็กได้เจริญเติบโตควบคู่ไปกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยปัจจัยสาเหตุที่ทำให้มีการค้าประเวณีเด็ก มีทั้งปัจจัยระดับมหภาค ระดับชุมชน และระดับบุคคล โดยทั่วไปปัจจัยระดับมหภาคจะเป็นปัจจัยเกื้อกูลอำนวยความสะดวกต่อการค้าประเวณีเด็ก เช่น นโยบายและแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งเน้นความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเป็นวัตถุนิยม การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ในทางปฏิบัตินักธุรกิจการท่องเที่ยวได้อาศัยการบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ

ปัจจัยระดับชุมชน เช่น ค่านิยมด้านการประกอบอาชีพและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ส่งเสริมความเจริญด้านวัตถุมากกว่าความเจริญทางด้านจิตใจ และมากกว่าความวิริยะอุตสาหะในการประกอบอาชีพที่มีศักดิ์ศรีของตัวบุคคล การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สม่ำเสมอ

ปัจจัยระดับบุคคลที่ผลักดันให้เด็กไปค้าประเวณีที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสาเหตุที่แท้จริง คือ วัตถุนิยมของบิดามารดา กระบวนการขัดเกลาลูกฝึกฝင်ค่านิยมที่ส่งเสริมการค้าประเวณีเด็ก และสภาพชีวิตครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่

ปัจจัยทั้งสามประการ ผลักดันให้เด็กต้องตกเป็นเหยื่อของวงการค้าประเวณีทั้งด้วยความสมัครใจ จำใจ และถูกบังคับหลอกลวง ซึ่งในกระบวนการผลักดันนั้น มีบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่บิดามารดาญาติพี่น้อง คนใกล้ชิดเด็ก ผู้นำชุมชน เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กชายซึ่งจะเติบโตมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป นั่นก็คือ โรคเอดส์ ยาเสพติด และที่สำคัญยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของการละเมิดสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิเด็ก มาตรา 34 ที่ว่า รัฐต้องคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศทุกรูปแบบ เพื่อป้องกันการชักจูง หรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศ การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณีหรือการกระทำอื่นๆ ทางเพศ รวมทั้งการแสวงหาลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะแสวงหาแนวทางในการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย โดยหวังอย่างยิ่งว่าต่อไป ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่เด็กชายทุกคนได้เข้าถึงประโยชน์สูงสุดตามสิทธิที่ตนควรจะมี และควรจะได้ โดยคำนึงถึงสิทธิเด็กเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย
4. เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันของกระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงว่ากระบวนการนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย อันจะส่งผลให้เกิดการสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยที่สอดคล้องกับสภาพสังคมอย่างแท้จริง
4. ทำให้ได้แนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ขอบเขตของโครงการวิจัย

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 140 คน

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

- 1) สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 2) ศูนย์ประชาสัมพันธ์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 3) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ
- 4) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

5) กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล

6) มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

7) สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP)

8) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา

9) มูลนิธิเพื่อความเข้าใจเด็ก (FOCUS)

10) มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (มสพ.)

และ 2) ผู้จัดการเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้ซื้อเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้จำหน่ายเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้พาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมาขายบริการ หรือแม้กระทั่งผู้ส่งต่อ จำนวน 10 คน

นิยามศัพท์

เด็กชาย หมายถึง เด็กผู้ชายซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์

ขายบริการทางเพศ หมายถึง การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่นในลักษณะเป็นผู้กระทำ หรือ ผู้ถูกกระทำ โดยการมีพฤติกรรมการสำเร็จความใคร่ การร่วมเพศทางปาก การร่วมเพศทางทวารหนัก หรือการกระทำอื่นใด โดยเป็นการขายบริการให้กับเพศชายหรือเกย์ทั้งแบบชั่วคราวและค้างคืน โดยได้รับสินจ้างรางวัล เป็นการตอบแทนการกระทำนั้นจากผู้ซื้อบริการ

เกย์ หมายถึง ผู้ชายที่มีความสัมพันธ์ทางเพศ หรือพึงพอใจในทางเพศกับบุคคลเพศเดียวกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย”
มีแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดนิเวศวิทยา
2. ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
3. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต (Way of Life)
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเพศวิถี (Sexuality Theory)
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation Theory)
6. แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Theory)
7. แนวคิดและทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism Theory)
8. แนวคิดและทฤษฎีการติดตรา (Labeling Theory)
9. แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ (Prostitution)
10. แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายและการค้าประเวณี (Law and Prostitution)
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดนิเวศวิทยา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดของ Bronfenbrenner เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ยูรี บรอนเฟนเบรเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) ผู้มีชีวิตอยู่ระหว่าง ปี พ.ศ. 2460 - 2548 เป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการ (Developmental psychologist) ชาวอเมริกันที่เกิดในรัสเซีย ผู้พัฒนาทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological theory) ซึ่งมองพัฒนาการของเด็กภายในบริบทของระบบความสัมพันธ์ที่ก่อร่างขึ้นเป็นสภาพแวดล้อม อันประกอบด้วย 5 ระบบ ดังนี้

1. ระบบเล็ก (Micro-system) ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของเด็กที่ห้อมล้อมด้วยพ่อแม่ ครอบครัว เพื่อน รุ่นราวคราวเดียวกัน (Peer) สถานเลี้ยงเด็ก โรงเรียน เพื่อนบ้าน ชุมชน เป็นต้น เด็กจะได้รับอิทธิพลและมีอิทธิพลต่อระบบนี้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive) ครูปฐมวัย อาจริเริ่มให้มีการใช้ความสัมพันธ์ของเด็กกับหนังสือในการบำบัด (Biblio-therapy) หรือ ในกรณีเด็กบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนก็ต้องอำนวยความสะดวกให้เด็กเข้าถึงชั้นเรียนได้ง่าย

2. ระบบระหว่างกลาง (Meso-system) ประกอบด้วยการเชื่อมโยง (Linkage) หรือปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างระบบ เล็กด้วยกัน อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับครู ในสหรัฐอเมริกา นโยบาย

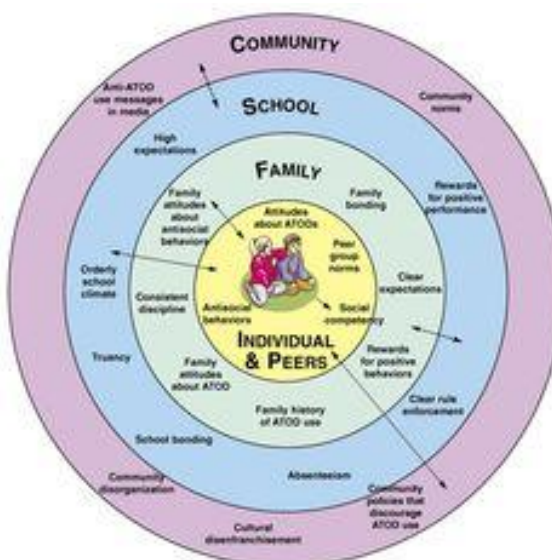
ของโรงเรียนที่สนับสนุนการอ่านออก-เขียนได้ (Literacy) ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อค่านิยม (Value) ของการอ่านออก-เขียนได้ของเด็กและสมาชิกอื่นๆ ภายในครอบครัว

3. ระบบภายนอก (Exo-system) คือ ระบบสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเด็กไม่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรง แต่ก็ยังมีอิทธิพลต่อเด็ก อาทิ เครือข่ายครอบครัว และสถานที่ทำงานของพ่อแม่ ในกรณีที่พ่อแม่ต้องทำงานกะดึก หรือทำงานล่วงเวลา ย่อมมีผลกระทบต่อการเลี้ยงดูและการพัฒนาการของเด็ก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. ระบบใหญ่ (Macro-system) ประกอบด้วยวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม (Value) ของสังคม ในภาพรวม ตัวอย่างเช่น ความรุนแรงที่เห็นในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อมวลชน ย่อมกระทบต่อการพัฒนาการของเด็ก โดยที่เด็กจำนวนมากเริ่ม เกรงกลัวต่อความรุนแรง และถูกคุกคามโดยความรุนแรง รวมทั้งมีพฤติกรรมรุนแรงเสียเอง

5. ระบบลำดับเวลา (Chrono-system) ประกอบด้วยอิทธิพลสภาพแวดล้อมของลำดับเวลา และวิถีทางที่กระทบต่อการพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก อาทิ ความยากจน พ่อแม่หย่าร้าง และเทคโนโลยี ทุกวันนี้เด็กมีความชำนาญ (Adept) กับการใช้จากเทคโนโลยีในการเรียนรู้และความบันเทิง (Edutainment) และคงดำรงอยู่คู่ไปกับการเจริญเติบโตของเด็ก

แต่ละระบบเหล่านี้ (ซึ่งอยู่รอบๆ ตัวเด็ก) ได้รับอิทธิพลและมีอิทธิพลต่อกันและกัน ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกันด้วยภูมิหลังกรรมพันธุ์ (Genetic) อารมณ์ความรู้สึก (Temperament) และลักษณะพิเศษ (Characteristics) สิ่งที่พ่อแม่และนักการศึกษาสนใจคือวิธีการลดอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นลบ และเพิ่มอิทธิพลที่เป็นบวกต่อการพัฒนาการของเด็ก

ภาพที่ 1 แนวคิดนิเวศวิทยา

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

จากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ขอนำเสนอตัวแปรตามกรอบทฤษฎี และวิธีการในการวัดตัวแปรซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรม เจตนาในการกระทำพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ดังนี้

1.พฤติกรรม (Behavior) (Ajzen and Fishbein. 1980; Ajzen. 1991: 185; ธีระพรอุวรรณโณ. 2535: 248-252; ศิริวรรณ โพธิ์วัน. 2546: 20-21)

ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน การกระทำพฤติกรรม เป็นการทำหน้าที่ร่วมกันของการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และเจตนาในการกระทำพฤติกรรม การที่การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและเจตนาในการกระทำพฤติกรรมจะทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ

(1) การวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและเจตนาในการกระทำพฤติกรรมต้องมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ทำนาย เช่น ถ้าพฤติกรรมเป็น “การบริจาคเงินให้กาชาด” เจตนาก็ต้องเป็นเจตนาที่จะบริจาคเงินให้กาชาด ไม่ใช่บริจาคเงินทั่วไป และ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมก็ต้องวัดในทำนองเดียวกัน (2) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและเจตนาในการกระทำพฤติกรรม ต้องคงที่ในช่วงการเก็บข้อมูลหรือสังเกตพฤติกรรม เพราะการแทรกแซงบางอย่างอาจทำให้ตัวแปรทั้งสองเปลี่ยนแปลงไป (3) การทำนายพฤติกรรมจะยิ่งแม่นยำขึ้น ถ้ามีการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่ใกล้กับความเป็นจริง

การนิยามพฤติกรรมที่จะศึกษา จำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 ความจำเพาะของพฤติกรรม การกำหนดพฤติกรรมจะต้องคำนึงถึง

1) การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดียว (Single action) เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ (Behavioral category) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยกรกระทำย่อยๆ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การกระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล

2) เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกินอาหารข้างต้น อาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

3) เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ตอนค่ำ

4) บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้ สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เราสนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้วการวัดตัวแปรหลายตัวในทฤษฎีจะต้องวัดในระดับความจำเพาะที่สอดคล้องกับที่กำหนดเป็นพฤติกรรม

1.2 พฤติกรรมกับผล (Behavioral versus outcomes) พฤติกรรมคือ สิ่งที่บุคคลลงมือกระทำเอง แต่ผลอาจเกิดจากการกระทำของบุคคลส่วนหนึ่ง และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกส่วนหนึ่ง เช่น การลดน้ำหนัก จัดเป็น

ผลไม่ใช่พฤติกรรม การที่บุคคลจะลดน้ำหนักได้ นอกเหนือไปจากการกระทำพฤติกรรมของบุคคล อาจเป็นผลจากปัจจัยด้านสรีรวิทยา เช่น ระดับเมตาบอลิซึมของร่างกาย หรือการเจ็บป่วยเรื้อรัง เป็นต้น ดังนั้นถ้าต้องการที่จะอธิบายหรือทำนายผลที่เกิดขึ้น อาจจำเป็นต้องศึกษาตัวแปรเกินหรือตัวแปรนอกกรอบทฤษฎีซึ่งมีอิทธิพลต่อผลนั้นร่วมกับการทำพฤติกรรม อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีขอบข่ายการอธิบายอยู่ที่พฤติกรรม หากจะนำมาศึกษาผลอาจทำได้บ้างในระดับหนึ่งเท่านั้น นั่นคือ ผู้ใช้จะต้องกำหนดออกมาให้ได้ว่ามีพฤติกรรมใดบ้างเป็นสาเหตุของผลที่จะศึกษา แล้วศึกษาที่พฤติกรรมเหล่านี้ หากผลที่ศึกษานี้มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมที่ศึกษาเป็นส่วนมาก ผู้วิจัยก็เข้าใจผลได้มาก แต่ถ้าผลหนึ่งๆ ขึ้นกับตัวแปรอื่นๆ เป็นส่วนมาก และขึ้นกับพฤติกรรมของคนเป็นส่วนน้อย ทฤษฎีนี้ก็ไม่ว่ายในขอบข่ายที่จะนำมาอธิบายได้

สาระพื้นฐานของทฤษฎี

1. พฤติกรรม (Behavior หรือ B) ส่วนมากของบุคคลอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) หรือเรียกสั้นๆ ว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ของเขาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นๆ

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) ได้รับอิทธิพลจากตัวกำหนด 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC)

2.1 เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior หรือ AB) เป็นการประเมินทางบวกหรือลบต่อการกระทำนั้นๆ จัดได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรม (AB) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล(Personal Factors)ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมใดแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม หากมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude toward the behavior) และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเกิดเจตนาหรือตั้งใจ (Intention) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น

2.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าคนอื่น ๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขาต้องการหรือไม่ต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้นๆ ถ้าบุคคลได้รับรู้ว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมนั้น หรือต้องการให้เขาทำพฤติกรรมนั้น ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย

2.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่า เป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ ถ้าบุคคลเชื่อว่า มีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้ และสามารถควบคุมให้เกิดผลดังตั้งใจ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น

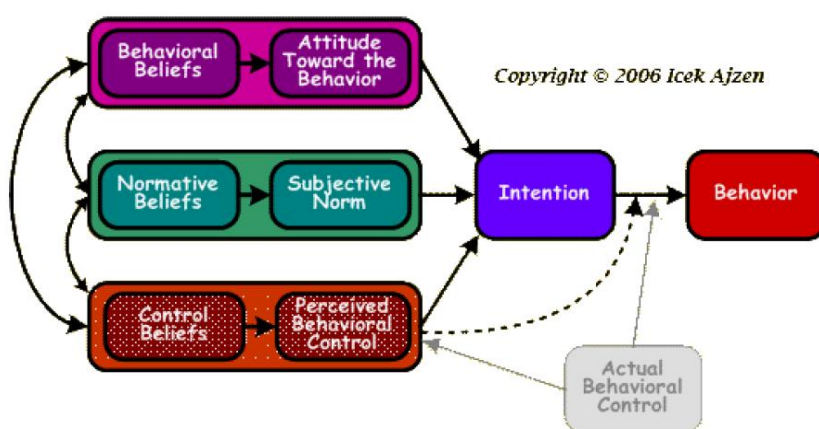
บทบาทความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

ทฤษฎีนี้จำแนกความเชื่อเป็น 3 ประการ คือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบของการกระทำ (Behavioral Beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางลบ เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นความเชื่อที่ว่าบุคคลหรือกลุ่ม คนเฉพาะคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control Beliefs) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีทรัพยากร

ภาพที่ 2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) คือ กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านั้น อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในจะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรม และเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควรจะ แสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น

สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส

สิ่งเร้าที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจที่เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่พอใจทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน ส่วนการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถยานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

มนุษย์โดยทั่วไปจะพึงพอใจกับการได้รับการเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบ

วิธีการเสริมแรงทางบวก กระทำได้ดังนี้

1. การให้อาหาร น้ำ เครื่องยังชีพ เป็นต้น
2. การให้แรงเสริมทางสังคม เช่น การยอมรับ การยกย่อง การชมเชย ฯลฯ
3. การให้รางวัล คะแนน แต้ม ดาว เป็นต้น
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Information Feedback) เช่น การรับแจ้งว่าพฤติกรรมที่กระทำนั้น ๆ

เหมาะสม

5. การใช้พฤติกรรมที่ชอบกระทำมากที่สุดมาเสริมแรงพฤติกรรมที่ชอบกระทำน้อยที่สุดเป็นการวางเงื่อนไข เช่น เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้วจึงอนุญาตให้ดูทีวี เป็นต้น

ความหมายของเจตคติ

เจตคติเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญมากแนวหนึ่งทางจิตวิทยาสังคม และมีการใช้คำนี้อย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทักษคติ นั้นได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายได้ดังนี้

“เจตคติ” คือ สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี ๒ ประเภทคือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง

COLLINS (1970:68) ให้ความหมายเจตคติ คือการที่บุคคลตัดสินในสิ่งต่างๆว่าดี –ไม่ดี เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้-ยอมรับไม่ได้

ROKEACH (1970:10) ให้ความหมายเจตคติ คือการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

BELKIN และ HKYDELL (1979:13) ให้ความหมายเจตคติ คือ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนอง ในทางที่เป็นความพอใจ ไม่พอใจ ต่อผู้คน เหตุการณ์ และสิ่งต่างๆอย่างสม่ำเสมอและคงที่

โรเจอร์ (Roger, 1978, pp. 208-209 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร , 2533 , หน้า 122) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า เป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยเจตคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้เจตคติจึงเป็น

เพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคลที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป

Allport and Postman (1985, p. 418) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง หรือเป็นตัวกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลที่มีต่อวัตถุ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

Thurstone (1968, p. 77) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นการแสดงออกทางด้านผลรวมของความโน้มเอียงและความรู้สึก ความมีคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจมาก่อน ความคิด ความกลัว การบังคับขู่เข็ญ และการลงความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2549, หน้า 125) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ คือ ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความชอบ หรือไม่ชอบต่อวัตถุ คน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้สึกของคนต่อบางสิ่ง โดยมีองค์ประกอบในการเกิดเจตคติ 3 ส่วน คือ (1) ส่วนของความรู้สึก (Affective component) (2) ส่วนของความเข้าใจ (Cognitive component) (3) ส่วนของพฤติกรรม (Behavior component)

สุชา จันท์ธรม และ สุรางค์ จันท์ธรม (2520:104) ให้ความหมายเจตคติ คือความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือท่าทีจะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527:61) ให้ความหมายเจตคติ คือสภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่างๆ (วัตถุ สถานการณ์ ความคิด ผู้คน ฯลฯ) ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

ชม ภูมิภาค (2516:64) ให้ความหมายเจตคติ คือ วิธีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง คำจำกัดความเช่นนี้มีใช้จำกัดความเชิงวิชาการมากนักแต่หากเราจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วเราก็พอจะมองเห็นความหมายของมันลึกซึ้งชัดเจนพอๆ เมื่อพูดว่าคือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ก็หมายความว่าเจตคตินั้นมีวัตถุ วัตถุที่เจตคติจะมุ่งตรงต่อนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบายหรืออื่นๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้นวัตถุแห่งเจตคตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้หรือคิดถึง

ความรู้สึกเช่นนี้อาจจะเป็นในด้านการจงใจหรืออารมณ์และเช่นเดียวกันแรงจูงใจแบบอื่นๆ คือได้จากพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น เจตคติต่อศาสนาหากเป็นเจตคติที่ดีเราจะเกิดความเคารพในวัดเราจะเกิดความรู้สึกว่าศาสนาหรือวัดนั้นจะเป็นสิ่งจรรโลงความสงบสุข เรายินดีบริจาคทำบุญร่วมกับวัดเราจะพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นความพร้อมที่จะถูกกระตุ้นด้วยวัตถุ

การกระทำต่างๆ ของคนนั้นมักถูกกำหนดด้วยเจตคติที่จะตัดสินใจว่าจะบริจาคเงินแก่วัดสักเท่าใดนั้นย่อมมีปัจจัยต่างๆ เข้าเกี่ยวข้องเช่น ชอบสมภาร รายได้ตนเองดีขึ้น เห็นความสำคัญของวัด เห็นว่าสิ่งที่จะต้องบูรณะมาก

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เจตคติเป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึก ความคิดเห็นการรับรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมาย เจตคติมีผลทำให้แสดงพฤติกรรม

ออกมา จะเห็นได้ว่าเจตคติประกอบด้วยความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก และความประทับใจ อีกทั้งเป็นลักษณะของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ

องค์ประกอบของเจตคติ

จากความหมายของ เจตคติ ดังกล่าว Zimbardo and Ebbesen (1970) สามารถแยกองค์ประกอบของเจตคติได้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (The cognitive component) คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆทั่วไป ทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือคิดว่าสิ่งใดดีมักจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The affective component) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้นเป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The behavior component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่างก็เนื่องมาจากบุคคลมีความเข้าใจ มีความรู้สึก หรือมีแนวคิดแตกต่างกันนั่นเอง ดังนั้น ส่วนประกอบทางด้านความคิด หรือความรู้ ความเข้าใจจึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบขั้นพื้นฐานของเจตคติ และส่วนประกอบนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลที่อาจออกมาในรูปแบบแตกต่างกันทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการเรียนรู้

การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2549, หน้า 126) สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ มาตรวัดเจตคติอย่างง่าย (Simple attitude scale) มาตรวัดแบบจัดประเภท (Category scale) และวิธีให้คะแนน

การเกิดเจตคติ

Krech and Crutchfield (1948) ได้ให้ความเห็นว่า เจตคติอาจเกิดขึ้นจาก

1. การตอบสนองความต้องการของบุคคล นั่นคือ สิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนไม่ได้บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. การได้เรียนรู้ความจริงต่างๆอาจโดยการอ่าน หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่นก็ได้ ฉะนั้นบางคนอาจเกิดเจตคติไม่ดีต่อผู้อื่นจากการฟังคำติฉินที่ใครๆมาบอกไว้ก่อนก็ได้

3. การเข้าไปเป็นสมาชิก หรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักยอมรับเอา เจตคติของกลุ่มมาเป็นของตนหากเจตคตินั้นไม่ขัดแย้งกับเจตคติของตนเกินไป

4. เจตคติมีส่วนสำคัญกับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ที่ปรับตัวยากจะมีเจตคติในทางตรงกันข้าม คือ มักมองว่ามีคนคอยอิจฉาริษยาหรือคิดร้ายต่างๆต่อตน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 64-65) กล่าวถึงการเกิดทัศนคติว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ จากแหล่งเจตคติต่างๆที่มีอยู่มากมาย และแหล่งที่ทำให้คนเกิดเจตคติที่สำคัญคือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นไปในทิศทางที่เขาเคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น (Communication from others) จะทำให้เกิดเจตคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆจากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่ได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่จะเกิดเจตคติต่อการกระทำต่างๆตามที่เคยรับรู้มา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดเจตคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จะเลียนแบบการแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งตามไปด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional factors) เจตคติหลายอย่างของบุคคลเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือหน่วยงาน เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude change)

การสื่อสารไม่เพียงแต่ส่งผลต่อความคิดของผู้รับสารเท่านั้น แต่ยังสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้รับสารได้ด้วย ทั้งนี้ Rodeach ให้ความเห็นว่า เจตคติ หมายถึง กลุ่มของความเชื่อต่างๆเกี่ยวกับวัตถุหรือสถานการณ์ ช่างรวมตัวกันค่อนข้างถาวร มีผลโน้มน้าวให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งในขณะที่ Oskamp (1947, p. 97) เห็นว่าเจตคติ คือความพร้อมในการโต้ตอบในทางใดทางหนึ่ง ความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าลักษณะที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เป็นความโน้มเอียงในการประเมินสัญลักษณ์ วัตถุหรือแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของโลกในลักษณะที่เราชอบหรือไม่ชอบ และปฏิกิริยาตอบสนอง (2544, หน้า, 32-36) กล่าวไว้ในจิตวิทยาและพฤติกรรมผู้บริโภคว่า เจตคติเป็นสิ่งที่ครอบคลุมถึงความรู้ ความรู้สึก และความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นในรูปของ พฤติกรรมในภายหลังหรือเป็นแนวโน้ม ในการสื่อที่จะแสดงหรือมีปฏิกิริยาในทางบวกหรือในทางลบต่อสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลและประสบการณ์ทางสังคมที่ฝังรากลึกอยู่ ทั้งนี้ เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน เป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำต่อบุคคลเป็นอย่างมาก ละมีความคงทนถาวรพอสมควร อย่างไรก็ตามการที่แต่ละบุคคลต่างได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้มากมาย อาจทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงไปได้จากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงเจตคติขึ้นอยู่กับการรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ เจตคติก็น่าจะเปลี่ยนไปด้วย

เจตคติสามารถเกิดขึ้นได้จากสาเหตุ 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของบุคคล หรือสถานการณ์ก่อให้เกิดเจตคติในตัวบุคคล จากการที่ได้พบเห็น ค้นเคย ทดลอง อันถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง (Direct experience) นอกจากนั้นประสบการณ์โดยอ้อม (Indirect experience) ซึ่งเกิดจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น แม้ไม่ได้พบเห็นหรือทดลองด้วยตนเอง ก็จะทำให้เกิดทัศนคติ ได้เช่นกัน

2. ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากแต่ละกลุ่มชนมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมต่อสิ่งเดียวกัน แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่

แหล่งทัศนคติที่เป็นต้นกำเนิดของบุคคลนั้น มีหลายแหล่ง คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม ทัศนคติต่อสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นไปตามทิศทางและประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from others) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม ทัศนคติต่อสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นเป็นปามทิศทาง ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อน

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดเจตคติขึ้นได้ เช่น เด็กที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่แสดงท่าไม่ชอบสิ่งใด เด็กก็จะเลียนแบบไม่ชอบสิ่งนั้นด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional factors) เจตคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นจากการไปมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่างๆ จึงเกิดการเรียนรู้เป็นเจตคติได้

เจตคติของผู้รับสารที่ส่งผลกระทบต่อการสื่อสาร แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้วยกัน คือ

1. เจตคติต่อตนเอง (Attitude toward self) หากผู้รับสารมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง โอกาสที่ผู้รับสารจะเข้าใจสารก็มีมาก ในทางตรงกันข้าม หากผู้รับสารมีเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตน โอกาสที่จะเข้าใจสารก็น้อย เช่น ในการเรียน วิชาสถิติ ถ้าเราคิดว่าไม่เก่งคำนวณ เราคงเรียนไม่ได้ เรียนไม่รู้เรื่อง โอกาสที่เราจะเรียน วิชานี้ได้ดีก็จะลดน้อยลง หรือผู้ที่ประเมินตนเองว่าเป็นคนโง่ ไม่สามารถเรียนรู้หรือฟังอะไรได้เข้าใจ ก็จะหลีกเลี่ยงไม่รับข่าวสารนั้นๆ เป็นต้น

2. เจตคติต่อสาร (Attitude toward the message) เจตคติที่ผู้รับสารมีต่อสารก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถเพิ่มหรือลดประสิทธิภาพของการสื่อสารได้ เช่น หากเราคิดว่าวิชาสถิติเป็นวิชาที่เข้าใจยาก น่าเบื่อหน่าย เรียนไปก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ โอกาสที่เราจะให้ความสนใจกับวิชานี้ก็น้อยและโอกาสที่เราจะเรียนวิชานี้ได้ดีก็จะน้อยด้วย ในทางกลับกัน หากเราชอบวิชาประวัติศาสตร์ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อข่าวสารด้านประวัติศาสตร์ ดังนั้น จึงสนใจไขว่คว้าและตั้งใจเรียนวิชา ประวัติศาสตร์มากขึ้นเป็นพิเศษ

3. เจตคติต่อผู้ส่งสาร (Attitude toward source) หากผู้รับสารมีเจตคติที่ดีต่อผู้ส่งสารมีความเชื่อถือในความรู้ความสามารถและความจริงใจของผู้ส่งสาร มีความชอบประทับใจในบุคลิกของผู้ส่งสาร โอกาสที่การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จก็มีมาก

ทั้งนี้การสื่อสารอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. การเสริมเจตคติที่มีอยู่เดิม (Attitude reinforcement) หรือบางครั้งเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางที่สอดคล้องกัน เป็นการเสริมหรือย้ำให้ทัศนคติที่มีอยู่มีความหนักแน่นยิ่งขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude Change) คือ การเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางตรงข้ามกับที่เป็นอยู่ เช่น การเปลี่ยนแปลทัศนคติจากทางบวกให้กลายเป็นทางลบ เป็นต้น

3. ผลกระทบแบบบวกลับ (Boomerang effect) การที่ผู้ส่งสารต้องการเปลี่ยนเจตคติไปในทางทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกลับเป็นในทางตรงกันข้าม

4.การอนุรักษ์ (Conservation) การคงไว้ซึ่งเจตคติเดิมที่มีอยู่ สารที่ถูกสร้างขึ้นจึงเกิดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ต่อทัศนคติที่มีอยู่

5.การเป็นกลาง (Neutralization) คือ การเปลี่ยนแปลงเจตคติให้เป็นศูนย์ ไม่มีเจตคติในทางบวก (สนับสนุน) และทางลบ (ต่อต้าน) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

6.การถึงระดับเพดานหรือระดับสูงสุด (Ceiling effect) คือ การเสริมหรือย่ำเจตคติมากจนถึงจุดที่การส่งเสริมหรือย่ำใดๆ ไม่สามารถก่อให้เกิดผลได้อีกแล้ว หรือไม่สามารถวัดผลของการเสริมที่เพิ่มเติมจากจุดอิ่มตัวนั้นแล้ว

การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลเป็นสิ่งที่เปลี่ยนได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเป็นเวลานาน เช่น อุดมการณ์ทางการเมือง แต่มีเจตคติบางอย่างที่มีลักษณะผิวเผินและอาจเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า อาทิ ความรู้สึกหรือเจตคติต่อการแต่งกาย ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสมัยนิยมได้ เป็นต้อ ทั้งนี้ Carl Hovland พบว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร บุคลิกภาพ ความไวต่อการชักจูงการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือการเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น Kelman (1967, p. 469) ได้อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงเจตคติโดยมีความเชื่อว่า เจตคติอย่างเดียวกัน อาจเกิดในตัวบุคคลด้วยวิธีที่แตกต่างกัน จากความคิดนี้ เฮอริเบิร์ต ได้แบ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติออกเป็น 3 ประการ คือ

1.การยินยอม (Compliance) การยินยอม จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขา และมุ่งหวังจะได้รับความพอใจจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น การที่บุคคลยอมกระทำตามสิ่งที่อยากให้เขากระทำนั้นไม่ใช่บุคคลเห็นด้วยกับสิ่งนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดหวังจะได้รับรางวัล หรือการยอมรับจากผู้อื่นในการเห็นด้วย และการกระทำ ดังนั้น ความพอใจที่ได้รับการยอมรับจากการกระทำนั้น กล่าวได้ว่า การยอมกระทำตามนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติซึ่งจะมีพลังผลักดันให้บุคคลยอมกระทำตามมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวน หรือความรุนแรงของรางวัลและการลงโทษ

2.การเลียนแบบ (Identification) กระบวนการเลียนแบบเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นซึ่งการยอมรับนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลต้องการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรือพอใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น จากการเลียนแบบของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ กล่าวได้ว่าการเลียนแบบเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติซึ่งผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความน่าแวมน้ำสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลัง(Power)ของผู้ส่งสาร บุคคลจะรับเอาบทบาททั้งหมดของคนอื่นมาเป็นของตัวเอง หรือแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกันบุคคลจะเชื่อในสิ่งที่ตนเองเลียนแบบ แต่ไม่รวมถึงเนื้อหาและรายละเอียดในการเลียนแบบเจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3.ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งตรงข้ามกับความต้องการภายในค่านิยมของเขา พฤติกรรมเปลี่ยนไปในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับค่านิยมที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจที่ได้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหารายละเอียดของพฤติกรรมนั้นๆ

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ถ้าความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมถูกกระทบไม่ว่าจะในระดับใดก็มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในเจตคติทั้งสิ้น

นอกจากนี้ องค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ทั้งสิ้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ มี 2 ชนิด คือ

1.การเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทางเดียวกัน หมายถึง เจตคติของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มไปในทางบวกด้วย และเจตคติเป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มขึ้นไปในทางลบด้วย

2.การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนเจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะลดลงไปในทางลบ และถ้าเป็นไปในทางลบ ก็จะกลับเป็นไปในทางบวก เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของเจตคติแล้ว จะเห็นว่าองค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ก็คือ การสื่อสาร ทั้งนี้ เพราะไม่ว่าเจตคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง การสื่อสารจากผู้อื่น สิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือเกี่ยวข้องกับสถาบันมักจะมี การสื่อสารแทรกอยู่เสมอ กล่าวได้ว่า การสื่อสารเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างมากที่มีผลทำให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ

เจตคติเกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะ Roger (1973) กล่าวว่า การสื่อสารก่อให้เกิดผล 3 ประการ คือ

- 1.การสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้รับสาร
- 2.การสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้รับสาร
- 3.การสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร

การแสดงพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ประการนี้ จะเกิดลักษณะต่อเนื่องกัน กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้น และการเกิดความรู้ความเข้าใจนี้มีผลทำให้เกิดเจตคติต่อเรื่องนั้น และสุดท้ายก่อให้เกิดพฤติกรรมที่จะกระทำต่อเรื่องนั้น ๆ ตามมา

สรุปได้ว่า เจตคติของผู้รับสารค่อนข้างมีความสำคัญมาก หากผู้รับสารมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อองค์ประกอบทางการสื่อสารแล้ว แม้เพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง จะทำให้เกิดการหลีกเลี่ยง ขาดความสนใจ ปฏิเสธการรับข่าวสาร หรือตีความข่าวสารนั้น ๆ ไปตามทัศนคติของตน ดังนั้น ผู้ส่งสารจึงสนใจปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสารให้สอดคล้องกับผู้ส่งสาร เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ผู้ส่งสารพึงประสงค์ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต

มนุษย์แต่ละสังคมต่างก็มีวิถีชีวิตที่เป็นลักษณะเฉพาะของตน เนื่องจากมนุษย์มีความคิดและการมองโลกต่างกัน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน มนุษย์จึงได้สร้างวัฒนธรรมหรือเครื่องมือขึ้นมาเพื่อช่วยให้คนดำรงอยู่ต่อไปในสังคมของตนได้อย่างดีที่สุด โดยใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสามารถควบคุมพฤติกรรมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคมวัฒนธรรมดังกล่าวคือแบบแผนในการดำเนินชีวิตซึ่งรวมทั้งการกินอยู่ การหลับ

นอน การแต่งกาย การควบคุมพฤติกรรมทางด้านต่างๆ ตลอดจนความเชื่อ และความศรัทธา (จำนง อติวัฒน์ สิทธิ และคณะ, 2552)

ความหมายของคำว่า “วิถีชีวิต”

คำว่า “วิถีชีวิต” (Way of life) ได้มีผู้ให้ความหมายและคำนิยามไว้อย่างหลากหลาย และมีความแตกต่างกันออกไปตามแนวความคิด วัตถุประสงค์ และบริบททางการศึกษาวิจัย โดยจะมีความหมาย เช่น แบบแผนในการดำเนินชีวิต แนวทางในการดำรงชีวิต หรือ การปฏิบัติตัวของคนในการกระทำทางสังคมต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนั้น คำว่า “วิถีชีวิต” จะเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมศาสตร์ในมุมมองทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง และคณะ (2529) กล่าวว่า วิถีชีวิตหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิต (Way of life) ของคนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละสังคมมีหลายด้าน เช่น การคบหาสมาคม การรัก การแต่งงาน การทำมาหากิน การทำงานส่วนรวมร่วมกัน การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การถ่ายทอดความรู้ความคิดให้แก่กัน การรักษาสุขภาพอนามัย ความเชื่อในสิ่งต่างๆ การสร้างที่อยู่อาศัยและประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ การทำลายสิ่งที่ไม่ไร้ประโยชน์ การแข่งขันต่อสู้ รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจสร้างสรรค์สิ่งสวยงามไพเราะ หาความบันเทิงร่วมกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ รวมเป็นวิถีชีวิตของคนในแต่ละสังคม แต่ละสังคมก็สร้างสรรค์วิถีชีวิตของตนขึ้นเป็นแบบของตนโดยเฉพาะ

สุนันท์ธนา แสนประเสริฐ (2540) กล่าวว่า “วิถีชีวิต” มีความหมายเดียวกับ “วัฒนธรรม” หรือ “วิถีชีวิตคือวัฒนธรรม” วิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ หมายถึง แบบแผนหรือแนวทางพฤติกรรมที่คนกลุ่มหนึ่งใช้ร่วมกัน หรือยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันมาในการดำรงชีวิตซึ่งแสดงถึงการประกอบกิจกรรมเพื่อการอยู่รอด การพักผ่อน และความสุขตามที่ตัวเองต้องการ และเห็นคุณค่า แบบแผนดังกล่าวมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและจัดระเบียบทางสังคม คนกลุ่มหนึ่ง ๆ ย่อมมีวิถีชีวิตเป็นของตัวเอง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการปรับตัวนี้มีหลายระดับ ทั้งด้านสรีรวิทยา การปรับตัวในเชิงพฤติกรรม การปรับตัวในระดับจิตสำนึก การปรับตัวเพื่อจัดการกับตัวเอง และการเข้าไปจัดการกับปัจจัยรอบตัว เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะให้สามารถเผชิญกับแรงกดดันจากสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่นวิถีชีวิต จึงเป็นทั้งวิถีในการดำเนินชีวิต หลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต เครื่องมือเครื่องใช้ และวัตถุประสงค์ของต่าง ๆ ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และคิดประดิษฐ์ขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มสังคมต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายว่า วิถีชีวิต หมายถึง ทางดำเนินชีวิต เช่น วิถีชีวิตชาวบ้าน”

งามพิศ สัตย์สวณ (2543) กล่าวว่า วิถีชีวิตหมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน วัฒนธรรมทางเศรษฐกิจการเมือง การใช้อำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจ ระบบครอบครัวและเครือญาติ ระบบความเชื่อหรือนับถือศาสนา การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การขัดเกลา และประเพณีพิธีกรรม เป็นต้น

สิทธิพงษ์ ทิปัญญา (2549) กล่าวว่า วิธีชีวิตของแต่ละคน แต่ละครอบครัวจะเป็นอย่างไร อาจสังเกตได้จากกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่เขาปฏิบัติเป็นประจำ เนื่องจากวิธีชีวิตเป็นแบบแผนของการปฏิบัติตัว

เขาวลัคน์ ฤทธิสรไกร (2554) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิธีชีวิต เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกทางความรู้สึกรู้คิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสมาชิกในสังคมเดียวกันวัฒนธรรมเป็นวิธีชีวิต

เมื่อได้ทราบถึงความหมายของวิธีชีวิตแล้วเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นยิ่งขึ้นของคำว่า “วิธีชีวิต” จึงขอทบทวนความหมายและลักษณะของวิธีชีวิตในบริบททางวัฒนธรรม ดังนี้

ขบวน พลตรี (2530) กล่าวว่า สังคมวิทยาถือว่าวัฒนธรรมเป็นศัพท์ทางวิชาการ (Technical vocabulary) ซึ่งหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิต กระสวนแห่งพฤติกรรมและบรรดาผลงานทั้งมวลที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ และความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากเรียนรู้ การสร้างสมของมนุษย์ และสามารถถ่ายทอดกันได้จากสังคมหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป

สุพัตรา สุภาพ (2540) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งที่ประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี วิทยาการ และสิ่งทุกอย่างที่คิดและทำในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม

นิภา มานะการ และ โสภณ เสือพันธ์ (2541) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิต แบบแผนทางพฤติกรรม และผลงานที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น รวมทั้งความคิด ความเชื่อและความรู้ของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียว ตลอดจนศีลธรรมอันดีของประชาชน

ณรงค์ เส็งประชา (2541) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นวิธีชีวิต (Way of life) หรือแบบแผนการดำเนินชีวิต (Design for living) ของมนุษย์

เนาวรัตน์ ชีโนภาส (2542) กล่าวว่า คำว่าวิธีชีวิต “วิธีชีวิต” เป็นคำที่มีความหมายสัมพันธ์เกี่ยวโยงอย่างใกล้ชิดกับมโนทัศน์ของคำว่า “วัฒนธรรม” โดยเริ่มแรกนักมานุษยวิทยาให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง “วิธีชีวิต” โดยส่วนรวม (Total way of life) ของกลุ่มคน รวมเอาเครื่องมือ เครื่องใช้ อาหาร เสื้อผ้า แบบแผนทางด้านครอบครัว การปกครอง ศาสนา และแง่มุมอื่น ๆ ทั้งหมดของชีวิตทางสังคมของคนเหล่านี้

บรรพต วีระสัย (2544) อธิบายว่า วัฒนธรรมเป็น “รูปแบบ” หรือ “กระสวน” แห่งพฤติกรรมใน ความหมายว่าเป็น “วิธีชีวิต” หรือวิถีการดำรงชีวิตของชนชาติหนึ่ง หมู่ชนหนึ่ง คนจำนวนหนึ่ง

มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู โกติรัมย์ (2548) ให้คำนิยามว่าวัฒนธรรม คือ วิธีชีวิตของแต่ละสังคมที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการอยู่รอดของมนุษย์

จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ว่าเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกของสังคมหนึ่งได้ยึดถือเป็นแบบแผนของชีวิตร่วมกัน วัฒนธรรมจึงเป็นเสมือนเครื่องหมายหรือตราประจำกลุ่มที่คนอื่นเห็นแล้วรู้ได้ทันที เช่น มีภาษา เครื่องแต่งกายขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกัน

ณรงค์ โวหารเสาวภาคย์ และ ชลธิชา จิรภักพงศ์ (2553) กล่าวว่า วัฒนธรรม เป็นรากฐานของการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคน เป็นวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่รวมตัวกันและสร้างแบบแผนของการดำรงชีวิต วัฒนธรรมมีทั้งในเชิงที่เป็นนามธรรม เช่น ความเชื่อ และในรูปธรรม เช่น ศิลปวัตถุต่าง ๆ

ศุภโชค เบญจมงคลรักษ์ (2553) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคมมนุษย์

เชาวลักษณ์ ฤทธิสรไกร (2554) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่การกินอยู่ การแต่งกาย การทำงาน การพักผ่อน การแสดงอารมณ์การจราจรและการขนส่ง การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การแสดงความสุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต

ยุบลวรรณ ตันเจียรรัตน์ (2554) อธิบายว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจซาบซึ้ง ยอมรับและปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น

ชัย ลาภเพิ่มทวี (2555) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตหรือแบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบของวัฒนธรรม ที่เป็นวัฒนธรรมหลักคือวัฒนธรรมที่เป็นหลักสำคัญของการดำเนินชีวิตในแต่ละสังคม และวัฒนธรรมรอง หรือ วัฒนธรรมย่อย ซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติกันในกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น

ณอมลย์ ราชภัณฑารักษ์ (2555) ได้อธิบายว่าในทางสังคมศาสตร์กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง ชีวิตของมนุษย์ในสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์กระทำ ไม่ว่าจะเป็นการแปร่งฟัน สวมใส่เสื้อผ้าเครื่องประดับตลอดจนการเล่นกีฬา ดูโทรทัศน์ ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบของครอบครัว เศรษฐกิจ การปกครอง การศึกษา ศาสนา เป็นต้น วัฒนธรรมจะกำหนดว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด รวมทั้งเป้าหมายในชีวิตว่าควรเป็นอย่างไร ดังนั้นกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ไม่จะเป็นการกิน การดื่ม การพูด การอ่าน การเขียน การคิด การทำงาน การเล่น การติดต่อสัมพันธ์ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น วัฒนธรรมจึงเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม

ศิริรัตน์ แอดสกุล (2555) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์จะได้รับการถ่ายทอดมาจากคนรุ่นก่อน คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันก็มักจะมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่คล้าย ๆ กัน คนที่อยู่ต่างสังคมก็จะมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป สรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ รูปแบบในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ หรือวิถีชีวิตของคนในสังคม

ประเภทของวิถีชีวิต

คำว่า “วิถีชีวิต” จากที่ได้ศึกษาความหมายมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่ามีความหมายในแง่มุมทางวัฒนธรรม ที่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางสังคม โดยที่ผู้ที่มีกล่าวถึงประเภทของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นบริบทและการแสดงออกถึงวิถีชีวิต ดังนี้

ธารินี ดิษผิง (2552 อ้างใน รัชนิกร เศรษฐ, 2536) กล่าวว่า สังคมย่อมมีอยู่คู่กับวัฒนธรรมเสมอ เพราะเมื่อมีกลุ่มบุคคลในสังคมก็ย่อมต้องมีแบบแผนของการกระทำหรือแบบอย่าง การดำเนินชีวิต เรียกว่า “วัฒนธรรม” ที่กลุ่มบุคคลสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตร่วมกันได้ อย่างผสมผสานและถาวร วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 9 ประเภท ดังนี้คือ

1. วัฒนธรรมการบริโภคหรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมในการรับประทานอาหาร ได้แก่ วิธีแสวง วิธีประกอบ วิธีปรุง และวิธีรับประทานอาหาร
2. วัฒนธรรมการอยู่ ได้แก่ วิธีจัดและสร้างที่อยู่อาศัย
3. วัฒนธรรมการแต่งกาย ได้แก่ วิธีปกคลุมร่างกาย วัสดุที่ใช้ วิธีกำเนิดชนิด สีของเครื่องใช้ที่กำหนดรักษาความสะอาดของเครื่องแต่งกาย และวิธีการแต่งกายตามโอกาสต่าง
4. วัฒนธรรมการพักผ่อน ได้แก่ วิธีจัดเวลาพักผ่อน ชนิด อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพักผ่อน
5. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ ได้แก่ วิธีการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์รัก เกลียด โกรธ และวิธีแสดงอารมณ์ทางเพศตามความกาลเทศะ
6. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการสื่อความหมาย เช่น วิธีส่งและรับข่าวสาร อันได้แก่ ภาษา ท่าทางรวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการสื่อความหมายนั้น ๆ
7. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการจราจรขนส่ง ได้แก่ วิธีเดิน การส่งสิ่งของและระบบจราจร
8. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ คือ การจัดระบอบการปกครองและควบคุมป้องกันสังคม อันได้แก่ วิธีสร้างความสามัคคีรักใคร่ระหว่างกลุ่ม วิบริหารงานขององค์กร วิธีจัดตั้งหรือยุบเลิกรัฐบาล และวิธีควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคน
9. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขทางจิตใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตอันได้แก่ ความคิด ความเชื่อทางศาสนา และปรัชญาชีวิต

สุนันท์ธนา แสนประเสริฐ (2540) กล่าวถึงประเภทของวิถีชีวิตว่าประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เป็นวัตถุ หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งที่ได้จากธรรมชาติ การสืบทอดมาจากคนยุคก่อน และ/หรือประดิษฐ์สิ่งคิดค้นขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะเกิดขึ้นมาได้มนุษย์ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ฝีมือ และความชำนาญในการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา
2. ส่วนที่ไม่ใช่วัตถุ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน
 - 2.1 ส่วนที่เป็นระบบความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมทางสังคม ซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ หรือเป็นกลุ่มระบบคุณค่า คุณธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมตลอดจนส่วนที่เป็นผลรวมของความรู้ ลักษณะนิสัย แนวความคิดและสติปัญญา
 - 2.2 ส่วนที่เป็นเทคนิควิธีการ วิธีการในการดำเนินชีวิต/แบบแผนพฤติกรรม ซึ่งหมายรวมถึง วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิธีสื่อความ วิธีจราจรและขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตลอดจนวิธีแสวงหาความสุขทางใจ รวมความว่าเป็นวิถีปฏิบัติของมนุษย์ต่อร่างกายและจิตใจของตนเอง ต่อมนุษย์ด้วยกัน และต่อธรรมชาติแวดล้อม

จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2552) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุธรรม (Material culture) เป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นของมนุษย์ในรูปที่สามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ เครื่องใช้สอย อาคารสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกาย เครื่องยนต์กลไก เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุธรรม (Nonmaterial culture) เป็นวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างเป็นตัวตน เป็นนามธรรม อันประกอบด้วย บรรทัดฐาน สถาบัน ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ ที่ผสมผสานอยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์

ธารินี ดิษผึ้ง (2552) อธิบายว่า “วิถีชีวิต” มีความหมายเช่นเดียวกับ “วัฒนธรรม” ซึ่งหมายถึง แนวทาง แบบแผน หรือวิธีในการดำเนินชีวิตของบุคคลที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ คือ

วิธีการกระทำ ได้แก่ วิธีการดำเนินชีวิตประจำวัน วิธีการกินอยู่หลับนอน วิธีการทำมาหาเลี้ยงชีพ วิธีการสื่อสาร วิธีการอยู่ร่วมกัน และกิจกรรมเพื่อการอยู่รอด

วิถีความคิด ได้แก่ ระบบความคิด ระบบคุณค่าในการประกอบอาชีพ ความใฝ่ฝันในอนาคต การวางแผนเป้าหมายในชีวิต ตลอดจนค่านิยม ความเชื่อ ความรู้และลักษณะนิสัย วิถีชีวิตเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ ถ่ายทอดสืบต่อกันจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยเกิดจากกระบวนการภายในตนเอง ครอบครัว สังคม เพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้วิถีชีวิตยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

สรุปได้ว่า วิถีชีวิต หมายถึง แนวหรือทางการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันในพฤติกรรม การกระทำตามวิธีการและแนวทางความเป็นอยู่อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการและความสำเร็จในชีวิต โดยเป็นแบบแผนพฤติกรรมและกระทำอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นพฤติกรรมนิสัยซึ่งการกระทำหรือแนวทางพฤติกรรมนั้น ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมโดยมีปัจจัยจากสภาพแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เป็นตัวกระตุ้นหรือตัวกำหนดแห่งพฤติกรรมที่ถ่ายทอดออกมาเป็นวิถีชีวิตของตนหรือสังคมในวิถีแห่งความคิด ได้แก่ ระบบความเชื่อ ความคิด ค่านิยมและความต้องการของตนเองและวิธีการกระทำ ได้แก่ การดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การสื่อสารตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเพศวิถี

ความหมายและแนวคิดเพศวิถี

เงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และประวัติศาสตร์ มีส่วนกำหนดเพศวิถีของผู้คนในแต่ละสังคมและในแต่ละช่วงเวลา ความหมายของเพศวิถีเป็นสิ่งที่ซับซ้อนและแตกต่างกันในแต่ละบุคคลในแต่ละสังคม หรือแม้กระทั่งในบุคคลเดียวกันแต่แตกต่างกันในช่วงเวลา เพศวิถีมีความหมายและรูปแบบที่หลากหลาย องค์ประกอบของเพศวิถีประกอบด้วย การให้ความหมายเรื่องเพศของปัจเจกบุคคล ความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ความรู้สึก ความปรารถนาทางเพศ ความสุขทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ และเพศภาวะรสนิยมทางเพศ คู่ความสัมพันธ์ทางเพศ การให้ความหมายกับคู่ความสัมพันธ์ทางเพศในแต่ละคน ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศ เพศวิถีถูกกำหนดโดยบทบาทเพศ ปัจจัยทางชีววิทยาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ บริบททางสังคม

เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ (พิมพ์วิทย์ บุญมงคล, 2551) การโต้เถียงและท้าทายเพศวิถีกระแสหลัก ปัจจุบันไม่มีใครเห็นพ้องต้องกันในเรื่องเพศ มีการโต้เถียงกันมากขึ้น สังเกตได้จากการโต้เถียงในหนังสือพิมพ์ แต่สังคมไทยบางครั้งไม่ยอมรับการโต้เถียงอดทนกันไม่ได้ การโต้เถียงในเรื่องเพศ แปลว่า เรื่องเพศกลายเป็นสิ่งที่ไม่นิ่ง มีการเคลื่อนไหวหรือมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2551) มิติของเพศวิถีสามารถแยกได้เป็นการแยกแยะความแตกต่างระหว่างอุดมคติทางวัฒนธรรมกับการปฏิบัติจริง พฤติกรรมในที่สาธารณะกับพฤติกรรมส่วนตัว พฤติกรรมที่กำหนดโดยสังคมและพฤติกรรมที่ตั้งใจและต้องการที่จะทำด้วยตนเอง ขณะที่ตามบรรทัดฐานของสังคม กำหนดว่าเพศวิถี คือ พฤติกรรมทางเพศบางอย่าง และในความจริงมีรูปแบบพฤติกรรมทางเพศอีกมากมายที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในสังคม สิ่งที่บุคคลพูดและทำในที่สาธารณะเกี่ยวกับเรื่องเพศอาจแตกต่างหรือขัดแย้งตรงข้ามกับพฤติกรรมทางเพศในพื้นที่ส่วนตัว รูปแบบพฤติกรรมทางเพศ ที่กำหนดไว้ในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ อาจแตกต่างจากรูปแบบพฤติกรรมทางเพศที่บุคคลตั้งใจที่จะทำ (Parker and Carballo, 1999 อ้างใน พิมพ์วิทย์ บุญมงคล, 2551)

ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ (2551) ได้อธิบายความหมายของ “Sexuality (เพศวิถี)” ตามมุมมองและได้แบ่งเป็นลักษณะ ดังนี้

1. Sexuality ถูกแปลในภาษาไทยว่า “เพศวิถี” อันคือ การโยงใยความเชื่อว่าความหมายเรื่องเพศ (ความเชื่อและความหมายเรื่องเพศอาจจะเป็นสิ่งที่สามารถขัดแย้งหรือสอดคล้องกันก็ได้) วิธีที่คิดหรือวิธีที่เชื่อว่า Sex คืออะไร? มนุษย์จะปฏิบัติตามความคิดทาง Sexuality ที่ได้รับมา Sexuality มีองค์ประกอบ 3 ส่วนหลัก คือ ความปรารถนา วิธีปฏิบัติ และอัตลักษณ์เรื่องเพศ

การพูดถึงเพศวิถีกระแสหลักในสังคมไทยเป็นสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกับ Gender คือ เป็นสิ่งที่แบ่งออกเป็น 2 เพศ และถูกกำหนดโดย Gender เช่นกัน เพศสภาพเป็นตัวจำกัดว่ามนุษย์ควรจะรักชอบใครและอย่างไรภาษาที่พูดถึง Sexuality จึงออกมาในรูปแบบ Homosexuality Heterosexuality และ Bisexuality มนุษย์เป็นได้เพียงหญิงหรือชาย Gender หรือ Sexuality จึงถูกกำกับกันไปมา

2. Sexuality เป็นเรื่องของการนำเสนอร่างกาย มนุษย์ไม่ได้ออกมาปรากฏกายทางสังคมตั้งแต่เกิด แต่มนุษย์มีการปรุงแต่งร่างกายตามกรอบคิดทาง Sexuality (ผู้หญิงควรมีการกำหนดมีรูปร่าง ผิวกายอย่างไร) เวลามาเสนอร่างกาย ประเด็น คือ เราต้องการให้คนอื่นเห็นเราอย่างไร เป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย คนที่เคร่งครัดกับการเป็นผู้ชายจึงไม่ยอมใส่เสื้อสีชมพู เป็นต้น การแสดงร่างกายส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์ทางเพศผ่านการนำเสนอร่างกาย

3. Sexuality เป็นเรื่องของการกระทำ กริยา มารยาท การพูดจาทำที่ของคน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางสังคมและอัตลักษณ์ทางเพศ ขึ้นอยู่กับแต่ละคนเห็นตัวเองเป็นอย่างไร

4. Sexuality เป็นเรื่องของการดึงดูดทางเพศ Sexuality เป็นสิ่งที่กำหนดว่าลักษณะแบบนี้ มีคุณค่าหรือเป็นความสวยความงาม ในแท้ที่จริงแล้วการดึงดูดทางเพศขึ้นอยู่กับคุณค่าที่สังคมให้กับลักษณะบางชนิดมิได้เป็นไปโดยอิสระ หากแต่ขึ้นอยู่กับเบื้องหลังทางสังคม อาทิ ชนชั้นและอาชีพ คุณค่าทางเพศเป็นสิ่งที่มีการนำเสนอในหลากหลายแง่มุมของสังคม ซึ่งอาจมีจำนวนของการยอมรับและไม่ยอมรับต่างกัน

5. Sexuality เป็นเรื่องของชุดกติกา ว่าด้วยความสัมพันธ์ มีตั้งแต่ความสัมพันธ์ควรเริ่มต้น ดำเนินไป จนถึงความสัมพันธ์ควรจบอย่างไร ในบางสังคมการเริ่มต้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการกำหนดจากครอบครัว แต่ปัจจุบันเป็นเรื่องของความพึงพอใจทางเพศ

6. Sexuality เป็นเรื่องของการนิยามว่าอะไรคือเรื่องของเพศ ความปกติและผิดปกติของเพศเป็นอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีทางเพศวิถี

พิมพ์วลัย บุญมงคล (2551) ได้อธิบายแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเพศวิถีไว้ว่า ในช่วงตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา ได้เริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเพศและ เพศวิถีกันอย่างเข้มข้นมากขึ้น เพื่อนำไปเคลื่อนไหว ในการวางนโยบายออกแบบโครงการ กิจกรรม และงานรณรงค์ ตลอดจนการศึกษาเพื่อเข้าใจสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ซึ่งมุมมองการศึกษานั้นมาจากฐานคิดเชิงทฤษฎี 6 ด้านด้วยกัน

แนวคิดเชิงทฤษฎีแรก เป็นแนวคิดเชิงการแพทย์และจิตวิทยา ซึ่งมองเรื่องเพศและเพศวิถีเป็นผลผลิต ของการทำหน้าที่ทางชีววิทยาและพัฒนาการทางจิตวิทยา คำอธิบายในเรื่องของฮอร์โมนเพศ ความขัดแย้งของ จิตใต้สำนึก ซึ่งเป็นมุมมองที่ลดทอนแยกส่วน และฐานคิดทางทฤษฎี ซึ่งมีอยู่บนการอธิบายพลังขับเคลื่อนทางเพศ ของผู้ชายที่ท่วมท้น ขณะที่อธิบายเพศวิถีของผู้หญิงในลักษณะเป็นฝ่ายรับ ใช้คำอธิบายชุดความปกติและความ ผิดปกติทางเพศ โดยมีแนวโน้มที่จะทำให้ความหลากหลายของเพศวิถีต่าง ๆ กลายเป็นประเด็นของโรค และการเจ็บป่วย รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศเดียวกัน พฤติกรรมการติดเชื้กส์ การใช้ความรุนแรงในการร่วมเพศ เป็นต้น ซึ่งต้องการการแก้ไขด้วยการรักษาเยียวยา หรือจิตบำบัด

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่สอง ซึ่งเป็นกระแสหลักอีกแนวหนึ่ง ได้แก่ แนวคิดทางระบาดวิทยาซึ่งอยู่บนฐาน คิดของการจัดประเภทกลุ่มเสี่ยงอธิบายพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง เพื่อมีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง และควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ นอกจากนั้นยังใช้ฐานคิดทาง ทฤษฎีด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งเป็นทฤษฎีหลักที่ใช้อธิบายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง ซึ่งอธิบาย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันสุขภาพอยู่ 4 ตัว ได้แก่ การรับรู้การเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรงของ โรค การรับรู้ผลประโยชน์ของ พฤติกรรมใหม่ และการรับรู้ผลเสียที่จะเกิดจากการไม่นำพฤติกรรมใหม่มาใช้ การศึกษาเรื่องเพศจึงเป็นการศึกษาที่เน้นการศึกษาความรู้ ทักษะคิด และความเชื่อต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ใช้ โดยขาดมุมมองเรื่องเพศภาวะและเพศวิถี โดยลืมนึกว่าบุคคลอยู่ใน โครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ตลอดจนความหมายที่บุคคลให้ภายใต้บริบทของ เพศวิถีที่หลากหลายซึ่งเชื่อมโยงกับความยุติธรรม ความตื่นตัว ไร้วางใจในเรื่องเพศ ความรู้สึกด้าน intimacy

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่สาม ได้แก่ แนวคิดเชิงสตรีนิยม ที่มีมุมมองในเรื่องของระบบสังคมแบบปิตาธิปไตย และการควบคุมเนื้อตัว ร่างกาย และเรื่องทางเพศหรือเพศวิถีของผู้หญิง ซึ่งมีอยู่หลาย ๆ มุมมองด้วยกันตั้งแต่ การมองว่าผู้หญิงเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางเพศ ความเจ็บปวดของผู้หญิงในเรื่องเพศ ผู้หญิงขาดอำนาจการ ต่อรองในเรื่องเพศและควบคุมเนื้อตัว ร่างกายของตนเอง และมุมมองที่ศึกษาถึงชุดประสบการณ์การให้

ความหมาย ความคิดความเชื่อของผู้หญิงในเรื่องเพศ ความปรารถนาทางเพศของผู้หญิงที่มาจาก การตัดสินใจของผู้หญิงเอง พร้อมกับแยกการวิเคราะห์เพศวิถีออกจากประเด็นเพศภาวะ

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่สี่ ได้แก่ แนวคิดเชิงวัฒนธรรมที่ศึกษาเพศวิถี โดยมองว่าเพศวิถีเป็นมิติสำคัญใน งานการศึกษาทางมานุษยวิทยา ซึ่งเป็นการเปิดมุมมองในการศึกษาชนบประเพณี ความเชื่อพิธีกรรมต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ งานศึกษาในมุมมองนี้มักเป็นมุมมองจากคนนอก เข้าไปศึกษาในสังคมที่แตกต่างจาก พื้นฐานประสบการณ์ของผู้ศึกษา โดยมีฐานคิดว่าบทบาทของวัฒนธรรม หรือการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อ รูปแบบพฤติกรรมและทัศนคติและความเชื่อในเรื่องเพศ จึงปฏิเสธแนวคิดเชิงสารัตถนิยมและความเชื่อใน หลักสากลว่า รูปแบบพฤติกรรมทางเพศ มีความเป็นสากล ตัวอย่างเช่น เพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานในสังคม ชนบทไทยสมัยก่อน มิใช่เรื่องแปลกใหม่ (พิมพัลย์ บุญมงคล, 2551 อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, 2548) การ แต่งงาน และการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน เป็นสิ่งที่ยอมรับกันในหลาย ๆ วัฒนธรรม ขณะที่ในอีกหลาย ๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับ

จุดอ่อนของมุมมองเชิงวัฒนธรรมมักศึกษาเฉพาะเพศวิถีที่ผูกโยงกับวงจรชีวิตและภาวะอนามัยการ เจริญพันธ์ โดยมองเพศสัมพันธ์ต่างเพศในการแต่งงานเป็นเหมือนเมนูอาหารหลัก ส่วนเพศสัมพันธ์รูปแบบอื่น ๆ อันได้แก่ เพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันเป็นเสมือนขนมหวานหรือของว่าง เพศวิถีศึกษาในมุมมองเชิงวัฒนธรรม จึงมักผูกโยงเพศสัมพันธ์กับปรากฏการณ์การตั้งครรรภ์ การมีประจำเดือน การหมดประจำเดือนและการให้นม ลูก แต่งงานเพศวิถีศึกษาที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เพื่อการเจริญพันธุ์ ตลอดจนเพื่อความหฤหรรษ์ทาง เพศมีน้อยมาก และมุมมองนี้ยังมีช่องว่างที่มองเพศภาวะและเพศวิถีไปด้วยกัน และให้ความหมายเพศวิถีว่า คือ การร่วมเพศ จินตนาการทางเพศ การถึงจุดสุดยอด ความแตกต่างทางเพศสรีระ บทบาทและความสัมพันธ์ ระหว่างหญิงชาย ความแตกต่างทางเพศสรีระ และการจัดองค์กรทางสังคมของความเป็นหญิงและชาย ทำให้ดู เหมือนมีคำอธิบายที่ยึดโยงอยู่ชุดเดียวว่า เพศสรีระ กำหนดเพศภาวะ และเพศภาวะ (ความเป็นหญิงความเป็น ชาย) กำหนดเพศวิถี ความต้องการทางเพศและแรงจูงใจด้านการเจริญพันธุ์กลายเป็นสิ่งที่กำหนดเพศวิถีเท่านั้น (Vance, 1999 อ้างใน พิมพัลย์ บุญมงคล, 2551)

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ห้า เป็นแนวทางเชิงสังคมศาสตร์อีกมุมมองหนึ่ง ซึ่งเป็นมุมมองที่เป็นที่ยอมรับ กว้างขวาง ในปัจจุบัน ได้แก่ แนวคิดเชิงการประกอบสร้างทางสังคม ซึ่งมองว่าเพศวิถีเป็นผลผลิตของปัจจัยทาง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มุมมองนี้อธิบายว่าพฤติกรรมทางเพศและการให้ความหมายเรื่องเพศขึ้นอยู่กับสิ่ง ที่บุคคลกำหนดนิยามความหมายในช่วงประวัติศาสตร์ และช่วงวัฒนธรรมที่ต่างกัน พฤติกรรมทางเพศ ไม่ได้มีความหมายที่เป็นสากล ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางเพศ และการให้ความหมายเรื่องเพศไม่ ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับเวลาและสถานที่ แนวคิดนี้ยังอธิบายว่าไม่มีแรงขับทางเพศ ความต้องการทางเพศ ดำรงอยู่ บนร่างกายบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากการทำหน้าที่ทางสรีระของร่างกาย ความต้องการทางเพศ แรง ปรารถนาทางเพศถูกประกอบสร้างขึ้นโดยวัฒนธรรมการเรียนรู้และประวัติศาสตร์ของสังคมเท่านั้น

แนวคิดเชิงทฤษฎีที่หก ซึ่งเป็นชุดความรู้ด้านเพศ ซึ่งซึมซับอยู่ในเพศวิถีศึกษาในสังคมไทย ได้แก่ มุมมองด้านศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนชุดความคิดของการควบคุมตัวเอง การเคารพตนเอง โดยเฉพาะชุด วิธีคิดที่ศึกษาเพศวิถีในวัยรุ่น ซึ่งมักใช้ชุดวิธีคิดที่ส่งเสริมอุดมการณ์ของเพศวิถีในการแต่งงาน และส่งเสริมการ

หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน โดยปราศจากการวิเคราะห์ชุดประสบการณ์เกี่ยวกับเพศวิถีของวัยรุ่นที่เคารพเสียงของวัยรุ่นเอง และคงปฏิเสธไม่ได้ที่อิทธิพลของนโยบาย ABC (Abstinence, Be faithful and Condom use) จากองค์กรผู้ให้ทุนจะมีผลกำหนดชุดวิธีคิดกับการศึกษาด้านเพศวิถีกับงานเอดส์ มุมมองชุดนี้มักมีการตัดสินคุณค่า แยกแยะเพศวิถีแบบต่าง ๆ ว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้องยอมรับได้หรือยอมรับไม่ได้ ดีหรือเลว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ซึ่งได้มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจสามารถสรุปและนำมาวิเคราะห์ได้ ดังนี้

สิทธินิโคล วรานูสันติกุล (2546) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นภาวะสันนิษฐาน อย่างหนึ่งในทางจิตวิทยาถือกันว่าเป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นมาเพื่อที่จะนำทางให้บุคคลแสดงพฤติกรรมให้ได้มาซึ่งเป้าหมายเฉพาะอย่าง จะเกิดขึ้นมาก็ต่อเมื่อเกิดความขาดแคลนบางอย่างกับบุคคล ทำให้เกิดความต้องการ ความปรารถนา ความคาดหวังที่จะได้มาซึ่งเป้าหมายเฉพาะอย่างซึ่งจะบำบัดความขาดแคลนของบุคคล

วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคณะ (2549) กล่าวว่า คำว่า “แรงจูงใจ” (Motivation) มาจากคำภาษาละติน คือ Movere ซึ่งหมายถึง “เคลื่อนที่” (to move) ซึ่งสรุปได้ว่าแรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เราหรือกระตุ้นอินทรีย์ให้มีพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย จะมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีทิศทาง (Direction) ก็คือ วิธีการที่บุคคลได้พยายามที่จะกระทำเพื่อไปสู่เป้าหมาย
2. มีความพยายาม (Effort) ก็คือ บุคคลได้พยายามอย่างหนักมากน้อยเพียงใด เพื่อให้บรรลุในเป้าหมาย
3. มีความต่อเนื่อง (Persistence) หมายความว่า บุคคลได้ใช้เวลาในการพยายามอย่างไม่ลดละ เพื่อไปสู่เป้าหมายยาวนานเพียงใด

แรงจูงใจจะมีอยู่ด้วย 3 ประเภทหลัก คือ แรงจูงใจทางชีววิทยา แรงจูงใจทางการกระตุ้นและแรงจูงใจทางสังคมที่เป็นการเรียนรู้

1. แรงจูงใจทางชีววิทยา (Biological motives) เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการความอบอุ่น และความต้องการทางเพศ
2. แรงจูงใจทางการกระตุ้น (Stimulus motives) เช่น การรับสัมผัส การสำรวจ ความอยากรู้อยากเห็น ความสุขสบายและการมีศักยภาพ ซึ่งมักจะถือว่าเป็นแรงจูงใจภายใน
3. แรงจูงใจทางสังคมที่เป็นการเรียนรู้ (Learned social motives) เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจฝ่ายอำนาจ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้และเน้นไปที่ประสบการณ์ทางสังคม

สิ่งที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจนั้น อาจจะมาจกภายในตัวบุคคล หรือจากสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ได้เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของพฤติกรรม เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายแล้วแรงจูงใจก็ยังเป็นสิ่งที่กำหนดความเข้มและความคงทน

ของพฤติกรรมด้วย ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของบุคคล บางครั้งบุคคลจะยับยั้งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะใช้เวลายาวนานก็ตาม หรือบุคคลบางคนอาจจะยกเลิกการกระทำหลังจากการได้พยายามไปเพียงไม่กี่ครั้ง

जारอง เงินดี (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาของมนุษย์ย่อมเป็นไปเพื่อบำบัดความต้องการของตนเองเป็นไปในทางที่ตนต้องการ เป็นการแสดงออกที่มีสาเหตุมาจากทั้งที่ตนรู้ตัวและบางครั้งก็ไม่รู้ตัว การกระทำสิ่งหนึ่งลงไปหากบุคคลมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเอาไว้ย่อมก่อให้เกิดพลังในการแสดงออกและบรรลุเป้าหมายตามที่ตนกำหนดไว้ ความมุ่งมั่นขยันหมั่นเพียร หรือความเกียจคร้านถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์รวมทั้งความใส่ใจและความเบื่อหน่ายที่อยู่ๆ รอบตัวมนุษย์ด้วยเช่นกัน ในทางจิตวิทยากล่าวถึงสภาวะเหล่านี้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “แรงจูงใจ”

ศิริภา จามรมาน และ ปนัดดา ชำนาญสุข (2555) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นในบุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคมก็ได้ ความต้องการจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดมักทำให้มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นให้บรรลุความต้องการที่เป็นแรงผลักดัน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน ก็อาจเกิดจากความต้องการที่แตกต่างกันได้ด้วย

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า “แรงจูงใจ” หมายถึง พลังที่อยู่ในตัวบุคคล ที่ทำหน้าที่เร้าหรือไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อสนองความต้องการของบุคคล ซึ่งแรงจูงใจภายในมีความสำคัญต่อการที่จะให้บุคคลบรรลุถึงจุดประสงค์และเป้าหมายของชีวิต เพราะบุคคลเป็นผู้สนใจที่กำหนดและคิดที่จะทำด้วยตนเอง ดังเช่น การขายบริการทางเพศมีความรู้สึกชอบในอาชีพ หรือมีแรงจูงใจจากผลของรายได้จากอาชีพ การบริการทางเพศที่ได้มาโดยง่ายและรายได้สูง

ทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐานของมาสโลว์

ตามรูปแบบของ มาสโลว์ ความต้องการระดับล่างสุด คือ ความต้องการทางกายจะเกิดขึ้นก่อน และเมื่อความต้องการทางกายได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะเลื่อนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น คือ ความต้องการความปลอดภัย ซึ่งมาสโลว์ได้กล่าวว่า ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัยเป็นความต้องการในระดับต่ำของมนุษย์ ส่วนความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของจะหมายถึงความต้องการที่จะให้และรับความรัก รวมไปถึงความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสมาชิกของสังคม ลำดับสูงขึ้นถัดไปเป็นความต้องการที่มีชื่อเสียงเกียรติยศจะเป็นความต้องการที่จะพัฒนา ความรู้สึกในเรื่องคุณค่าของตนเอง ซึ่งได้มาจากการที่บุคคลอื่นในสังคมเห็นว่าตนเองนั้นมีคุณค่าและมีความสามารถ นั้นสูงสุดของมาสโลว์ก็คือ ความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-actualization) ซึ่งเป็นสภาวะที่บุคคลตระหนักรู้ถึงศักยภาพที่สูงที่สุดของตนเอง ในขั้นนี้บุคคลจะมีความพึงพอใจที่ได้ใช้ความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่หรือเต็มศักยภาพของตน

जारอง เงินดี (2552) ได้อธิบาย ลำดับความต้องการของมนุษย์ ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ไว้ 5 ระดับ คือ

1.ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางด้านสรีระ หรือทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาบำบัดความต้องการให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่พักอาศัย ยารักษาโรค และที่พักอาศัย เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) มนุษย์มีความต้องการความปลอดภัยทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ต้องการความปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นความต้องการเริ่มตั้งแต่ความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิต ปราศจากความเจ็บป่วย ไม่มีอุบัติเหตุต่าง ๆ เมื่อทำงานก็ย่อมต้องการมีความมั่นคงด้านอาชีพการงานเศรษฐกิจ

3. ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม มนุษย์จึงมีความต้องการการยอมรับต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการความรัก ต้องการเป็นเจ้าของและต้องการให้สังคมตอบสนองความต้องการของตน เป็นต้น หากอยู่ในครอบครัวก็就会有ความต้องการการยอมรับ ความรักและความเมตตาต่อกัน เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนฝูงก็ต้องการเป็นคนสำคัญ และเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และเมื่ออยู่ในที่ทำงานก็ย่อมต้องการได้รับความเชื่อถือและเมตตาจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

4. ความต้องการความภาคภูมิใจ (Esteem needs) ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของตนเองโดยปลายทางก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ตนเกิดความภาคภูมิใจขึ้นในตน พฤติกรรมของความต้องการมนุษย์ในขั้นนี้ เขาจึงพยายามทำคุณงามความดีในสังคมทำงานให้ได้ผลดีมีคุณภาพ สร้างฐานะให้โดดเด่นในสังคม และทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมเพื่อให้ตนมีคุณค่า

5.ความต้องการมีสัจการแห่งตน (Self- Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ บางคนต้องการที่บ้านหลังใหญ่ ๆ ซักหนึ่งหลัง ต้องการหามาหาเงินได้ซัก 10 ล้านบาท หรือต้องการได้รับตำแหน่งอธิบดีในชีวิตการทำงานของตน สามารถกล่าวได้ว่าความต้องการทั้ง 3 อย่างนี้ถือว่าเป็นความต้องการที่จัดว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าขั้นที่ 5 ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่มีพื้นฐานมาจากการรู้จักตนเอง และรู้ถึงศักยภาพแห่งตน (Person's Potential) เมื่อบุคคลมีความต้องการและความปรารถนา จะทำหรือเป็นในสิ่งหนึ่ง ๆ ถือเป็นสุดยอดสูงสุดของชีวิตต่อจากนั้นก็สมารถนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายชีวิตของตนตามศักยภาพที่มีอยู่จริงและเกิดความสงบสุขแห่งตนในที่สุด

ภาพที่ 3 แนวคิดความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์

กล่าวโดยสรุป ความต้องการของมนุษย์เกิดจากพื้นฐานทางความคิดที่ว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่สม่ำเสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วนั้นก็จะมีความต้องการอย่างอื่น ๆ เกิดขึ้นเป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ในความต้องการของมนุษย์นั้นสามารถเรียงลำดับชั้นความสำคัญที่ว่าเมื่อความต้องการในระดับชั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไป ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีลำดับชั้นกล่าวโดยสรุป คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการ ความภาคภูมิใจ ความต้องการมีสัจการแห่งตน ความต้องการขั้นพื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงปรารถนาในระดับที่เหมาะสม ถ้าหากไม่ได้รับการสนองต่อความต้องการก็อาจจะนำไปสู่ปัญหาในด้านต่างๆตามมา จากแนวความคิดความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ในความต้องการของชายชายตัว หรือขายบริการทางเพศว่ามีความต้องการอยู่ในระดับใด อย่างไร โดยจะทำให้เราเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้

แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

จากการศึกษาเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องของ คำว่า “การตัดสินใจ” มีผู้ที่ให้ความหมายสรุปได้ ดังนี้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติหรือการเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่งจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือการวินิจฉัยสั่งการ คือ การขังใจไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์ (2546) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการเลือกทางเลือกมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งต้องมีทางเลือกหลาย ๆ ทางเกิดขึ้นก่อน แล้วนำมาเปรียบเทียบกันจนได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ให้ความหมายของการตัดสินใจ หมายถึง การกระทำของบุคคลในการที่เลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายๆทางเลือก โดยการรวบรวมและประเมินข้อมูลและสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญ โดยการเลือกที่ดีที่สุด เพียงทางเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมายหรือความต้องการของผู้เลือก เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ จนกระทั่งนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ

สมคิด บางโม (2548) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่าง เพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจัยมากกว่าหนึ่งทางเสมอ

วรพจน์ บุชราคมวดี (2551) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็นกระบวนการของการแสวงหาทางเลือกที่มีอยู่จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้ เป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหาหรือการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลข่าวสารที่ได้รับพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ เป็นการเลือกทางเลือกที่ดีและมีความเหมาะสมที่สุดจากหลายปัจจัย โดยเป็นการประเมินผลจากข้อมูลและองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือต่อสิ่งที่คิดในเป้าหมายสิ่งนั้น ๆ

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของ Reeder (1973 อ้างใน ชนะทัต นวคุณรังสี, 2548) แสดงให้เห็นว่า การกระทำของบุคคลนั้นเป็นผลมาจากการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมทางสังคมจึงเป็นผลมาจากการที่มีความเชื่อหรือไม่เชื่อ ซึ่งจากการศึกษาของ Reeder แสดงให้เห็นว่าปัจจัยความเชื่อนั้นจะส่งผลให้เกิดการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม และได้แบ่งปัจจัยดังกล่าวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ปัจจัยดัง ได้แก่

1.1 เป้าประสงค์ ความมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้า และผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ความเชื่อ ความเชื่อนั้นเป็นผลมาจากบุคคลได้รับรู้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือความรู้ซึ่งความเชื่อเหล่านี้จะมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลและพฤติกรรมทางสังคม ในกรณีที่ว่าบุคคลจะเลือกรูปแบบของพฤติกรรมพื้นฐานของความเชื่อที่ตนยึดมั่นอยู่ ซึ่งจะมีผลต่อภาวะจิตใจของบุคคลอันอาจจะเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น

1.3 ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตน ค่านิยมนั้นเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะค่อนข้างถาวร ค่านิยมจะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมใน

เกือบทุกรูปแบบ ซึ่งค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจในกรณีที่การกระทำทางสังคมของบุคคลนั้น บุคคลที่จะพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนยึดถืออยู่

1.4 นิสัยและธรรมเนียม คือ แบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วยในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์นั้น ส่วนหนึ่งจะเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้

2. ปัจจัยผลักดันได้แก่

2.1 ความคาดหวัง คือ ทำที่ของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นถือปฏิบัติและกระทำสิ่งที่ตนเองต้องการ ดังนั้นการเลือกกระทำพฤติกรรมส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทำที่ของมนุษย์อื่นด้วย

2.2 ข้อผูกมัด คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเพราะผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น เนื่องจากเขาเชื่อว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3 การบังคับ เป็นตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจและกระทำได้เร็วขึ้น เพราะขณะที่ผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ดี แต่เมื่อมีการบังคับก็จะกระทำการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

3. ปัจจัยความสามารถ ได้แก่

3.1 โอกาส เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ

3.2 ความสามารถ การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคมซึ่งโดยทั่วไปแล้วการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3 การสนับสนุน คือ สิ่งที่ผู้กระทำรู้หรือคิดว่าจะได้รับจากการกระทำนั้น ๆ

จากองค์ประกอบทั้ง 10 ประการข้างต้น Reeder ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่จะมีผลต่อการตัดสินใจและกระทำทางสังคมดังนี้ คือ

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคนซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลของตนในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรม

2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของเหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองได้คิดว่ามันสอดคล้องหรือตรงกับปัญหาหรือสถานการณ์นั้น

3. เหตุผลบางประการที่จะสนับสนุนการตัดสินใจและเหตุผลบางประการอาจจะต่อต้านการตัดสินใจ

4. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือให้น้ำหนักที่แตกต่างกันการเลือกเหตุผล หรือปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

5. เหตุผลที่เกี่ยวกับการตัดสินใจนั้นอาจจะเป็นเหตุผลเฉพาะจากเหตุเพียงประการเดียว หรือมากกว่าจากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมา

6. อาจจะมีเหตุผลสองหรือสามประการจากเหตุผลทั้ง 10 ประการ หรืออาจจะไม่มีเลยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกโอกาส
7. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้น ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้
8. สำหรับกรณีเฉพาะบางอย่างภายใต้การกระทำทางสังคมจะมีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือกสองถึงสามทาง เพื่อที่จะสนองตอบต่อสถานการณ์นั้น
9. ผู้กระทำหรือผู้ที่ตัดสินใจอาจจะเลือกทางเลือกโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล
10. เหตุผลที่จะตัดสินใจสามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกต้องแล้ว

สรุปได้ว่า การตัดสินใจของบุคคลนั้นจะเกิดได้จากปัจจัย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยดัง ปัจจัยผลักดัน และปัจจัยความสามารถ ซึ่งจะประกอบไปด้วย องค์ประกอบที่จะสามารถทำให้เกิดกระบวนการการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมของบุคคลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการหรือเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวัง โดยในการตัดสินใจนั้นจะอาศัยแรงจูงใจจากประสบการณ์ในอดีต สภาพของสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและรวมไปถึงความคาดหวังในอนาคต ดังนั้นการขายบริการทางเพศเป็นการกระทำที่เกิดจากการเลือกและการแสดงออกของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมทางสังคม

แนวคิดและทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์

ประภาพรณ วงศาโรจน์ (2532) ได้กล่าวว่า มนุษย์และสังคมเป็นหน่วยที่แยกจากกันไม่ได้ การเข้าใจความต้องการของคนหนึ่งจะทำให้เข้าใจความต้องการของคนหนึ่ง แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย มิใช่ฝ่ายหนึ่งกำหนดอีกฝ่ายหนึ่ง สังคมจึงหมายถึงสิ่งที่ปัจเจกบุคคลสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นกระบวนการเป็นเส้นทางการพลวัตของบุคคลและบุคคลก็เข้าใจความหมายทางสังคมที่เขาเป็นผู้สร้างขึ้นจากการตีความการกระทำของแต่ละฝ่าย มนุษย์จึงเป็นทั้งผู้กำหนดและผู้ถูกกำหนดในกระบวนการปฏิสังสรรค์

Herbert (1973 อ้างใน ยุทธชัย ดำรงมณี, 2540) ได้นิยามแนวคิดของการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์เชิงกระบวนการไว้ดังนี้

1. บุคคลทั้งหลายกระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานของความหมายที่เขาให้แก่สิ่งเหล่านั้น ความคิดนี้เน้นความคิดของ Mead ที่ว่าพฤติกรรมมนุษย์ไม่ได้เป็นผลมาจากสถานะทางจิตวิทยาเป็นทัศนคติหรือแนวโน้มเอียงที่จะกระทำ ซึ่งถูกกำหนดไว้แล้วเป็นการล่วงหน้าแรงจูงใจในจิตสำนึกและที่ปราศจากจิตสำนึก บุคลิกภาพหรือสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันในทำนองเดียวกัน การกระทำของมนุษย์ก็มีได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มักเน้นหนักในกลุ่มสังคมวิทยา เช่น เงื่อนไขของสถานภาพ บทบาททางสังคม บรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมทางสังคม ฯลฯ แต่การกระทำของมนุษย์ขึ้นอยู่กับว่าเขาานิยามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อย่างไร และทำการจัดระเบียบการกระทำของเขาที่มีต่อวัตถุเหล่านั้น ตามความหมายที่ให้กับวัตถุดังกล่าว ตัวอย่าง เช่น การอธิบายว่าการที่ผู้ชายคนหนึ่งที่มีพฤติกรรมต่อหญิงบางคนเหมือนกับว่าพวกเธอเป็นโสเภณี ก็เพราะชายคนนั้นกำลังมองหาโสเภณี ไม่ใช่เหตุผลที่พอเพียง คำอธิบายที่สมเหตุสมผลกว่านี้จะต้องเริ่มจากความหมายที่สตรีคนนั้นมีต่อเขา ความหมายดังกล่าวมิได้ถูกนำเข้ามาสู่สถานการณ์โดยชายคนนั้น แต่เป็นการเกิดขึ้นมาในระหว่างการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคลทั้งสองพฤติกรรมที่แสดงออกโดยสตรีคนนั้นเป็นตัวช่วยให้ชายคนนั้นนิยามว่าเธอเป็น

โสเภณีอาจจะได้แก่ ลักษณะของการพูดจา ท่าทางร่างกายที่เป็นลักษณะที่เชียวชวน เมื่อชายคนนั้นได้นิยามว่า เธอเป็นโสเภณีแล้ว เขาจะเริ่มวางแผนการกระทำของเขาที่จะมีต่อหญิงคนนั้น ซึ่งจะรวมเอาการสนทนาภายใน กับตนเองโดยการสวมบทบาท และไตร่ตรองทดสอบแนวการกระทำดังกล่าว

2. ความหมายของวัตถุต่าง ๆ ที่มีต่อบุคคลเกิดขึ้นระหว่างการปฏิสังสรรค์ทางสังคม ความหมายของ วัตถุทั้งหลายสำหรับบุคคลเกิดขึ้นจากการวิถีทางที่คนอื่น ๆ กระทำโต้ตอบเขาอันเกี่ยววัตถุต่าง ๆ ดังนั้น ความหมายจึงมิได้ขึ้นอยู่กับวัตถุเหล่านั้นและความหมายของวัตถุก็มีเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในความคิดของ บุคคลคนแต่ละคนเช่นกัน แต่ความหมายมีรากฐานอยู่ใน การปฏิสังสรรค์ทางสังคม ตัวอย่างเช่น หญิงที่แสดง ให้เห็นพฤติกรรมบางแบบจะถูกคนอื่นกระทำและให้ยามในฐานะที่เป็นโสเภณี จากลักษณะของปฏิกิริยาของ คนอื่นทำให้บุคคลในระหว่างการปฏิสังสรรค์กับผู้หญิงคนนั้น ๆ ได้ทำการนิยามว่าเธอเป็นโสเภณี นี่หมายความว่าโสเภณีเป็นผลผลิตทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยบุคคลทั้งหลายในกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคมโดย ข้อเท็จจริง ในสังคมอื่น ๆ และสถานการณ์อื่น ๆ หญิงที่แสดงลักษณะท่าทางและใช้ภาษาแบบเดียวกันกับ ลักษณะของโสเภณีตามความคิดของเราอาจจะไม่ถูกนิยามว่าเป็นโสเภณีก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าบุคคลผู้ซึ่งมีการ ปฏิสังสรรค์กับสตรีเหล่านี้ มิได้มีประสบการณ์จากพฤติกรรมจากบุคคลอื่น ๆ อันเป็นผลโดยตรงมาจากการ ปฏิสังสรรค์กับสตรีผู้มีกิริยาท่าทางและภาษาเหล่านี้

3. ความหมายต่าง ๆ ได้รับความจัดการภายในและถูกเปลี่ยนแปลงในระหว่างการตีความที่บุคคลมีต่อ วัตถุต่าง ๆ ที่เขาประสบ บุคคลใช้ความหมายของวัตถุต่าง ๆ ในการปฏิสังสรรค์กับตนเองตรงข้ามกับทัศนภาพ อื่น ๆ จุดยืนของการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์มีว่า เมื่อบุคคลใช้ความหมายเขากระทำมากไปกว่าเพียงประยุกต์ ความหมายที่ได้มาจากการปฏิสังสรรค์ทางสังคม แต่เขาใช้ความหมายต่าง ๆ ในระหว่างการมีพฤติกรรมในการ บ่งชี้วัตถุต่าง ๆ ที่มีความหมายให้แก่ตนเองเป็นการภายใน นอกจากนั้นความหมายที่มาจากปฏิสังสรรค์ยัง ได้รับการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์และทิศทางของการกระทำของเขาในแต่ละช่วงเวลา การ เปลี่ยนแปลงในความหมายนี้ คือ กระบวนการตีความ อันเป็นกระบวนการที่มีลักษณะของการก่อรูปแบบ และ ใช้ความหมายต่าง ๆ เพื่อนำแนวทางการกระทำของบุคคล ถ้าเรากลับไปพิจารณา ตัวอย่างเดิมกรณีของผู้ชาย กำลังแสวงหาโสเภณี กระบวนการที่สามเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ถ้าเขาไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนบ้านซึ่ง ประกอบไปด้วย เพื่อนสนิทของเขา ทั้งชายและหญิง และเพื่อนหญิงของเขาคนหนึ่งแสดงกริยาอาการเหมือน โสเภณี เขามีแนวโน้มที่จะมองหญิงดังกล่าวเป็นโสเภณีน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเมื่อเขาพบเธอในบาร์ หรือในขณะที่ เธอแสดงลักษณะท่าทางแบบเดียวกัน ถึงแม้ว่าชายคนนั้นจะบอกกับตัวเองว่าพฤติกรรมเหล่านั้นผิดปกติ แต่ ข้อเท็จจริงที่ว่าเธอเป็นเพื่อนของเขาและอยู่ในงานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนฝูง นำไปสู่พฤติกรรมยั่ววนของเธอ เสียใหม่ในฐานะที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เสียหาย สิ่งที่น่าสนใจพอ ๆ กันก็คือ การวางแผนการกระทำของเขาชายคนนั้น มีแนวโน้มเอียงที่จะสร้างแผนที่เหมาะสมสอดคล้องการการสนองต่อ “การยั่ววนที่ไม่เสียหายอะไร” มากกว่า อากัปกิริยาของโสเภณี (ถึงแม้ว่าเขากำลังมองหาก็ตาม) และพฤติกรรมที่เพื่อนหญิงของเขาแสดงออกมาอาจจะ ไม่แตกต่างไปจากการแสดงออกของหญิงหากินเลย

ยูทรัชย์ ดำรงมณี (2540) ได้อธิบายว่า แนวความคิดพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีของทัศนภาพ การปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์อาจกล่าวโดยย่อได้ดังนี้

1. พฤติกรรมและการปฏิสังสรรค์ซึ่งแสดงลักษณะของความเป็นมนุษย์ดำเนินไปได้จากการใช้สัญลักษณ์และความหมายของมันเป็นสื่อกลาง นั่นก็คือ การที่บุคคลทั้งหลายการกระทำต่อวัตถุจากพื้นฐานของการตีความและความหมายที่วัตถุนั้นมีค่าต่อเขา นั่นเอง

2. บุคคลได้รับความเป็นมนุษย์จากการปฏิสังสรรค์กับคนอื่น ๆ บุคคลต้องมีการปฏิสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการสนทนาโดยการใช้ปฏิกิริยาที่มีนัยสำคัญใช้สัญลักษณ์ที่กลายสภาพเป็นวัตถุต่อเขา และการมีสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นก็ทำให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น ๆ ได้ และนี่คือคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์

3. สังคมมนุษย์สามารถมองได้อย่างชัดเจนว่าประกอบไปด้วยบุคคลที่อยู่ในระหว่างการปฏิสังสรรค์ บุคคลไม่ได้ควบคุมตนเองหรือคงไว้ ซึ่งความเป็นอิสระต่อตนเอง แต่บุคคลต้องมีการปฏิสังสรรค์ละปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของการปฏิสังสรรค์

4. มนุษย์มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงในการกล่อมเกลากฎพฤติกรรมของตนเอง เป็นทัศนคติที่มองพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นผลมาจากการสร้างสรรค์จากตัวของมนุษย์เอง มิได้เล่นบทบาททางสังคมตอบสนองสิ่งเร้าปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคม แต่เขาเลือกสิ่งเร้า ตีความสิ่งเร้าเลือกสรรแนวทางการกระทำจากทางเลือกต่าง ๆ

5. จิตสำนึก หรือการคิด เกี่ยวข้องกับการปฏิสังสรรค์กับตนเอง เป็นการย้ำว่ามนุษย์สามารถที่จะมีการติดต่อปฏิสังสรรค์กับตัวเอง สามารถที่จะกลายเป็นวัตถุของตนเองและแนะนำตัวเองได้

6. มนุษย์สร้างพฤติกรรมของตนเองระหว่างช่วงเวลาของการดำเนินการปฏิสังสรรค์หมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์จะถูกสร้างขึ้นในขณะที่มีการปฏิสังสรรค์กับผู้อื่น ไม่ได้เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำที่เกิดขึ้นในอดีตหรือเป็นสิ่งที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

7. การทำความเข้าใจความประพจน์ของมนุษย์จำเป็นที่จะต้องศึกษาพฤติกรรมภายในของผู้กระทำ นั่นหมายถึงการที่จะศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์นั้น จะต้องสามารถที่จะเข้าถึงความหมายของการกระทำนั้น ๆ ที่มนุษย์แสดงออกมา เพื่ออธิบายความประพจน์ หรือพฤติกรรมของเขาเหล่านั้น

บรรพต วีระชัย (2544) อธิบายว่า Symbolic Interactionism (การสังสรรค์ด้วยใช้สัญลักษณ์) ในทางจิตวิทยาสังคมเน้นหนักทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่เด่นที่สุด เป็นผลผลิตจากความจริงที่มนุษย์เท่านั้นเป็นสัตว์ที่สามารถแสดงสัญลักษณ์ กล่าวคือ มนุษย์ได้พัฒนาเครื่องหมายต่างๆจนกลายมาเป็นภาษา และซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเครื่องมือสำหรับการถ่ายทอดวัฒนธรรม และใช้เครื่องมือนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางสังคม

มงคล หวังสุข และ ชมพู โกติรัมย์ (2548) กล่าวว่า โดยภาพรวมการกระทำทางสังคมนั้น บางครั้งบุคคลจำเป็นต้องทำ เพราะบทบาทเป็นตัวบังคับ บทบาทจะดำเนินไปตามปกติได้นั้นต้องอาศัยรางวัลเป็นตัวเชื่อมบางครั้งบุคคลกระทำเป็น เพราะถูกกระตุ้นทางสัญลักษณ์ คือ เมื่อได้รับปฏิสัมพันธ์โดยร่วมทางสัญลักษณ์ เช่น การยิ้ม บุคคลเข้าใจความหมายร่วมกัน ทั้งผู้เสนอและผู้สนอง จึงเกิดพฤติกรรมร่วมกัน แสดงความเป็นมิตรร่วมกัน

จำนง อติวัฒนสิทธิ และคณะ (2552) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีการกระทำตอบโต้เชิงสัญลักษณ์ภายใต้การนำของ George Herbert Mead มองว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการของการให้ความหมายและความเข้าใจได้ตรงกัน เขามองว่าพฤติกรรมทุกอย่างเป็นสัญลักษณ์ (symbols) ซึ่งมีความหมายถึงบางสิ่งบางอย่าง เช่น การยื่นมือ หมายถึงการทักทาย การขอความช่วยเหลือการให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ แต่ความหมายเหล่านี้ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ตายตัว บุคคลจะต้องตีความก่อนการตอบสนอง ซึ่งการจะตีความอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลเขาเห็นว่าการกระทำตอบโต้ไม่ใช่พฤติกรรมที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยตรง แต่เป็นกระบวนการที่ผ่านการตีความ หรือการกำหนดความหมายให้สิ่งเร้าเสียก่อน เช่น การขมว้ย คู่ชกต่อยดูทิศทางต้องศึกษาเดาใจซึ่งกันและกันก่อนการปล่อยหมัดแต่ละครั้ง ทฤษฎีนี้เชื่อว่าปฏิสัมพันธ์ในสังคมจะดำเนินไปได้ก็ต่อเมื่อคนมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ความสัมพันธ์ในสังคมเป็นสิ่งที่เกิดจากการให้ความหมาย และการตีความหมายนั้นเสียก่อนตอบสนอง

กิตติพัฒน์ นนทปัทมศุข (2553) ได้อธิบายว่า หลักสำคัญของแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์มองว่ามนุษย์เป็น “สัตว์ทางสังคม” (Social beings) ที่มีการปะทะสังสรรค์กับมนุษย์คนอื่น ๆ โดยพื้นฐานของการรับรู้ความหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน การปะทะสังสรรค์กันของมนุษย์จึงมีลักษณะเป็นปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ทั้งสิ้น

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์นั้นมีความแตกต่างเป็นตรงกันข้ามกับสัตว์โลกชนิดอื่น ๆ ในขณะที่สัตว์อาจจะแสดงพฤติกรรมไปตามการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทว่ามนุษย์ไม่ได้ตอบสนองต่อสัญลักษณ์โดยตรงอย่างง่าย ๆ เฉกเช่นสัตว์โลกทั่วไป แต่มนุษย์ได้ตีความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ก่อน และเนื่องจากว่าการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการตีความของความหมายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ชีวิตมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ และมีพลวัตเป็นอย่างยิ่งการตีความหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ได้ “กำหนดสร้าง” (Construct) ความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมาด้วยตัวมนุษย์เอง

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ยังเห็นว่าบุคลิกภาพของปัจเจกเป็นสิ่งที่มียากเหง้ามาจากโครงสร้างทางสังคมและกระบวนการทางสังคมที่พวกเขาและเธอต่างพัฒนา “อัตตมโนทัศน์” (Self-concept) ของตนขึ้นมาเนื่องเพราะคนเราจะสะท้อนประสบการณ์ของตน ดังนั้นพวกเขาและเธอจะสามารถมองเห็นภาพของตนเองสามารถประเมินการกระทำและอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตนต้องการอย่างรู้สำนึก การสะท้อนและการประเมินที่มุ่งเสริมสร้างอัตตมโนทัศน์ของผู้คนนั้น จะมีผลทำให้บุคคลสามารถมีประสบการณ์ต่อตนเองทั้งในด้านที่เป็นประธาน-ผู้กระทำ (Subject) และกรรม-ผู้กระทำ (Object) ในเวลาเดียวกัน ในขณะที่เราสะท้อนและคิดเกี่ยวกับตัวของเราเอง เรากำลังเป็น “ผู้ถูกกระทำ” ในความคิดของเรา และในเวลาเดียวกัน เราก็เป็น “ผู้กระทำ” ในการคิดนั้นนั่นเอง อย่างไรก็ตาม อัตตมโนทัศน์ มิใช่สิ่งที่ไหลพรวดออกมาจากกระบวนการทางสรีระ และกระบวนการภายในจิตใจของเรา อันที่จริงอัตตมโนทัศน์พัฒนาขึ้นมาจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ และได้รับการปรับตัดขัดเกลาส่วนหนึ่งจากทัศนคติและทัศนภาพที่บุคคลอื่นมีต่อตัวเรา อัตตมโนทัศน์เป็นความสามารถในการสะท้อนและตอบสนองต่อตัวของเราได้อย่างที่คนอื่นมีการตอบสนองต่อเรา ซึ่งการตอบสนองดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ความรู้ตระหนักหรือสำนึกในตัวตนของเรา

ดังนั้นทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์จะย้ำเน้นกระบวนการทางสังคมและกระบวนการปฏิสัมพันธ์อันนำไปสู่การพัฒนาบุคลิก และอัตมโนทัศน์ “การหล่อหลอมทางสังคม” หรือมีบางท่านเรียกว่า “สังคมประกิต” (Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปัจเจกบุคคลได้เรียนรู้บรรทัดฐาน ค่านิยม บทบาท ทักษะและความคาดหวังของสังคมนั้นถือเป็นแนวคิดหลักประการหนึ่งของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ การหล่อหลอมทางสังคม

ในทฤษฎีของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ หมายถึง “กระบวนการเป็นพลวัต ซึ่งทำให้บุคคลได้พัฒนาความสามารถในการคิดและพัฒนาความเป็นมนุษย์ของตนอย่างเป็นการเฉพาะบุคคล” และยังเชื่อว่าธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ไม่มีลักษณะนิยัตินิยม (Non-Determinism) ทว่าคนเราทุกคนมีเหตุผลที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างที่ต้องการทั้งสิ้น

ยูทพวงค์ จันทรวรินทร์ (2553) อธิบายว่า ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันโดยสัญลักษณ์เป็นการอธิบายมนุษย์แต่ละคนที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ การรับรู้ และประสบการณ์ของบุคคล จึงเป็นการอธิบายในระดับรายละเอียดปลีกย่อยลงไป เราเรียกลักษณะนี้ว่า “จุลภาค” (Micro Theory) ซึ่งทฤษฎีการกระทำระหว่างกันโดยสัญลักษณ์ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ (interaction) และการกระทำ (action) ที่เกิดขึ้นทุกเมื่อเชื่อวันของมนุษย์ และมนุษย์ใช้ “สัญลักษณ์” (symbols) ซึ่งตัวสัญลักษณ์ก็มี “ความหมาย” (meanings) เพื่อเป็นสื่อกลางในการดำเนินความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน

ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์และการกระทำของคนในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะและก็มีมิติความหมายไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน ความเป็นจริง (reality) ของสังคมจึงถูกสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์ของแต่ละคนในทุกเมื่อเชื่อวันนั่นเอง

สรุปได้ว่า สารสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นั้น กล่าวได้ว่ามนุษย์เรานั้นมีความสามารถในการคิดและมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม โดยการเรียนรู้และการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารความหมายเพื่อสนองและตอบสนองในลักษณะเฉพาะของตนเป็นแบบแผนในการกระทำและการปฏิสังสรรค์ในเชิงสัญลักษณ์ให้เกิดขึ้นในกลุ่มและสังคม

แนวคิดและทฤษฎีการตีตรา

จากการรวบรวมเอกสารและศึกษาจากวิชาการมีผู้กล่าวถึงแนวคิดทางด้านการตีตราประทับตราสามารถสรุปได้ ดังนี้

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2552) อธิบายว่าทฤษฎีการประทับตรานั้นให้เห็นถึงความสำคัญของคนในสังคมหรือปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิดว่าเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดกลายเป็นผู้เปี่ยงเบน

Edwin Lenert อธิบายว่าการเปี่ยงเบนนั้นแยกออกได้เป็น 2 ประเภท

คือ การเปี่ยงเบนขั้นต้น (primary deviance) กับ การเปี่ยงเบนขั้นที่สอง (secondary deviance) การเปี่ยงเบนขั้นต้น หมายถึง การกระทำผิดที่คนทั่วไปประพฤติดิปฏิบัติกันแต่ไม่ถูกสังคมตราหน้าว่าผู้กระทำผิดเป็นคนแล้ว เช่น การกระทำผิดของพวกชนชั้นสูงที่คอรัปชั่นหรือโกงภาษี หรือการกระทำผิดของคนธรรมดาทั่วไปที่เกือบทุกคนเคยกระทำผิดหรือผิดศีลธรรมมา แต่สังคมเพิกเฉยไม่ถือ ว่าเป็นความผิดที่จะต้องประณามเหยียด

หยาบ เช่น การทำผิดจราจร ได้แก่ ไม่ข้ามถนนตรงทางม้าลาย ฝ่าสัญญาณไฟจราจร เป็นต้น โดยปกติการกระทำผิดนั้นถ้าไม่ถูกสังคมประณาม ผู้กระทำผิดมักไม่คิด ว่าตนเป็นผู้เปี่ยงเบน แต่ถ้าทำแล้วคนในสังคมรู้และถูกประณามนั้นก็จะกลายเป็นคนที่มีตราติด ตัวว่าเป็นคนไม่ดี และรู้สึกว่าเป็นคนไม่ดี เลวจริง ๆ ตามที่ใครว่าคนพวกนี้มักจะกระทำซ้ำอีกจนเป็นผู้เปี่ยงเบนโดยสมบูรณ์ไปโดยที่สุด

การเปี่ยงเบนขั้นที่สอง หมายถึง การกระทำผิดที่ถูกสังคมต่อต้านหรือมีปฏิกิริยาโดยการตีตรา หรือประณามผู้กระทำผิดว่าเป็นคนเลว คนไม่ดี ทำให้ผู้กระทำผิดรับรู้ว่าเป็นผู้เปี่ยงเบนซึ่งผมมาจากความกดดันของสังคม การตีตราของสังคมนั้นเป็นการผลักดันให้บุคคลที่เคยทำความผิดมาครั้งหนึ่งต้องกลายเป็นคนที่สังคมไม่ยอมรับตลอดไป

ในการประทับตรา “การเปี่ยงเบน” ให้ผู้กระทำผิดนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการประทับตราก็คือ กลุ่มที่มีอำนาจ เพราะกลุ่มที่มีอำนาจเป็นผู้ที่สร้างกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้บังคับสมาชิกในสังคม และผู้ที่จะคอยชี้ว่าใครคือผู้กระทำผิดหรือผู้เปี่ยงเบน ซึ่งแน่นอนผู้ที่ถูกประทับตรามักจะได้แก่กลุ่มที่ไม่มีอำนาจ เช่น คนชั้นต่ำ คนจน ชนกลุ่มน้อย ในขณะที่คนที่มีอำนาจและชนชั้นสูงมักจะไม่ต้องถูกประณามและลงโทษถึงแม้จะเป็นผู้ทำผิดหรือเป็นผู้เปี่ยงเบนก็ตาม ดังนั้นพฤติกรรมใดเป็นการเปี่ยงเบนหรือไม่ จะเป็นเรื่องที่ถูกกำหนดโดยมาตรฐานการตัดสินของกลุ่มที่มีอำนาจในสังคม และกฎเกณฑ์ที่ตัดสินว่าใครคือผู้เปี่ยงเบน ซึ่งเป็นเรื่องที่พิจารณาจากลักษณะของตัวผู้กระทำมิใช่พิจารณาจากลักษณะของการกระทำ

ยูทพงศ์ จันทรวรินทร์ (2553) อธิบายว่าการตีตรา คือ พฤติกรรมเปี่ยงเบนไม่ได้พิจารณาที่การกระทำ (acts) ที่บุคคลแสดงออกมา แต่เป็นความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่มีผู้กระทำพฤติกรรม (persons) จึงทำให้สังคมตัดสินผู้ที่กระทำพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นผู้เปี่ยงเบน

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล (2553) ได้อธิบาย เนื้อหาของทฤษฎีการตีตรา (Labeling theory) ว่าทฤษฎีนี้มุ่งอธิบาย พฤติกรรมที่เปี่ยงเบนไปของบุคคลไม่ใช่ปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา ทว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม โดยนักทฤษฎีการตีตราชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่า การเปี่ยงเบนไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด พฤติกรรมที่คนในสังคมหนึ่งให้คำนิยามว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติธรรมดา แต่คนในบริบททางสังคมหรือบริบททางวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งอาจจะมองพฤติกรรมเดียวกันนี้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เปี่ยงเบนก็ได้

ดังนั้น พฤติกรรมเปี่ยงเบนจึงเป็นเรื่องของการให้นิยามความหมายทางสังคมต่อแบบแผนการกระทำชุดนั้น ๆ พฤติกรรมเปี่ยงเบนจึงมีจุดกำเนิดมาจากการกำหนดสร้างของสังคมที่ผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ชุดหนึ่ง โดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวได้เลือกใช้ความหมายในเชิงคุณค่าความดีงามชุดหนึ่งมาอธิบายพฤติกรรมการกระทำนั้น และตีค่าราคาออกมาเป็น “พฤติกรรมที่เปี่ยงเบน” บุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่เปี่ยงเบนดังกล่าวจึงถูกตีตราให้เป็น “คนที่มีพฤติกรรมเปี่ยงเบน”

ตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งของทฤษฎีการตีตรา คือ ผู้คนในสังคม (Social audience) ทั้งนี้กระบวนการที่บุคคลหนึ่งจะถูกตีตราว่าเป็นคนที่มีพฤติกรรมเปี่ยงเบนนั้น เป็นกระบวนการเลือกสรรที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อน ซึ่งสัมพันธ์กับการตอบสนองของบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องในกระบวนการดังกล่าวจำนวนหนึ่ง ฝ่ายที่มีอิทธิพลในการกำหนดตัดสินว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ถูกตีตราว่าเป็นคนที่มีพฤติกรรมเปี่ยงเบน ไม่ใช่ตัวกระทำที่เป็นปัจเจก ทว่าเป็น “ผู้คนในสังคม” กระบวนการที่จะกำหนดสร้างความหมายของคุณค่าความดีงาม

(อันได้แก่ ความดี ความเลว ปกติ เบี่ยงเบน ฯลฯ) และนำความหมายเหล่านี้ไปใช้เป็นกระบวนการที่ชี้นำโดยบรรดาผู้ที่ถือตนว่าเป็น “นักจัดการความดีงาม” (moral entrepreneurs) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่เป็นผู้กำหนดสร้างและบังคับใช้ด้วยกฎหมายกติกาต่าง ๆ และสามารถเลือกที่จะตีตราบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือพฤติกรรมในพฤติกรรมหนึ่งให้เป็น “คนที่เบี่ยงเบน” หรือ “การเบี่ยงเบน” ได้คนเหล่านี้มักถูกยกย่องจากวัฒนธรรมที่รายรอบพวกเขาและเธออยู่ให้จัดเป็นกลุ่มคนที่มีคุณค่าสูงส่งภายในสังคมวัฒนธรรมนั้น เช่น จิตแพทย์ นักกฎหมาย ผู้พิพากษา หรือผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ คนเหล่านี้มีหน้าที่กำหนดสร้างและให้ความหมายแบบแผนประเภท แบบแผนความคิดด้านแข็งและคับแคบ (Stereotype) ให้เกิดขึ้นในสังคม ตลอดจนมีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน

วิทยา ทองดี (2553) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการกระทำใดจะเป็นการเบี่ยงเบนหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับสังคมนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น สังคมจะระบุว่าการกระทำนั้น ๆ เบี่ยงเบนหรือไม่เพียงใดหรือถูก ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกของสังคมต่อพฤติกรรมบางอย่างหรือสภาพการณ์บางอย่าง หากมีสภาพการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจะทำให้ ประการแรก กลุ่มบุคคลหนึ่งจะมีอำนาจเหนือหรือได้เปรียบกลุ่มอื่น โอกาสของคนกลุ่มนั้นจึงมีน้อย จนในที่สุดอาจถูกกีดกันหรือถูกลดโทษ ประการที่สองบุคคลที่ถูกตีตราอาจจะยอมรับว่าการกระทำนั้นมี ความผิด ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้นอยากเป็นคนไม่ดีโดยสมบูรณ์แบบให้หมดเรื่องหมดราวไป เช่น คนที่ถูกตราหน้าว่าเป็นคนติดยาเสพติดก็อาจจะใช้ชีวิตแบบคนติดยาอย่างเต็มที่ด้วยการไม่ทำงานใช้ชีวิตสบาย ๆ ไม่อยากรักษาตัวทำตามอำเภอใจรวมทั้งประกอบอาชญากรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย จี้ ปล้น ฆ่า เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการตีตราเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมของความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่มีต่อผู้กระทำในการตัดสินการกระทำต่าง ๆ ว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่อย่างไร โดยเป็นการแสดงออกในบริบททางพฤติกรรมในการตีตราหรือประทับตราต่อบุคคลที่กระทำหรือประพฤติ ซึ่งทฤษฎีนี้จะสามารถใช้ในการศึกษาถึงวิถีชีวิตของชายชายตัวหรือชายบริการทางเพศในการรับรู้ของตนและมุมมองการตีตรา ประทับตราจากบุคคลอื่น ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในบริบทในการดำเนินชีวิตในสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ

อาชีพขายบริการทางเพศนี้ กำเนิดขึ้นมาจากความต้องการของมนุษย์ตามธรรมชาติ ซึ่งมีสามัญสำนึกพื้นฐานด้าน “กิจ กาม เกียรติ” สำหรับเพศและการสืบพันธุ์นั้นเป็นความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นพื้นฐานการสืบพันธุ์ของสัตว์โลก ตามประวัติศาสตร์อาชีพนี้นับได้ว่าเป็นอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ปรากฏหลักฐานในโลกตะวันออกที่อินเดียมีโสเภณีมาก่อนสมัยพุทธกาล ส่วนยุโรปก็พบว่า สมัยกรีก-โรมันก็มีโสเภณีอยู่แล้ว (สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2537) การขายบริการทางเพศนั้น ย่อมต้องมีผู้ขายบริการโดยตอบสนองความใคร่ให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อจะต้องจ่ายเงินค่าบริการนั้น จะเห็นว่าอาชีพการขายบริการทางเพศ ประกอบด้วย ผู้ซื้อและผู้ขายเป็นพื้นฐาน และอาจจะมีคนกลางเข้ามาช่วยสนับสนุนเอื้ออำนวยให้การขายบริการทางเพศสำเร็จลงด้วยดีก็ได้ เช่น แม่เล้า แมงดา อาโก (คำพูน บุญทวี, 2542)

คำว่าโสเภณีนี้นับว่ามีกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย ในแคว้นวัชชี ซึ่งมากจากคำว่า “โสเภณี” มีคำเต็มว่า “นครโสภินี” แปลว่า “หญิงงามประจำเมือง” มีความเป็นมา คือ ตามแคว้นต่าง ๆ จะยกย่องผู้หญิงขึ้นเป็น

หญิงงามประจำเมือง โดยคัดเลือกจากหญิงสาวที่มีความงามเฉลิยฉลาดเป็นเลิศ มีความรู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ 64 สาขา รวมทั้งความรู้ในคัมภีร์กามสูตร ด้วยมีแนวคิดที่ว่า หญิงที่มีคุณสมบัติที่ดีเช่นนี้ ทำให้เป็นที่หมายปองแย่งชิงกันของกษัตริย์และเจ้าชายจากแว่นต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาการรบบราฆ่าฟัน ทุกคนจึงตกลงกันยกนางขึ้นเป็นสมบัติสาธารณะ เพื่อที่นางจะได้รับรองทุกคนได้โดยไม่ถูกคนหนึ่งคนใดผูกขาดในลักษณะของ “สมบัติผลัดกันชม”

ผู้บริการทางเพศในสมัยโบราณถ้าเป็น “โสเภณี” ถือว่าเป็นผู้สูงศักดิ์ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกษัตริย์ในวังและคนระดับสูง แต่ถ้าเป็น “คนฉีกา” จะมีฐานะต่ำกว่าโสเภณี เพราะเป็นหญิงที่ให้บริการกับคนเดินถนนทั่วไป การเกิดของโสเภณีเนื่องมาจากสังคมและผู้ชายเป็นผู้กำหนดฐานะหน้าที่ให้ จากอดีตถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา กว่าพันปี โสเภณียังดำรงอยู่ในสังคมตลอดมา ในขณะที่อาชีพอื่น ๆ และหลาย ๆ สิ่งได้กลายเป็นโบราณวัตถุเป็นประวัติศาสตร์ เป็นตำนานที่เล่าขานไว้แก่ชนรุ่นหลัง อาชีพโสเภณียังจะวิวัฒนาการไปข้างหน้าตามวิวัฒนาการทางเพศของมนุษย์ (โสภณ แก้วล้อมทรัพย์, 2544)

มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู โกติรัมย์ (2548) ได้อธิบายความหมายและวิธีการค้าประเวณีว่า โสเภณีคือ ผู้มีกิจกรรมร่วมเพศ เพื่อสินจ้างโดยไม่เลือกบุคคลหรือผู้ร่วมเพศกับผู้อื่นไม่จำเป็นต้องเป็นคู่รัก เพียงเพื่อสินจ้าง เป็นได้ทั้งสมัครใจและไม่สมัครใจ

วิธีการค้าประเวณีในปัจจุบันรูปแบบการค้าประเวณีได้พัฒนาไปไกล เป็นเพราะปัจจัยหลายอย่าง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมอันดีงามของสังคมอ่อนล้า ความมีเสรีภาพระหว่างเพศ การบริโภคนิยม คือ นิยมแสวงสิ่งอุปโภคบริโภคเกิดฐานะ เป็นต้น ทำให้การค้าประเวณีทำเป็นกระบวนการ พอสรุปได้ดังนี้

1. ซ่องโสเภณี คือ เป็นบ้าน ห้องแถว โดยมีผู้คุมจัดการเกี่ยวกับการให้บริการทางเพศ
2. สถานที่ทั่วไป เช่น ป้ายรถเมล์ สวนสาธารณะ เป็นต้น จะมีโสเภณีย่อยยืนเสนอท่าที่เชิญชวนให้มาให้บริการ
3. โรงน้ำชา คือ อาจจะใช้ธุรกิจอย่างอื่นบังหน้า เช่น ขายน้ำชา นวด
4. สถานอาบอบนวด เป็นสถานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย แต่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเปิดบริการทางเพศอยู่เบื้องหลัง
5. โรงแรม นอกจากเป็นที่หลับนอนแล้ว เบื้องหลังมีการบริการทางเพศอยู่
6. ตามสถานบันเทิงต่าง ๆ เช่น คาราโอเกะ นวดแผนโบราณ ห้องอาหาร ซึ่งมีหญิงบริการอยู่เบื้องหลัง ขึ้นอยู่กับลูกค้าจะเรียกหา

การบริการทางเพศสามารถประกอบการได้ตลอดเวลา และไม่จำกัดที่ ฉะนั้นธุรกิจประเภทนี้จึงแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว การบริการทางเพศสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 1.โสเภณีเปิดเผย เช่น ตามสถานอาบอบนวด โรงน้ำชา
- 2.โสเภณีแอบแฝง คือ มีสถานภาพเหมือนปกติชนทั่ว ๆ แต่แอบแฝงบทบาทของตนจะแสดงออกเมื่อมีผู้เรียกใช้บริการทางโทรศัพท์ วิทยูมือถือ โดยมีตัวแทนเป็นศูนย์กลางคอยอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า

ผู้ขายขายบริการทางเพศ

ในอดีตการขายบริการทางเพศ หมายถึง ผู้ชายไปซื้อบริการทางเพศจากผู้หญิงและเด็กผู้หญิงเท่านั้น แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประกอบธุรกิจหลายอย่าง จึงมีการเสนอขายบริการทางเพศจากผู้ชายด้วย ทำให้เราได้พบความจริงที่น่าตกใจว่านอกจากการขายบริการทางเพศโดยผู้ขายแล้ว การขายบริการทางเพศโดยเด็กผู้ชายก็ได้รับความนิยมเช่นเดียวกัน

ในปัจจุบัน (วิชญ์ บุญมาร์ตัน, 2555) การขายบริการในเพศเดียวกันโดยเฉพาะในเพศชายด้วยกันนั้นมีการขายบริการและนิยมกันแพร่หลาย จนถึงกับเปิดเป็นสถานบริการเปิดเผยอย่างโจ่งแจ้งมาเมื่อมา เมื่อไม่กี่ทศวรรษมานี้เองในประเทศทางตะวันตก โดยจะเรียกชายที่ขายบริการทางเพศว่า โสเภณีชาย (male prostitute) เรียกใช้คำว่า วิทยากร หรือ นายคณิกา ต่อมาคำว่า โฮโมเซ็กชวล (Homosexual) จึงให้ความหมายคนโสเภณีว่าบุคคลที่ขายตัวเพื่อบุคคลอื่นจะเป็นเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้ามก็ได้ได้สำเร็จความใคร่ในกาม (วรวิสา ศรีวัฒนารชัย, 2544 อ้างใน สุพัตรา สุภาพ, 2539)

จุดเริ่มต้นของสถานบริการที่มีชายขายบริการในสังคมไทยเท่าที่มีการศึกษา พบว่าเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2507 ธุรกิจที่เปิดบริการเฉพาะกลุ่มของชายรักเพศเดียวกันได้เปิดดำเนินการโดยสถานบริการแห่งแรกที่เปิดบริการมีลักษณะเป็นบาร์ชื่อ “เฟรมมิ่ง เฮาส์” จุดประสงค์ของสถานบริการต้องการให้เป็นที่พักพิงของกลุ่มชายรักเพศเดียวกัน โดยไม่มีการขายบริการทางเพศโดยตรง สถานบริการที่ดำเนินการค้าประเวณีเชิงพาณิชย์อย่างจริงจัง เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2508-2509 เป็นสถานบริการในย่านวงเวียนใหญ่ ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ “บ้านยศ” ต่อมาสถานบริการแห่งแรกที่เปิดให้มีการ “ออฟ” ได้ดำเนินกิจกรรมเมื่อปี 2512 ซึ่งอยู่ในย่านพัฒนาพงษ์ เป็นบาร์ชื่อ “ทไวไลท์” โดยทางสถานบริการจะจัดหาชายขายบริการมาไว้คอยสนองความต้องการของลูกค้า (สิทธิพงษ์ ทิพย์ญา, 2549 อ้างใน ประกอบ ศรีวัจนะ และ ดวงพร คำบุญวัฒน์, 2539) หลังจากนั้นสถานบริการทั้งในรูปแบบของบาร์อะโกโก้ ผับ วิดีโอเธค ร้านอาหารและสถานบริหารร่างกายต่างทยอยเปิดตัวซึ่งแต่ละแห่งจะจัดให้มีชายขายบริการไว้คอยบริการลูกค้า (สิทธิพงษ์ ทิพย์ญา, 2549)

นิเทศ ดินณะกุล (2546) ได้อธิบายถึงโสเภณีชาย ว่า บุคคลเหล่านี้ล้วนมีแล้วแต่มีเหตุผลหลายอย่างเป็นของตัวเอง เหตุผลแรกก็คือ เป็นการให้ออกาสบุคคลได้เข้าถึงซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเงินกับการมีเพศสัมพันธ์ เหตุผลที่สอง คือ การเป็นโสเภณีเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้เงินตามที่ต้องการทันที เพราะเป็นหารหาเงินที่ง่าย เหตุผลที่สาม คือ ไม่เห็นมีอะไรผิดหรือแปลกกับการที่สามารถทำเงินได้และก็สนุกกับงานที่ทำด้วย อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายเหตุผลที่น่าสนใจ เช่น การเป็นโสเภณีครั้งหรือสองครั้ง เพื่อที่จะหาเงินมาสนองความต้องการของตนก่อนที่จะเลิกอาชีพนี้ ไม่เป็นสิ่งที่เสียหายแต่อย่างใด การที่ผู้ขายกลายเป็นโสเภณีนั่นค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่ยากซับซ้อนและเร้นลับที่จะหาเหตุผลมาอธิบาย ถึงแม้ว่าตลาดของการเป็นโสเภณีชายที่คอยบริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงจะจำกัด แต่จำนวนของโสเภณีที่ชอบสนุกกับการงานประเภทนี้ยังมีอยู่มากอยู่

โสเภณีชายประเภทแรก เป็นโสเภณีชายที่ขอהלูกค้าตามท้องถนน หรือริมทางเดิน (Hustlers) โสเภณีชายประเภทนี้จะทำธุรกิจโดยการเผชิญหน้ากับลูกค้า ต่อรอราคากัน เมื่อพอใจในราคาที่เสนอก็จะหาสถานที่เพื่อดำเนินธุรกิจต่อไป

โสเภณีขายประเภทที่สอง จะเป็นประเภทที่ส่วนใหญ่จะทำงานเป็นครั้งคราวอยู่ตามบาร์ คลับต่าง ๆ หรือนั่งเล่นอินเทอร์เน็ตเพื่อหาเพื่อน ชอบลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ และมีลูกค้าประจำน้อย การเป็นโสเภณีประเภทนี้จะทำงานเพื่อรายได้พิเศษระหว่างเรียนหนังสือ หรือเพื่อหารายได้ให้กับตัวเองเป็นครั้งคราว

โสเภณีขายประเภทที่สาม จะเป็นประเภททำเป็นงานประจำ พวกเขาลงโฆษณาประจำทางสื่อต่าง ๆ และมีลูกค้าประจำเป็นจำนวนมาก โสเภณีขายประเภทนี้ เรียกว่า โสเภณีขายชั้นสูง (Escorts) พวกเขา จะโฆษณาในบางสิ่งพิมพ์ว่าเป็นนายแบบหรือผู้ให้ความบันเทิง (Models or Male Adult Entertainers)

โสเภณีขายประเภทที่สี่ จะเป็นโสเภณีขายชั้นสูงแบบมืออาชีพ โสเภณีขายประเภทนี้จะจำกัดตัวเองเพื่อบริการลูกค้าระหว่าง 1 ถึง 5 คนเท่านั้น ซึ่งลูกค้าเหล่านี้อาจจะเป็นคนที่มีฐานะร่ำรวยที่สามารถให้ที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน รถ และเงินใช้จ่ายในแต่ละเดือน

ประเภทของชายขายบริการในประเทศไทย

ประเภทของชายขายบริการในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดขึ้นว่ามีกี่ประเภท แต่จำแนกประเภทตามลักษณะการทำงานออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ (สิทธิพงษ์ ทิปัญญา, 2549) คือ

1.ชายขายบริการที่ไม่มีสังกัด ชายขายบริการกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ขายบริการอิสระ ปกติจะไม่ขายบริการประจำที่ใดหรือมีหลักแหล่งแน่นอน โดยจะหาลูกค้าตามที่ผู้ขายบริการและชายรักเพศเดียวกันทราบว่าเป็นจุดที่มีการซื้อขายบริการ เช่น ตามสวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า สถานเริงรมย์ ชายขายบริการประเภทนี้มักจะเดินเตร็ดเตร่ โดยเป็นชายวัยรุ่นที่ต้องการหารายได้พิเศษโดยไม่ต้องผูกมัดตัวเองกับสถานบริการ หรืออาจเคยขายบริการตามสถานบริการจนลูกค้าจำหน้าได้หรือขายบริการในสถานบริการไม่ได้แล้ว หลังจากนั้นจึงออกตระเวนหาลูกค้าตามสถานที่สาธารณะทั่วไป บริเวณที่มักจะพบชายขายบริการเหล่านี้ คือ บริเวณศูนย์การค้า ย่านสีลม บริเวณถนนสีลม บริเวณสวนสาธารณะ เช่น บริเวณศาลพระแม่ธรณี สนามหลวง บริเวณหน้ากระทรวงยุติธรรม หน้ากระทรวงมหาดไทย เรื่อยมาจนกรมรักษาดินแดนและวังสราญรมย์ และบริเวณสถานเริงรมย์ที่เปิดบริการทั่วไปและเฉพาะชายรักเพศเดียวกัน วิธีการขายบริการของชายขายบริการกลุ่มนี้ โดยทั่วไปมักจะแต่งกายเหมือนวัยรุ่นชายทั่วไป บางครั้งอาจแต่งกายเหมือนนักศึกษาทั่วไปเพื่อสร้างความไว้ใจเดียวสาให้กับตนเอง โดยเดินไปมาหรือนั่งมองคนที่เดินไปมาเพื่อสังเกตดูว่ามีใครที่สนใจตนหรือไม่ ถ้ามีคนใดมีท่าทีสนใจด้วยการจ้องมองเป็นพิเศษก็จะเริ่มมีการทักทายกัน ตกลงเงื่อนไขและค่าบริการ ถ้าทั้งสองฝ่ายพอใจก็พากันไปมีเพศสัมพันธ์

2.ชายขายบริการที่มีสังกัด ชายขายบริการกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ขายบริการภายในสถานบริการรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเช่น ร้านอาหาร บาร์อะโกโก้ สถานบริการอบไอน้ำ เป็นต้น โดยมีการแบ่งผลประโยชน์กันระหว่างสถานบริการกับชายขายบริการ ชายขายบริการกลุ่มนี้เลือกที่จะสังกัดกับสถานบริการเพราะต้องการที่เป็นจุดนัดพบกับลูกค้า แม้ว่าเมื่อต้นสังกัดสถานบริการแล้วจะต้องสูญเสียรายได้บางส่วนให้กับสถานบริการก็ตาม

สรุปได้ว่า ประเภทของชายขายบริการในประเทศไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ชายที่ขายบริการที่ไม่มีสังกัดผู้ขายเองมีอิสระในการขาย และชายขายบริการที่มีสังกัดกับสถานที่ใดที่หนึ่งเพื่อมีพื้นที่

แน่นอนในการขายบริการทางเพศ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มขายบริการทางเพศที่มีสังกัด เพื่อความแน่นอนในตัวบุคคลและบริเวณสถานที่ประกอบกิจการที่ต้องการข้อมูลที่แท้จริงของผู้ที่ประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การขายบริการทางเพศเป็นอาชีพหนึ่งของสังคมที่มีมาช้านานแล้วเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในทางด้านพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ซื้อและผู้ขาย โดยมีสาเหตุมาจากตัวของผู้ขายบริการทางเพศเอง ไม่ว่าจะไม่มีงานทำ ไม่รู้จะทำอะไรการเอาเงินมาเที่ยวเตร่ การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อตนเองและครอบครัว โดยเป็นแลกกับสิ่งตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยในปัจจุบันการขายบริการทางเพศจะมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย โดยเฉพาะผู้ชายนั้นในสังคมปัจจุบันจะเป็นที่นิยมและมีผู้ชายเข้ามาขายบริการทางเพศเป็นจำนวนมาก โดยจะเป็นการขายบริการให้กับผู้หญิงและผู้ชายด้วยกัน ซึ่งชายที่ขายบริการทางเพศในปัจจุบันจะนิยมขายบริการให้กับผู้ชายด้วยกันหรือผู้ที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นจำนวนมาก ซึ่งการขายบริการทางเพศนั้นจะมีการขายบริการทั้งแบบมีสังกัดและไม่มีสังกัด โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ขายบริการทางเพศที่ขายบริการทางเพศให้กับผู้ชายด้วยกันและเป็นการขายบริการทางเพศแบบมีสังกัดในสถานบันเทิงบาร์เกย์

แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายและการค้าประเวณี

กฎหมาย เป็นเครื่องมือของรัฐในการปกครองประเทศโดยทำหน้าที่กำหนดกลไก เพื่อจัดระเบียบสังคม หรือกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ในอันที่จะดำรงเป้าหมายสูงสุดในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ส่วนรวมของสังคม ขณะเดียวกันกฎหมายจะต้องเทิดทูนไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสมาชิกในสังคมด้วย ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม (ไฉไล ศักติวรพงศ์ และปราโมทย์ ประจนปัจจนึก, 2555)

ในการขายบริการทางเพศหรือการค้าประเวณีนั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่คู่กับสังคมในสังคมต่าง ๆ ทั่วโลกและรวมถึงประเทศไทยด้วย ซึ่งในสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะสังคมไทยก็มีความพยายามในการแก้ปัญหาการขายบริการทางเพศ หรือการค้าประเวณีผ่านแนวคิดกระบวนการทางสังคมและแนวคิดทางกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนของกฎหมายนั้นประเทศไทยก็ให้ความสำคัญโดยการออกกฎหมายมาใช้ในการแก้ปัญหานี้ด้วย

พงษ์ธร สำราญ (2549) กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีโดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมายนั้นเกิดขึ้นนับแต่มีการตราพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ขึ้นใช้บังคับแม้กฎหมายดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้ว แต่ปัจจุบันก็ยังมีกฎหมายสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีในประเทศไทยอีกหลายฉบับ ได้แก่

1.ประมวลกฎหมายอาญา มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีหลายมาตราสามารถแบ่งได้ตามหลายลักษณะของการกระทำผิดได้เป็น 7 ประเภทได้แก่

1.1 ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ และมาตรา 277 ตรี

1.2 ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาบุคคลไปเพื่อการอนาจาร ตามมาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284

1.3 ความผิดฐานพาบุคคลไปทจริต ตามมาตรา 312 ตริ

1.4 ความผิดฐานทำให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ตามมาตรา 310 และมาตรา 310 ทวิ

1.5 ความผิดฐานพรากเด็กหรือผู้เยาว์ ตามมาตรา 317 มาตรา 318 และมาตรา 319

1.6 ความผิดฐานพาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักรโดยมิชอบ ตามมาตรา 320

1.7 ความผิดฐานดำรงชีพอยู่ด้วยรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี ตามมาตรา 286

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญานี้ แม้จะไม่ได้บัญญัติถึงการค้าประเวณีไว้โดยตรงแต่ก็ครอบคลุมลักษณะการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีในด้านอื่น ๆ ไว้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการบังคับให้ค้าประเวณี การมีส่วนร่วมในการค้าประเวณีในลักษณะเป็นผู้จัดหาให้มีการค้าประเวณีไม่ว่าหญิงนั้นจะยินยอมค้าประเวณีหรือไม่ก็ตาม

2.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 กฎหมายฉบับนี้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 โดยกำหนดความผิดของผู้ค้าประเวณีไว้ในมาตรา 5 มาตรา 6 และมาตรา 7 ผู้เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีกำหนดไว้ในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 ส่วนผู้ใช้บริการผู้ค้าประเวณีจะบัญญัติความผิดไว้ในกรณีเดียวตามมาตรา 8

ดังนั้น สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ฉบับนี้มุ่งลงโทษแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีเป็นหลัก ทั้งในส่วนของผู้เป็นธุระจัดหา หรือชักพาบุคคลไปค้าประเวณี เจ้าของกิจการหรือผู้จัดการสถานค้าประเวณี ตลอดจนบิดามารดา หรือผู้ปกครองของบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการค้าประเวณีของผู้ที่อยู่ในความปกครองของตน ส่วนผู้ค้าประเวณีนั้นจะมีความผิดเฉพาะการติดต่อ ชักชวน โฆษณาการค้าประเวณี หรือมั่วสุมในสถานค้าประเวณีเท่านั้น แต่หากเป็นการค้าประเวณีโดยไม่ได้กระทำในลักษณะดังกล่าวแล้วย่อมไม่มีความผิด ในขณะที่ผู้ใช้บริการจะมีความผิดเฉพาะการกระทำชำเราหรือกระทำการอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่นแก่บุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี ในสถานการค้าประเวณีเท่านั้น กฎหมายฉบับนี้จึงมีลักษณะเป็นเพียงการปราบปรามการค้าประเวณีไม่ห้ามลักษณะประเจิดประเจ้อในสังคมเท่านั้น อันเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยใช้มาตรการทางกฎหมายในระบบยกเลิกการค้าประเวณี (The Abolitionist System) โดยมีผลเท่ากับรัฐยอมรับให้มีการค้าประเวณีได้ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด

3.พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายที่กำหนดทั้งความคิดและแนวทางดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยในส่วนของการกำหนดความผิดนั้นกฎหมายมิได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กไว้โดยตรง หากแต่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 ให้เอาความผิดในกฎหมายอื่น ๆ เป็นฐานในการพิจารณา คือ การกระทำความผิดในการค้าหญิงหรือเด็ก ซื่อขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หรือจัดให้หญิงหรือเด็กกระทำการหรือยอมรับการกระทำใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์ไม่ว่าจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ถือว่าเป็นความผิด

ตามกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้ให้นำแนวคิดแตกต่างจากหลักกฎหมายอาญาทั่วไปมาใช้ในหลายกรณี คือ บัญญัติให้ผู้เตรียมการกระทำความผิดต้องรับโทษเช่นเดียวกับการกระทำความผิด และยังสร้างความผิดฐานใหม่ขึ้นอีกฐานหนึ่งได้แก่ ความผิดฐานสมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำการอันเป็นความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก กล่าวคือ แม้เป็นเพียงบุคคลที่อยู่ในขบวนการเดียวกันโดยมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด ก็ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่ต้องรับโทษด้วย ซึ่งเป็นการนำแนวคิดความผิดฐานสมคบมาใช้

สรุปได้ว่า กฎหมายเป็นแนวทางในการปฏิบัติของสมาชิกของชนในสังคมในแนวทางที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมต่าง ๆ ซึ่งการค้าประเวณีหรือการขายบริการทางเพศก็นับเป็นปัญหาและสิ่งที่สังคมจะต้องป้องกันและแก้ไขซึ่งในประเทศไทยนั้น ก่ออาศัยกระบวนการทางกฎหมายที่เริ่มตั้งแต่มีการตราพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 จนมาถึงในปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันนั้นจะอาศัยกระบวนการทางกฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะของการกระทำความผิด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมและกฎหมายสำหรับการขายบริการทางเพศของเพศชายนั้น หรือผู้ชายที่ขายตัวให้เพศเดียวกัน ในกฎหมายแม้อาจจะยังไม่ได้กำหนดไว้แน่ชัด แต่ในการขายบริการทางเพศก็ต้องอาศัยกระบวนการทางกฎหมายเหล่านี้มาอ้างอิงและใช้ในการแก้ปัญหา ตลอดจนผู้ที่ขายบริการทางเพศต้องรับรู้และรับทราบถึงข้อกฎหมายต่าง ๆ เพราะผู้ที่ขายบริการทางเพศถือเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายของสังคมการดำรงอยู่และการใช้ชีวิตของบุคคลเหล่านี้ ก็จะต้องอยู่ในกฎเกณฑ์และกติกาของสังคมจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายหรือให้พ้นความผิดไม่ได้ ต้องมีการยอมรับและมีการปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชญาณัฐภักดิ์ ช่อนกลิ่น (2556) ศึกษาวิถีชีวิตชายขายตัวในบาร์เกย์ย่านสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ วิถีชีวิตในมิติของวิถีความคิดและวิถีการกระทำของชายขายตัวในบาร์เกย์ย่านสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร ปัญหาและผลกระทบจากวิถีชีวิตชายขายตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ชายขายตัวในบาร์เกย์ย่านสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ราย โดยใช้วิธีเจาะจงในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการเข้าสู่อาชีพขายตัวหรือการขายบริการทางเพศ มี 3 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านรายได้ 2) ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ 3) ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการแสดงออกทางเพศในกลุ่มรักร่วมเพศ ด้านวิถีความคิดและวิถีการกระทำ ชายขายตัวมีมุมมองและทัศนคติที่ดี ไม่ได้มองการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องที่เสียหายหรือผิดปกติ เป็นการแสดงออกทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งและยังทราบว่าอาชีพที่มีคนกลุ่มหนึ่งในสังคมต้องการ โดยการขายบริการทางเพศในบาร์เกย์ให้กับผู้ชายกลุ่มรักร่วมเพศ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในเวลากลางคืน มีอัตราค่าบริการต่อครั้งอยู่ที่ประมาณ 1,000-3,000 บาท ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตชายขายตัวในการขายบริการทางเพศ มี 4 ประการคือ 1) ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย 2) ปัญหาด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 3) ปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพ และ 4) ปัญหาด้าน

กฎหมายกับการขายบริการทางเพศ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า ชายขายตัวต้องการความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าในฐานะที่เป็นบริบทหนึ่งในสังคม

สิทธิพงษ์ ทิปัญญา (2549) ได้ศึกษาวิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพของชายขายบริการทางเพศในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยของชายขายบริการ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านวิถีชีวิตพบว่าชายขายบริการที่เข้ามาประกอบอาชีพนั้นมีภูมิลำเนาจากพื้นฐานครอบครัวที่ยากจน บิดามารดามีรายได้น้อย ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในชนบทมีการศึกษาน้อยและขาดโอกาสในการศึกษา ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและจากการชักนำของเพื่อน ทั้งนี้เพราะมีรายได้จากการประกอบอาชีพนี้โดยนำรายได้ไปจุนเจือตนเองและครอบครัว ด้านความคาดหวังในอนาคต พบว่า ชายขายบริการส่วนใหญ่คิดที่เลิกอาชีพนี้ แต่ไม่มีกำหนดการที่แน่นอน เนื่องจากขาดเป้าหมายและการวางแผนชีวิตที่ชัดเจน พฤติกรรมสุขภาพ พบว่า ชายขายบริการส่วนใหญ่มีความเข้าใจความหมายของคำว่าสุขภาพดีที่เน้นเฉพาะสุขภาพกายอย่างเดียว ด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจากชายขายบริการส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตในเวลากลางคืน ดังนั้น การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันจึงแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องการรับประทานอาหาร และวิธีการบำรุงร่างกาย ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคส่วนใหญ่รู้จักการโรค วิธีการป้องกันและการดูแลสุขภาพของตนเอง เมื่อเจ็บป่วยจะไปหาหมอที่โรงพยาบาลและการซื้อยาจากร้านขายยาที่อยู่ใกล้ที่พักมารับประทานเอง ดังนั้น พฤติกรรมสุขภาพโดยรวมของชายขายบริการจึงค่อนข้างดี มีการดูแลสุขภาพ วิธีการป้องกันและการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์

วรวิสา ศรีวัฒนวรชัย (2544) ได้ศึกษา การศึกษาชีวิตของชายขายบริการทางเพศ ในสถานบริการบาร์เกย์ เขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาได้ทราบถึงสภาพชีวิตการทำงานของชายขายบริการทางเพศพบว่า สาเหตุของการมาประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาพฤติกรรมรักร่วมเพศ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาสังคม สำหรับการทำงานเป็นการให้บริการแก่ลูกค้า โดยนั่งคุยและดื่มกับลูกค้าหรือให้บริการทางเพศ สำหรับลักษณะการให้บริการทางเพศเป็นแบบฝ่ายกระทำและฝ่ายถูกกระทำ มีรายได้ดีจากการประกอบอาชีพนี้ ความคิดเห็นในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจจึงไม่บอกทางบ้านว่าทำงานอะไร ผู้สมัครเข้าทำงานส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำจากเพื่อน และผ่านการคัดเลือกจากผู้ควบคุมดูแล (กัปตัน) โดยพิจารณาผู้มีรูปร่างหน้าตาดี สมาร์ท หรือมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน มีผู้ควบคุมดูแลเป็นผู้ดูแลการปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับของสถานบริการบาร์เกย์

โสภณ แก้วล้อมทรัพย์ (2544) ได้ศึกษาการเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศของเยาวชนชาย:กรณีศึกษาบริเวณสนามหลวง พบว่า กลุ่มเยาวชนชายขายบริการทางเพศบริเวณสนามหลวงเป็นกลุ่มชายบริการเฉพาะชาย ให้รูปแบบบริการในแบบรักร่วมเพศ โดยใช้วิธีเยาะเพศ ปาก มือ และทวารหนัก ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพด้วยความสมัครใจ โดยการแนะนำของเพื่อน ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่อาชีพสืบเนื่องมาจากความต้องการเงิน ประกอบกับค่านิยมความทันสมัยวัตถุนิยม ความรักอิสระของงาน ชอบทำงานกลางคืน ความพึงพอใจรักร่วมเพศ โดยมีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขายบริการทางเพศโดยถูกสังคมกล่อมเกล่าให้มีค่านิยมทันสมัย เห็นเงินเป็นหลักในยุคเศรษฐกิจตกต่ำหางานที่มีรายได้ดีเป็นสิ่งที่ยากสำหรับเขา เพราะการศึกษาน้อย เยาวชนชายเข้าสู่อาชีพเพราะว่าในสังคมนั้นมีตลาดความต้องการทางโสเภณีชาย โดยเฉพาะรักร่วมเพศมากขึ้น

เยาวชนเห็นว่าตัวเองไม่น่าจะมีความผิดอะไรในการปฏิบัติภารกิจแบบรักร่วมเพศ เพราะเห็นตัวอย่างของผู้หลักผู้ใหญ่ คนมีชื่อเสียงในสังคมก็มีพฤติกรรมเช่นนี้ สังคมยอมรับได้ไม่ว่าอะไร และยังเห็นว่าแม้กฎหมายจะบัญญัติให้อาชีพขายบริการ หรือการค้าประเวณีเป็นอาชีพผิดกฎหมายแต่เป็นที่ประจักษ์ว่ากฎหมายไม่มีผลในทางปฏิบัติ จากการที่สังคมมีโสเภณีมากขึ้น และพวกเขาก็ไม่กลัวต่อการถูกจับกุม เนื่องจากมีวิธีเอาตัวรอดและหลบเลี่ยงได้

รักฉันท ชัยชมพู (2543) ได้ศึกษา การเข้าสู่การขายบริการทางเพศของวัยรุ่นชายในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท พบว่า การให้บริการทางเพศของเยาวชนชายที่อยู่ในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท เป็นระยะเวลาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิวัฒนาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลกระทบทำให้ระบบหน่วยย่อยของสังคมคือสถาบันครอบครัวไร้เสถียรภาพวัยรุ่นชาย จึงมีพฤติกรรมบกพร่องทางจริยธรรมและมีพฤติกรรมที่ละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคม ภูมิหลังของวัยรุ่นชายขายบริการทางเพศส่วนใหญ่ร้อยละ 70 มาจากครอบครัวที่มีปัญหาการแตกแยก ต้องออกมาจากบ้านต้องมาอาศัยอยู่กับญาติหรือกระทั่งเพื่อน ต้องอาศัยเพื่อนเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจพึ่งยาเสพติดและพยายามเข้าร่วมอยู่ในสังคมใหม่ จึงได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ส่วนอีกร้อยละ 30 อาศัยอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น แต่มีองค์ประกอบภายนอก เช่น การสื่อสารในระบบดิจิทัลที่ไร้ขอบเขต การปฏิสังสรรค์กับเพื่อนที่อยู่ในวงการขายบริการทางเพศ เคยมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศเดียวกันมาก่อน มีแหล่งข้อมูล และแรงจูงใจเกี่ยวกับรายได้ที่ช่วยผลักดันเข้าสู่การขายบริการทางเพศ แนวทางในการดำรงชีวิตในอนาคตของวัยรุ่นชายขายบริการเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบทนี้หลังจากที่พวกเขาได้ใช้ชีวิตเป็นชายขายบริการได้ระยะหนึ่ง ครึ่งหนึ่งต้องการที่จะใช้ชีวิตอยู่เช่นนี้ต่อไปตราบเท่าที่มีความต้องการของตลาด และอีกครึ่งหนึ่งต้องการที่จะศึกษาให้สำเร็จในระดับสูงสุดแล้วออกไปประกอบอาชีพที่สุจริตมีชีวิตครอบครัวที่ปกติ เป็นที่ยอมรับของสังคมตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนด

กิ่งรัก อิงคะวดี (2542) ได้ศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายรักชาย (เกย์) มีรูปแบบการดำเนินชีวิตมีการใช้จ่าย และมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในหมวดแฟชั่น และบันเทิงท่องเที่ยวสูง มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับสูง ชื่นชอบรายการทางโทรทัศน์ คอลัมน์หนังสือพิมพ์ และนิตยสารประเภทบันเทิงสูงมีการเปิดรับข้อมูลด้านกิจกรรมเกย์ หรือ สถาบันเกย์ จากสื่อประเภทบุคคล มีความตระหนัก และระมัดระวังต่อประเด็นเอดส์สูง

ชาญยุทธ มั่งคั่ง (2542) ศึกษากระบวนการและพัฒนาการของการเป็นชายขายบริการทางเพศ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงภูมิหลัง สภาพความเป็นอยู่ การทำงาน และทัศนคติต่ออาชีพของชายขายบริการทางเพศ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตในอนาคตของชายขายบริการทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังของชายขายบริการทางเพศมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ อายุ ระดับการศึกษาทำให้ตัดสินใจในความรู้สึกของตนเองในขณะนั้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาภายในครอบครัวได้แก่พ่อแม่เสียชีวิตหรือขัดแย้งกัน แยกทางกัน ทำให้ขาดความอบอุ่นจึงต้องออกมาใช้ชีวิตอยู่ภายนอกบ้านจึงนำไปสู่ปัจจัยที่จำต้องพึ่งพาตนเองแรงจูงใจเกี่ยวกับรายได้และทัศนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ประกอบกับการมีปฏิสังสรรค์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายบริการทางเพศเป็นผู้เชื่อมโยงไปสู่การขายบริการทางเพศโดยได้เรียนรู้ความหมายของอาชีพการขายบริการทางเพศไป

ในเชิงบวกหรือที่พอใจเป็นเครื่องมือนำมาซึ่งรายได้และรางวัลเป็นเงื่อนไขสำคัญ ทำให้ผู้ชายเหล่านี้เข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ เมื่อเข้าสู่อาชีพนี้แล้วผู้ชายเหล่านี้มีวิธีการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนบทบาทและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เรียนรู้และพัฒนาแบบแผนพฤติกรรม ค่านิยม อุดมการณ์ และปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับกลุ่มอาชีพที่ตนดำรงอยู่ โดยเป็นกระบวนการปฏิสังสรรค์ของกลุ่มเพื่ออ้างเหตุผลความจำเป็นที่ต้องเลือกทางเดินอาชีพดังกล่าว อันเป็นเทคนิคเพื่อลบล้างความผิดและการได้รับรางวัลจากอาชีพ เป็นเงื่อนไขที่เอื้อให้พฤติกรรมละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำรงชีวิตในอนาคตของชายขายบริการทางเพศหลังจากที่ทำงานในอาชีพนี้ไประยะหนึ่งแล้วมีความคาดหวังที่จะเข้าสู่การดำรงชีวิตที่ปกติหรือแบบที่สังคมยอมรับ โดยมีเงื่อนไขที่ว่าต้องได้จำนวนเงินที่คิดว่าเพียงพอสำหรับการสร้างฐานะทางสังคมของตนต่อไปเพื่อดำรงอยู่ตามแบบอย่างที่ยอมรับที่สังคมกำหนด

ภิญโญ ไชยประนัง (2542) ศึกษา กระบวนการกลายเป็นชายขายบริการ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี รายได้ก่อนเข้าสู่อาชีพขายบริการมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทต่อเดือน ระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรส่วนมากมีการศึกษาค่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมปลาย รองลงมา เพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลที่ชักชวนเข้าสู่อาชีพขายบริการมากที่สุด ภูมิหลังของครอบครัว ส่วนมากมีลักษณะครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่ สถานะภาพส่วนใหญ่เป็นโสดยังไม่มีครอบครัว ภูมิฐานะของผู้ขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่นอกเขตกรุงเทพและปริมณฑล เหตุผลที่เข้ามาประกอบอาชีพขายบริการผู้ขายบริการส่วนมากมีภาระส่งเสียและอุปการะครอบครัว วางงาน รายได้ดีและเพื่อการศึกษา รายได้หลังเข้าสู่อาชีพขายบริการ ส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่อครั้งที่ให้บริการมากกว่า 1,000 ถึง 1,500 บาท มากกว่า 500 ถึง 1,000 บาท รองลงมา มากกว่า 2,000 บาทเป็นอันดับถัดมา และที่เหลือน้อยกว่า 500 บาท เป็นอันดับที่น้อยที่สุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย มากกว่า 10,000 ถึง 15,000 บาท ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพขายบริการ ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพขายบริการมาแล้วมากกว่า 6 เดือน ถึง 1 ปี ช่วงเวลาที่คาดว่าจะประกอบอาชีพขายบริการ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพนี้มากกว่า 2 ปี ถึง 3 ปี ประสบการณ์ทางเพศ ผู้ขายบริการส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศเดียวกันก่อนเข้าสู่อาชีพขายบริการ คิดเป็นร้อยละ 54.4 และเคยมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศเดียวกันเป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 45.6 ส่วนประสบการณ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม คิดเป็นร้อยละ 67.6 และไม่เคยมีประสบการณ์คิดเป็นร้อยละ 32.4

กิตติคุณ อางคาสัย (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โสเภณีเด็กชาย: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กชายเร่ร่อนขายบริการทางเพศ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ที่ขายบริการทางเพศเป็นเด็กเร่ร่อนขายบริการทางเพศย่านสีลม-สวนลุมพินี เงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้เด็กชายหันมาขายบริการทางเพศ ก็เพราะต้องการเอาตัวรอด ความต้องการใช้เงิน และการปลดปล่อย/ตอบสนองและปลดปล่อยทางเพศ และยังเกิดจากความต้องการของผู้ซื้อบริการที่เป็นรักร่วมเพศ สภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ และกลไกการควบคุมทางสังคมที่บกพร่องและอ่อนแอ โดยเด็กที่ขายบริการทางเพศล้วนมาจากครอบครัวที่มีปัญหาทั้งสิ้น เมื่อออกมาเร่ร่อน แล้วถูกชักชวนจากเพื่อน ลูกค้า ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ทางเพศ โดยมีรายได้เป็นสิ่งที่เร้าใจพวกเขา จนตัดสินใจขายบริการทางเพศใน

ที่สุด ภาพของเด็กชายขายบริการทางเพศ หากไม่สังเกตก็ไม่สามารถแยกออกได้ชัดเจน แต่สามารถเข้าไปยังบริเวณที่คาดว่าจะมีการขายบริการทางเพศอยู่ โดยเด็กชายบริการทางเพศจะอายุระหว่าง 12-18 ปี มีรูปร่างหน้าตาดี มักแต่งกายด้วยเสื้อผ้าโทนสีคล้ำออกดำ พฤติกรรมการพูดจะพูดไม่จริง และพูดเกินจริงในลักษณะที่เป็นภาพทางบวกของเด็กชายบริการ และมักพบพฤติกรรมเปลี่ยนคู่่นอนบ่อย ๆ การดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ไม่มีการเก็บออมเงินรายจ่ายหมดไปกับการเที่ยวเตร่ สนุกสนานและยาเสพติด ส่วนใหญ่ไม่มีที่หลบนอน จะใช้โรงแรมที่พักลูกค้า สวนสาธารณะ รถเมล์ โรงภาพยนตร์ หรือชอกหลืบอาคารเป็นที่พักผ่อนหลบนอน

ยุทธชัย ดำรงมณี (2540) ได้ศึกษาเรื่อง โฮสต์: ขายบริการในบาร์สำหรับ ผู้หญิง ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการและ เงื่อนไขที่สำคัญ ช่วงก่อนเข้ามาเป็นโฮสต์ พบว่า กลุ่มผู้ชายที่จะ เข้ามาเป็นโฮสต์นั้นมียุ่หลายประเภท ดังนั้นจึงทำการจัดกลุ่มภูมิหลังก่อนที่จะเข้ามาเป็นโฮสต์ของผู้ชายเหล่านั้น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม กล่าวคือ 1) เป็นกลุ่มของผู้ชายที่เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และไม่ได้ศึกษาต่อ อันเนื่องมาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ จึงตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพการเป็นโฮสต์ 2) เป็นกลุ่ม ของผู้ชายที่ทำงานแล้ว แต่ได้ลาออกจากงานที่ตัวเองทำอยู่ ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการ เช่น งานหนัก เงินเดือนไม่พอใช้ ทะเลาะกับเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น 3) เป็นกลุ่มของผู้ชาย ที่ทำงานไปด้วย และในขณะเดียวกันก็มาทำงานที่บาร์ด้วย ซึ่งกลุ่มนี้จะมียุ่เพียงไม่กี่คน สาเหตุที่ต้องเข้ามา ทำงานก็เพื่อต้องการที่จะหาเงินให้ได้มาก ๆ เพื่อนำไปทำในสิ่งที่ตัวเองตั้งใจ เช่น ซื้อรถมือสองขับไปทำงาน หรือต้องการที่จะซื้อเทวี่เฮาส์ เป็นต้น 4) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เคยมีกิจการเป็นของตัวเอง เช่น ร้านขายของชำ ร้าน ขายของในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น แต่ต้องการเข้ามาทำงานก็เพื่อต้องการนำเงินที่ได้จากการทำงานไปใช้หนี้สินที่มีอยู่ หรือที่เกิดขึ้นจากการขาดทุนของกิจการทั้งสี่กลุ่มนี้มีความคาดหวังที่คล้ายกัน นั่นคือ ต้องการเงิน เพื่อยกระดับฐานะของตนเองให้ดีขึ้นบางส่วนถือว่าเป็นสิ่งที่อยากลอง เป็นต้น ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจนี้เองที่ทำให้ผู้ชายเหล่านี้ตัดสินใจที่จะเข้าสู่การเป็นโฮสต์เพื่อที่จะสามารถทำให้ความ คาดหวังของเขาประสบความสำเร็จ ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เขาต้องแสวงหาอาชีพที่มีรายได้ที่สูง โดยที่ไม่ต้องทำงานหนัก หรือต้องใช้เวลาในการศึกษาที่สูง ถือได้ว่าเป็นปัจจัยผลักดันให้เข้าสู่อาชีพ ส่วนปัจจัยดึงดูดนั้นก็คือ การที่เขาได้มีโอกาสที่จะได้มีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบาร์ซึ่งเปรียบเสมือนหนึ่งว่าเป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วย ในการผลักดันเขาให้เข้าสู่อาชีพ อย่างไรก็ตาม การที่เขาอาศัยอยู่ในสังคม และเขากำลังจะปฏิบัติตัวผิดไปจากที่ สังคมกำหนด นั่นคือการเข้าไปสู่อาชีพของขายบริการ ที่ซึ่งเป็นที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคมโดยรวม ดังนั้นการควบคุมทางสังคมจึงเข้ามามีบทบาทต่อการกระทำของเขา การควบคุมทางสังคมถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งยั้งเขาไม่ให้เข้าไปสู่อาชีพที่ละเมิดต่อบรรทัดฐานของสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามแบบแผน

Yu Shi, Shawna Ehlers, David O. Warner (2014) ทำการศึกษา The Theory of Planned Behavior as Applied to Preoperative Smoking Abstinence เป็นการทดสอบว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (TPB) จะสามารถทำนายพฤติกรรมกาสูบบุหรืในตอนเช้าของการผ่าตัดได้หรือไม่ โดยประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า โมเดลสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่เจตคติ และ PBC สามารถอธิบายความตั้งใจที่จะสูบบุหรืได้ร้อยละ 46 เจตคติและการรับรู้พฤติกรรมควบคุมสามารถอธิบายความตั้งใจก่อนผ่าตัดได้ และความตั้งใจสูบบุหรืสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกาสูบบุหรืได้ดีอีกด้วย

Maria Fernanda Besteiro Afonso, Maria Graca Pereira Alves (2013) ทำการศึกษาเรื่อง Psychological morbidity as a moderator of intention to quit smoking: a study of smokers and former smokers มีวัตถุประสงค์เพื่อ psychological morbidity เป็น moderator ระหว่าง smoking representations และ quality of life ในผู้ที่สูบบุหรื และผู้ที่เคยสูบบุหรื เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูบบุหรื จำนวน 224 คน และผู้ที่เคยสูบบุหรื 169 คน ผลการวิจัยพบว่า psychological morbidity มีผลคั่นกลางระหว่างความสัมพันธ์ของ smoking representations และ quality of life และทำให้ทราบได้ว่า ผู้ที่สูบบุหรืมีความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรืด้วย

Marieke Hiemstra, Roy Otten, Onno C.P. van Schayck and Rutger C.M.E. Engels (2012) ศึกษาเรื่อง Smoking-specific communication and children's smoking onset: An extension of the theory of planned behavior การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง smoking-specific communication และ การสูบบุหรืของพ่อแม่กับ smoking cognition เช่น attitude, self-efficacy, and social norm โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (TPB) เก็บข้อมูลจากแม่และลูก จำนวน 1,478 คู่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับ smoking cognition ทางบวก communication มีความสัมพันธ์ทางลบกับ pro-smoking, attitudes, social norms ของแม่และเพื่อนสนิท

Jostein Rise and Reidar Ommundsen (2011) ทำการศึกษาเรื่อง Predicting the intention to quit smoking: A comparative study among Spanish and Norwegian students โดยประยุกต์ใช้ TPB extended version เก็บข้อมูลจาก นักเรียนนอร์วีเจียนที่สูบบุหรื จำนวน 211 คน และนักเรียนสเปน 205 คน โดยมีสมมติฐานที่ว่า subjective norm สามารถทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรืได้ของนักเรียนสเปนได้มากกว่านักเรียนนอร์วีเจียน โดยที่ self-identity and moral norm ไม่แตกต่างกันระหว่าง 2 กลุ่ม และพบความขัดแย้งระหว่างคนที่สูบบุหรืและไม่สูบบุหรืในประเทศที่มีการต่อต้านการสูบบุหรือีกด้วย

Mary Hassandra และคณะ (2011) ทำการศึกษา Predicting students' intention to smoke by theory of planned behavior variables and parental influences across school grad levels ตัวอย่าง คือ นักเรียน จำนวน 763 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 10 – 18 ปี ผลการวิจัย พบว่า เจตคติของแม่มีผลต่อความตั้งใจสูบบุหรืของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การที่พ่อแม่สูบบุหรืไม่ส่งผลต่อความตั้งใจสูบ

บุหรี่ยของนักเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตอนปลายและตอนต้นมีความหลากหลายมาก

Mercken, L., Candel, M., Osch, L. van, and Vries, H. de. (2011) ได้ศึกษาเรื่อง No smoke without fire: The impact of future friends on adolescent smoking behavior โดยทำการศึกษาผลกระทบของเพื่อนในอนาคตและผลกระทบจากสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน TPB โดยมีการศึกษาระยะยาว วัดทั้งหมด 3 ครั้ง ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมปลายชาย จำนวน 1,475 คน อายุเฉลี่ย 12.70 ปี ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ คือ การสูบบุหรี่มาก่อนหน้านี้ norms of parents and siblings และเพื่อนในอนาคตจะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

Velibor Bobo Kovac and Jostein Rise (2011) ทำการศึกษาเรื่อง The Role of Desire in The Prediction of Intention: The Case of Smoking Behavior การวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (TPB) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ทำนายความตั้งใจเชิงพฤติกรรมที่จะสูบบุหรี่ และ 2)ผลของ TPB และพฤติกรรมในอดีตของแต่ละบุคคลที่มีต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1 เดือนข้างหน้า 4 เดือนข้างหน้า และ 6 เดือนข้างหน้า ผลการวิจัยพบว่า เจตคติ norm และพฤติกรรมในอดีตมีผลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่

Inger Synnove Moan and Jostein Rise (2006) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Predicting Smoking Reduction among Adolescents using and extended version of the theory of planned behavior โดยเป็นการทดสอบทฤษฎี TPB ว่าจะสามารถทำนายความตั้งใจของวัยรุ่นที่จะลดการสูบบุหรี่ และตามพฤติกรรมอีก 1 ปีให้หลัง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ วัยรุ่น 145 คน อายุเฉลี่ย 14 ปี ผลการวิจัย พบว่า ทฤษฎี TPB สามารถทำนายความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้ร้อยละ 28 แต่เมื่อมีการเพิ่มตัวแปร ได้แก่ self-identity, moral norms, and the group identification and group norm interaction สามารถทำนายความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 39 ส่วน past behavior และ perceived behavioral control สามารถทำนายความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 35

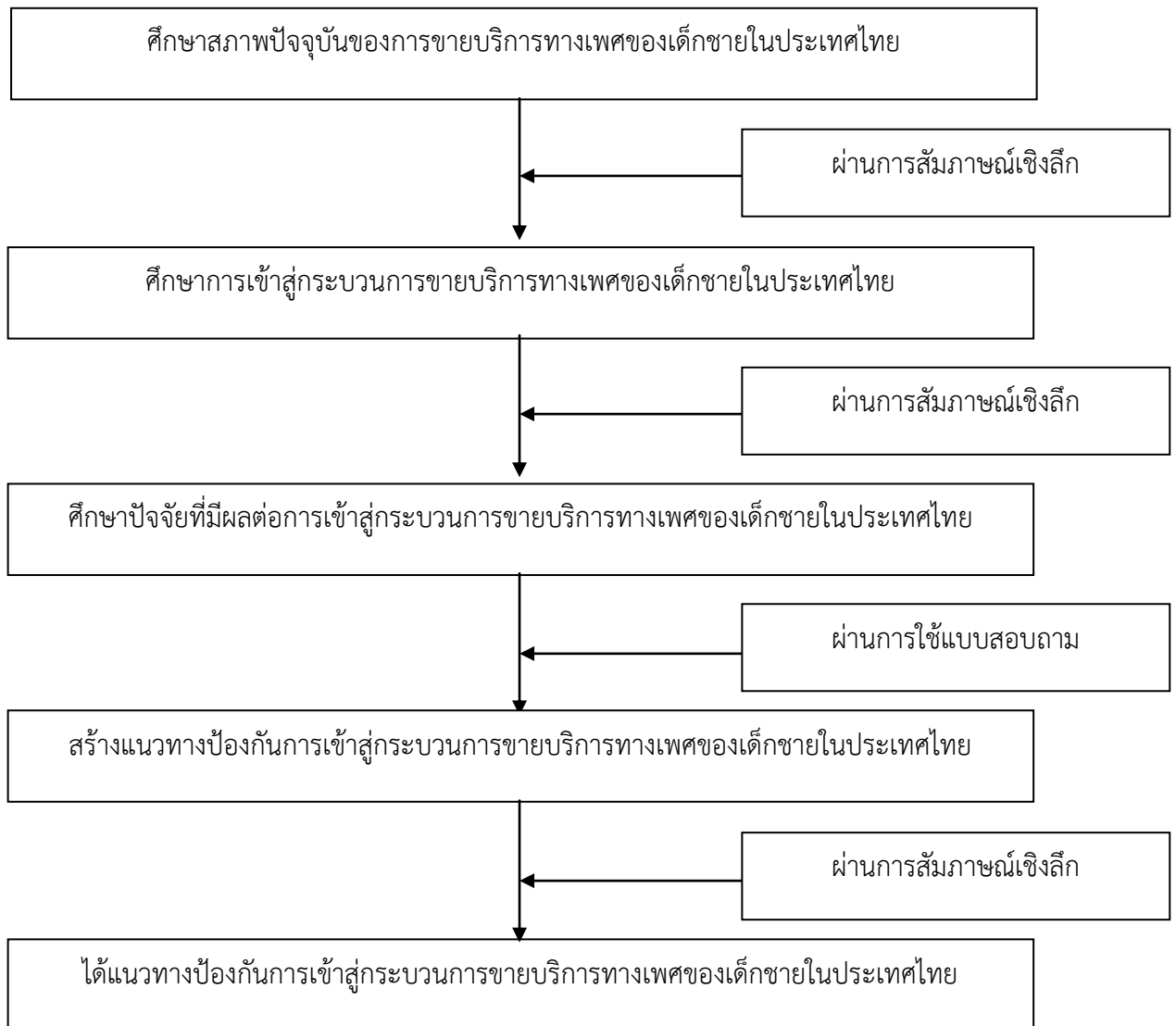
Magnhild Hoie, Inger Synnove Moan, and Jostein Rise (2000) ทำการศึกษาเรื่อง An extended version of the theory of planned behavior: Prediction of intentions to quit smoking using past behavior as moderator โดยการวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานที่ว่า ความตั้งใจมีผลต่อการเลิกสูบบุหรี่ โดยความตั้งใจได้รับผลมาจาก group identity, self-identity, moral norms and past quit attempts กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนที่สูบบุหรี่ทุกวัน 357 คน อายุเฉลี่ย 24 ปี ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 12.30

A.Higgins and M. Conner (2003) ได้ทำการศึกษา Understanding adolescent smoking: the role of the Theory of Planned Behavior and implementation intentions เป็นการทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (TPB) ว่าจะสามารถทำนายความตั้งใจสูบบุหรี่และพฤติกรรมสูบบุหรี่ได้หรือไม่ ตัวอย่าง คือ วัยรุ่น จำนวน 162 คน ผลการวิจัย พบว่า ทฤษฎี TPB สามารถทำนายความตั้งใจได้ดี โดยมี

สัมประสิทธิ์การทำนายได้ร้อยละ 27 และ 23 ตามลำดับ พฤติกรรมในอดีตมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในการวิเคราะห์ความคาดหวัง การประยุกต์ใช้ความตั้งใจเพื่อลดการสูบบุหรี่นั้นสามารถนำไปใช้ได้ในกลุ่มควบคุม

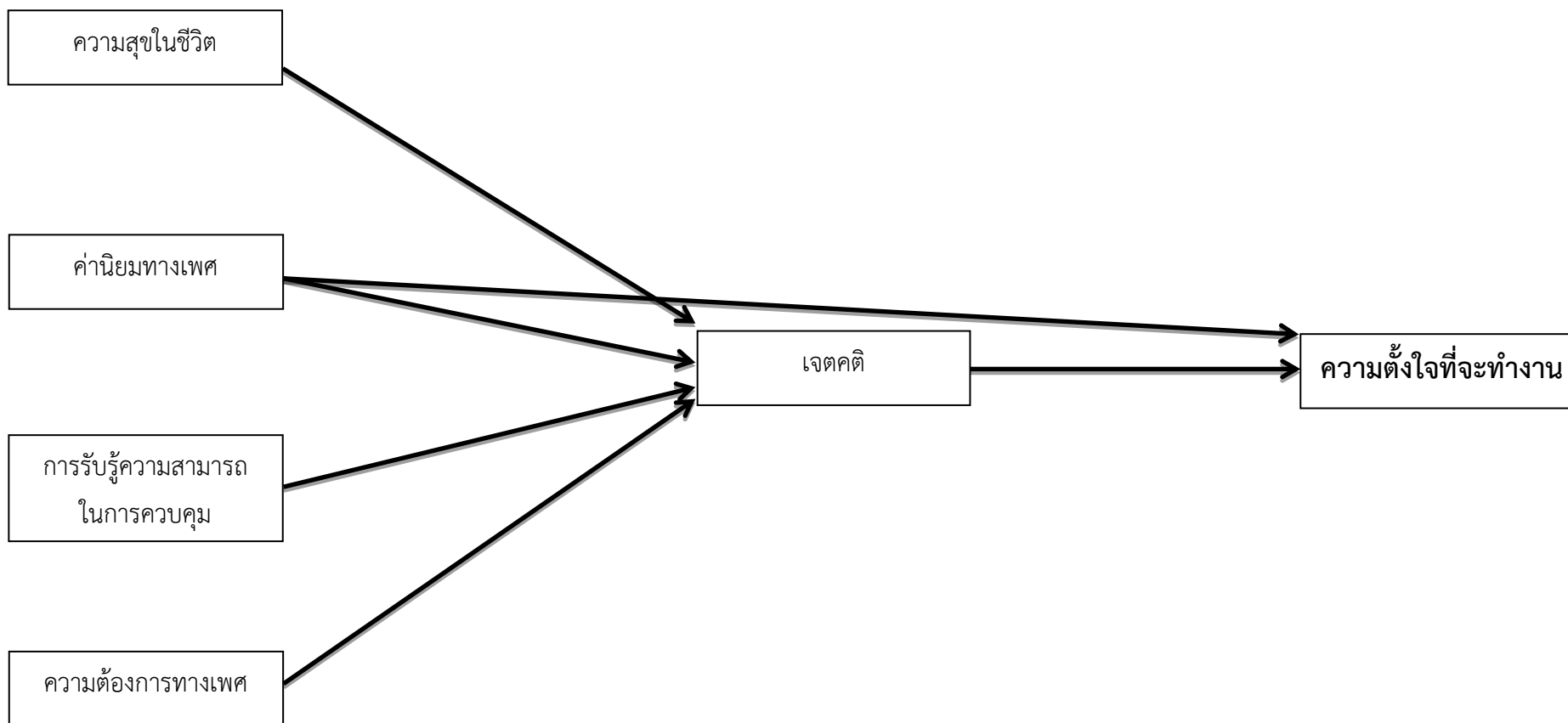
กรอบการวิจัย

สำหรับขั้นตอนการวิจัยประกอบไปด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 2006) มาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม (mixed research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย และ 4) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย

ประชากรและตัวอย่าง

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 140 คน

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

1) สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) ศูนย์ประชาสัมพันธ์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ

4) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

5) กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล

6) มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

7) สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP)

8) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา

9) มูลนิธิเพื่อความเข้าใจเด็ก (FOCUS)

10) มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (มสพ.)

และ 2) ผู้จัดการเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้ซื้อเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้จัดการเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้พาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมาขายบริการ หรือแม่กระทั้งผู้ส่งต่อ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 18 ข้อ ได้แก่

- 1.อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบระบุตามความจริง
- 2.อายุเมื่อเริ่มประกอบอาชีพ โดยให้ผู้ตอบระบุตามความจริง
- 3.รายได้เฉลี่ยจากการทำงาน โดยให้ผู้ตอบระบุตามความจริง
- 4.จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน และเป็นลูกคนที่เท่าไร โดยให้ผู้ตอบระบุตามความจริง
- 5.ระดับการศึกษาสูงสุด โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ประถมศึกษา (ป.1-6)

ตอบ 2 คือ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)

ตอบ 3 คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)

ตอบ 4 คือ ปวช.

ตอบ 5 คือ ปวส.

ตอบ 6 คือ ปริญญาตรีขึ้นไป

- 6.สถานภาพทางครอบครัว โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ พ่อแม่ยังคงอยู่ด้วยกัน

ตอบ 2 คือ พ่อแม่แยกกันอยู่แล้ว

ตอบ 3 คือ พ่อแม่เสียชีวิตแล้ว

ตอบ 4 คือ พ่อเสียชีวิตแล้ว

ตอบ 5 คือ แม่เสียชีวิตแล้ว

ตอบ 6 คือ ไม่รู้

- 7.อาชีพหลักของครอบครัว โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ค้าขาย

ตอบ 2 คือ ทำนา/ทำสวน/ทำไร่

ตอบ 3 คือ ทำประมง

ตอบ 4 คือ รับจ้าง

ตอบ 5 คือ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

ตอบ 6 คือ อื่น ๆ

8.ความสนิทสนมกับบิดามารดา โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ สนิทกับทั้งบิดาและมารดา

ตอบ 2 คือ สนิทกับมารดาเท่านั้น

ตอบ 3 คือ สนิทกับบิดาเท่านั้น

ตอบ 4 คือ ไม่ค่อยสนิท

ตอบ 5 คือ ไม่สนิทเลย

ตอบ 6 คือ สนิทกับญาติ

9.ภูมิลำเนา โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ภาคตะวันออก

ตอบ 2 คือ ภาคกลางที่ไม่ใช่ กทม.

ตอบ 3 คือ กทม.

ตอบ 4 คือ ภาคเหนือ

ตอบ 5 คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอบ 6 คือ ภาคใต้

10.ความตั้งใจที่จะทำงานเดิมอีก 1 เดือนข้างหน้า โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ทำแน่นอน

ตอบ 2 คือ ไม่รู้ ไม่แน่ใจ

ตอบ 3 คือ ไม่ทำแล้ว จะไปทำงานอย่างอื่น

11.สถานภาพสมรสในปัจจุบัน โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ โสด ไม่มีแฟน

ตอบ 2 คือ มีคนคุยอยู่ แต่ไม่ใช่แฟน

ตอบ 3 คือ มีแฟนแล้ว

ตอบ 4 คือ มีแฟนแล้ว และมีก็ักด้วย

ตอบ 5 คือ แต่งงานแล้ว

ตอบ 6 คือ อื่น ๆ

12.รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 ได้รับความรัก ความอบอุ่น ได้รับการยอมรับฟังความคิดเห็น และได้อิสระในการตัดสินใจ

ตอบ 2 ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และไม่ได้รับคำแนะนำ ท่านมักจะต้องตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ตอบ 3 ถูกควบคุม ไม่ได้รับอิสระ ถูกคุ้มครองปกป้องช่วยเหลือ จนท่านไม่เป็นตัวของตัวเอง

ตอบ 4 ถูกบังคับด้วยกฎระเบียบที่เข้มงวด ไม่มีใครฟังเหตุผลของท่าน และมักจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง

13.บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงาน โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ เพื่อน

ตอบ 2 คือ แฟนเก่า

ตอบ 3 คือ แฟนคนปัจจุบัน

ตอบ 4 คือ เจ้าของร้าน

ตอบ 5 คือญาติ

ตอบ 6 คือ อื่น ๆ

14.บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับใด โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ น้อยที่สุด

ตอบ 2 คือ น้อย

ตอบ 3 คือ ปานกลาง

ตอบ 4 คือ มาก

ตอบ 5 คือ มากที่สุด

15.รสนิยมทางเพศ โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ชอบเพศเดียวกัน

ตอบ 2 คือ ชอบต่างเพศ

ตอบ 3 คือ ชอบทั้งชาย และหญิง

16.พฤติกรรมการซื้อบริการทางเพศ โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 1 คือ ไม่เคย

ตอบ 2 คือ เคย

ถ้าตอบ 2 ให้ตอบตามความจริงว่าเคยซื้อบริการทางเพศกับเพศใด

ตอบ 2.1 ชาย

ตอบ 2.2 หญิง

ตอบ 2.3 กระเทย

ตอบ 2.4 ทั้งชายและหญิง

ตอบ 2.5 ทุกเพศ

17.ระดับความต้องการทางเพศ เป็นมาตรฐานประมาณค่า 10 ระดับ โดย 1 คือ น้อยที่สุด 10 คือ มากที่สุด

18.ระดับความสุขในชีวิตปัจจุบัน เป็นมาตรฐานประมาณค่า 10 ระดับ โดย 1 คือ น้อยที่สุด 10 คือ มากที่สุด

19.พฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยมีตัวเลือกให้ตอบดังต่อไปนี้

ตอบ 0 คือ ไม่เคยสูบบุหรี่

ตอบ 1 คือ นาน ๆ ครั้ง

ตอบ 2 คือ เดือนละครั้ง

ตอบ 3 คือ สัปดาห์ละครั้ง

ตอบ 4 คือ วันเว้นวัน

ตอบ 5 คือ ทุกวัน

20.พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตอบ 0 คือ ไม่เคยสูบบุหรี่

ตอบ 1 คือ นาน ๆ ครั้ง

ตอบ 2 คือ เดือนละครั้ง

ตอบ 3 คือ สัปดาห์ละครั้ง

ตอบ 4 คือ วันเว้นวัน

ตอบ 5 คือ ทุกวัน

21.พฤติกรรมการใช้สารเสพติด

ตอบ 0 คือ ไม่เคยสูบบุหรี่

ตอบ 1 คือ นาน ๆ ครั้ง

ตอบ 2 คือ เดือนละครั้ง

ตอบ 3 คือ สัปดาห์ละครั้ง

ตอบ 4 คือ วันเว้นวัน

ตอบ 5 คือ ทุกวัน

ตอนที่ 2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อโดยมีการให้คะแนน แปลความหมายของคะแนน และเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

การให้คะแนน และแปลความหมายของคะแนน ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความสำหรับผู้ตอบ แบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตามคุณลักษณะ หรือตรงกับความคิดในระดับใด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรฐานค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถามข้อที่ 1 – 4 เป็นข้อคำถามทางบวก ส่วนข้อคำถามข้อที่ 5 เป็นข้อคำถามทางลบ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามทางบวกดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามทางลบดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	1
มาก	ให้คะแนน	2
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	4
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	5

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยนำระดับคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2554) มาประยุกต์ใช้ในการแปลความหมายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 2

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อโดยมีการให้คะแนน แปลความหมายของคะแนน และเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

การให้คะแนน และแปลความหมายของคะแนน ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตามคุณลักษณะ หรือตรงกับความคิดในระดับใด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามเจตคติอย่างยิ่ง
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามเจตคติ
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่แน่ใจว่าตรงตามเจตคติหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงตามเจตคติ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงตามเจตคติอย่างยิ่ง

ข้อคำถามข้อที่ 1 – 6 และ 8 – 10 เป็นข้อคำถามทางบวก ส่วนข้อคำถามข้อที่ 7 เป็นข้อคำถามทางลบ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามทางบวกดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามทางลบดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยนำระดับคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2554) มาประยุกต์ใช้ในการแปลความหมายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 3

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีเจตคติเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	มีเจตคติเห็นด้วยกับข้อความนั้น
2.50 – 3.49	มีเจตคติไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้น
1.50 – 2.49	มีเจตคติไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
1.00 – 1.49	มีเจตคติไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 คำนียมทางเพศเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อโดยมีการให้คะแนน แปลความหมายของคะแนน และเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

การให้คะแนน และแปลความหมายของคะแนน ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความสำหรับผู้ตอบ แบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตามคุณลักษณะ หรือตรงกับความคิดในระดับใด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามเจตคติอย่างยิ่ง
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามเจตคติ
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่แน่ใจว่าตรงตามเจตคติหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงตามเจตคติ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงตามเจตคติอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยนำระดับคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2554) มาประยุกต์ใช้ในการแปลความหมายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 4

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วยกับข้อความนั้น
2.50 – 3.49	ไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยกับข้อความนั้น
1.50 – 2.49	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
1.00 – 1.49	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 5 บุคลิกภาพ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อโดยมีการให้คะแนน แปลความหมายของคะแนน และเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

การให้คะแนน และแปลความหมายของคะแนน ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตามคุณลักษณะ หรือตรงกับความคิดในระดับใด ซึ่งมีลักษณะคำตอบเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยนำระดับคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2554) มาประยุกต์ใช้ในการแปลความหมายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 5

ระดับคะแนน	ความหมาย
4.50 – 5.00	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมไปถึงสร้างแนวข้อคำถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และเมื่อได้กรอบแนวคิดในการวิจัย และแนวข้อคำถามแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากผู้จัดหาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้ซื้อเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้จำหน่ายเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้พาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมาขายบริการ หรือแม่กระทั่งผู้ส่งต่อจำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์จำนวน 140 คน

ขั้นตอนที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาจัดระบบข้อมูล
- 2) จัดประเภทหรือหมวดหมู่ สังเคราะห์ ค้นหาแบบแผน แปลความหมายและตีความข้อมูลที่ได้รวบรวมมา
- 3) อธิบายนำเสนอภาพของปรากฏการณ์ในเชิงการสร้างข้อสรุปหรือให้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) จากข้อมูลหรือข้อค้นพบย่อยๆ รวบรวมมาอธิบายเป็นภาพรวมและเชื่อมโยงสิ่งที่ศึกษาไปยังเรื่องอื่นๆ

โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งกระทำภายหลังการสัมภาษณ์ทุกๆ ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ถอดเทปคำสัมภาษณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละรายจากแถบบันทึกเสียง และทำการสร้างมโนทัศน์ของข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกันหรือแตกต่างกัน และจัดหมวดหมู่ของมโนทัศน์เพื่อหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงเชิงเหตุผลที่จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจความหมายของผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบอุปนัย

การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยเอาข้อมูลทั้งหมดมาจัดแยกเป็นรหัสหมวดหมู่ตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา โดยอาศัยความไวทางทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) จากประสบการณ์ในการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของคณะวิจัย และยึดหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้คำอธิบายกับข้อมูล ชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคาม และโอกาส แล้วเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้สำหรับนำไปสร้างข้อเสนอ (Proposition) ทั้งหมดนี้นำไปสู่การวิเคราะห์ผลการวิจัยซึ่งใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical Generalization) ในการนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ นั่นก็คือความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) คณะวิจัยได้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อช่วยในการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องตรงกันหรือไม่ ระหว่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกสนามทุกครั้งหลังการสัมภาษณ์และเข้าร่วมสนทนากลุ่มในด้านของบรรยากาศของสถานที่ สีหน้าท่าทางของตัวอย่างที่แสดงออกในขณะสัมภาษณ์และร่วมสนทนา ตลอดจนมีการบันทึกความรู้สึกส่วนตัวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการรับรู้ความคิดเห็นต่างๆ ของผู้วิจัยเองที่มีต่อการสัมภาษณ์และสนทนานั้นๆ เป็นการลอคคิดต่อสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็นและพยายามทำให้การสัมภาษณ์และสนทนาเป็นไปอย่างเป็นกลางมากที่สุด โดยคณะวิจัยได้นำบันทึกสนามและบันทึกความรู้สึกเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์และสนทนาที่ได้ในแต่ละกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ แล้วจึงสร้างเป็นแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling) ใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีค่าควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood: ML) ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังต่อไปนี้

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (standard errors and correlations of estimates) โดยพิจารณาจากค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติที และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณ ค่าประมาณพารามิเตอร์ต้องมีย่อยสำคัญ ถ้าค่าประมาณที่ได้ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่ และตัวแบบการวิจัยอาจจะยังไม่มีดีพอ

สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (multiple correlations and coefficients of determination) โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์สำหรับตัวแปรสังเกตได้แยกทีละคู่ และรวมทุกตัวแปร รวมทั้งค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างด้วย ค่าสถิติเหล่านี้ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า ตัวแบบมีความตรง

ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (model fit statistics) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของตัวแบบ

ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square statistics) ค่าสถิติไค-สแควร์เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติไค-สแควร์ ต้องไม่มีนัยสำคัญ ($p > .05$) เพราะเป็นการยืนยันว่าตัวแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าสูงมาก และมีนัยสำคัญ ($p < .05$) แสดงว่าตัวแบบสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (goodness-of-fit index: GFI) GFI เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากค่าไค-สแควร์ในการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และเป็นค่าที่ไม่ขึ้นกับขนาดตัวอย่างแต่ลักษณะการแจกแจงขึ้นอยู่กับขนาดตัวอย่าง $GFI = 1$ แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดีมาก แต่ถ้าดัชนี $GFI > 0.90$ แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี (Kline, 2005)

ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนตกค้าง (root mean squared residual: RMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของตัวแบบซึ่งจะขึ้นอยู่กับมาตรวัดของความแปรปรวนร่วม (scale of the covariances) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่ายิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า RMR มีค่าน้อยกว่า .05 โดยทั่วไปถือว่าดี (Hair, 2009; Blunch, 2008; Kline, 2005)

ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนตกค้างมาตรฐาน (standardized root mean squared residual: SRMR) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของตัวแบบจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่ายิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า SRMR มีค่าน้อยกว่า .10 โดยทั่วไปถือว่าดี (Kline, 2005)

ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (root mean square of error approximation: RMSEA) ค่าของ RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และค่า RMSEA ที่เข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า RMSEA น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี (Kline, 2005)

ค่าสูงสุดของส่วนตกค้างในรูปคะแนนมาตรฐาน (largest standardized residual: LSR) โดยที่ค่า LSR ที่เข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแบบมีแนวโน้มสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า LSR มีค่าน้อยกว่า 4.00 สามารถยอมรับได้ (Hair, 2009)

ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ

ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (comparative fit index: CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่า normed fit index (NFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่า non-normed fit index (NNFI) หรือเรียกอีกชื่อว่า Tucker-Lewis Index (Kline, 2005) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 3

ดัชนีปรับตัวแบบ (model modification indices) ในกรณีที่ค่าสถิติต่าง ๆ แสดงว่าตัวแบบไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจจะการกำหนดความสัมพันธ์ต่างๆ ในตัวแบบไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยสามารถปรับพารามิเตอร์ในตัวแบบสมมติฐานแล้วทดสอบผลการปรับตัวแบบได้ ซึ่งค่าดัชนีที่ใช้ในการปรับตัวแบบ คือ ดัชนีปรับ (modification indices: MI) MI จะเสนอแนะว่าควรเพิ่ม หรือตัดพารามิเตอร์ตัวใด แต่การเพิ่มหรือตัดพารามิเตอร์ตัวใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้วิจัย โดยพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งการใช้ดัชนีปรับตัวแบบจะทำให้ตัวแบบตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และจะหยุดการปรับตัวแบบเมื่อค่าสถิติ และดัชนีต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

สำหรับการศึกษาแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอ และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติ และอักษรย่อแทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean)
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square)
df	หมายถึง	ค่าองศาเสรี (degree of freedom)
p	หมายถึง	p-value
KMO	หมายถึง	ค่าที่ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (kaiser - mayer - olkin measure of sampling adequacy)
GFI	หมายถึง	goodness of fit index
AGFI	หมายถึง	adjusted goodness of fit index
CFI	หมายถึง	comparative fit index
NFI	หมายถึง	normed fit index
RMSEA	หมายถึง	root mean square error of approximation
RMR	หมายถึง	root mean square residual
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

DE	หมายถึง	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)
IE	หมายถึง	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	หมายถึง	อิทธิพลทางรวม (Total Effect)
SE	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา (ป.1-6)	5	4.50
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	27	24.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	40	36.00
ปวช.	12	10.80
ปวส.	16	14.40
ปริญญาตรีขึ้นไป	11	9.90
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ร้อยละ 36.00 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ร้อยละ 24.30 และ ปวส. ร้อยละ 14.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 สถานภาพสมรสของครอบครัว

สถานภาพสมรสของครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พ่อแม่ยังคงอยู่ด้วยกัน	47	42.30
พ่อแม่แยกกันอยู่แล้ว	28	25.20
พ่อแม่เสียชีวิตแล้ว	6	5.40
พ่อเสียชีวิตแล้ว	25	22.50
แม่เสียชีวิตแล้ว	5	4.50
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พ่อแม่ยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 42.30 รองลงมา พ่อแม่แยกกันอยู่แล้ว ร้อยละ 25.20 และพ่อแม่เสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 อาชีพหลักของครอบครัว

อาชีพหลักของครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค้าขาย	13	11.70
ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	59	53.20
ทำประมง	2	1.80
รับจ้าง	29	26.10
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	6	5.40
อื่น ๆ	2	1.80
รวม	111	100.00

ตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำอาชีพทำนา/ทำสวน/ทำไร่ ร้อยละ 53.20 รองลงมา รับจ้าง ร้อยละ 26.10 และค้าขาย ร้อยละ 11.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความสนิทสนมกับบิดามารดา

ความสนิทสนมกับบิดามารดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สนิทกับทั้งบิดาและมารดา	57	51.30
สนิทกับมารดาเท่านั้น	24	22.00
สนิทกับบิดาเท่านั้น	7	6.40
ไม่ค่อยสนิท	13	11.90
ไม่สนิทเลย	3	2.80
สนิทกับญาติ	7	6.40
รวม	111	100.00

ตารางที่ 8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนิทกับทั้งบิดาและมารดา ร้อยละ 51.30 รองลงมา สนิทกับมารดา เท่านั้น ร้อยละ 22.00 และไม่ค่อยสนิท ร้อยละ 11.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคตะวันออก	14	12.60
ภาคกลางที่ไม่ใช่ กทม.	13	11.70
กทม.	5	4.50
ภาคเหนือ	20	18.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54	48.60
ภาคใต้	5	4.50
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 48.60 รองลงมา ภาคเหนือ ร้อยละ 18.00 และภาคตะวันออก ร้อยละ 12.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ความตั้งใจที่จะทำงานต่อ

ความตั้งใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำแน่นอน	58	52.30
ไม่รู้ ไม่แน่ใจ	49	44.10
ไม่ทำแล้ว จะไปทำงานอย่างอื่น	4	3.60
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจในอีก 1 เดือนจะยังคงทำงานอยู่แน่นอน ร้อยละ 52.30 รองลงมา ไม่รู้ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 44.10 และไม่ทำแล้ว จะไปทำงานอย่างอื่น ร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด ไม่มีแฟน	63	56.80
มีคนคุยอยู่ แต่ไม่ใช่แฟน	17	15.30
มีแฟนแล้ว	20	18.00
มีแฟนแล้ว และมีภักดิ์ด้วย	5	4.50
แต่งงานแล้ว	5	4.50
อื่น ๆ	1	0.90
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โสด ไม่มีแฟน ร้อยละ 56.80 รองลงมา มีแฟนแล้ว ร้อยละ 18.00 และมีคนคุยอยู่ แต่ไม่ใช่แฟน ร้อยละ 15.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประชาธิปไตย	64	57.70
ปล่อยปละละเลย	34	30.60
ควบคุม	9	8.10
อธิปไตย	4	3.60
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ร้อยละ 57.70 รองลงมา ปล่อยปละละเลย ร้อยละ 30.60 และควบคุม ร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงาน

บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อน	65	58.60
แฟนเก่า	4	3.60
แฟนคนปัจจุบัน	1	0.90
เจ้าของร้าน	9	8.10
ญาติ	22	19.80
ไม่มีคนชักชวน	10	9.00
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพื่อนเป็นคนชักชวนให้มาทำงาน ร้อยละ 58.60 รองลงมา ญาติ ร้อยละ 19.80 และเจ้าของร้าน ร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 อิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่ชักชวน

ระดับอิทธิพล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยที่สุด	21	18.90
น้อย	18	16.20
ปานกลาง	52	46.80
มาก	15	13.50
มากที่สุด	5	4.50
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.80 รองลงมา ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 18.90 และระดับน้อย ร้อยละ 16.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 รสนิยมทางเพศ

รสนิยมทางเพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชอบเพศเดียวกัน	52	46.80
ชอบต่างเพศ	45	40.50
ชอบทั้งชาย และหญิง	14	12.60
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรสนิยมทางเพศ ชอบเพศเดียวกัน ร้อยละ 46.80 รองลงมา ชอบต่างเพศ ร้อยละ 40.50 และชอบทั้งชายและหญิง ร้อยละ 12.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 การซื้อบริการทางเพศ

การซื้อบริการทางเพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	79	71.20
เคย	32	28.80
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อบริการทางเพศ ร้อยละ 71.20 และเคยซื้อบริการทางเพศ ร้อยละ 28.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 เพศที่ซื้อบริการทางเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	22	68.80
หญิง	6	18.80
ทั้งชายและหญิง	3	9.40
ทุกเพศ	1	3.00
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อบริการทางเพศจากเพศชาย ร้อยละ 68.80 รองลงมา เพศหญิง ร้อยละ 18.80 และทั้งชายและหญิง ร้อยละ 9.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ระดับความต้องการทางเพศ

ระดับความต้องการทางเพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับ 1	5	4.50
ระดับ 2	4	3.60
ระดับ 3	2	1.80
ระดับ 4	5	4.50
ระดับ 5	23	20.70
ระดับ 6	9	8.10
ระดับ 7	21	18.90
ระดับ 8	11	9.90
ระดับ 9	10	9.00
ระดับ 10	21	18.90
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการทางเพศอยู่ในระดับ 5 ร้อยละ 20.70 รองลงมา ระดับ 7 กับระดับ 10 ร้อยละ 18.90 และระดับ 8 ร้อยละ 9.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ระดับความสุข

ระดับความสุข	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับ 1	1	0.90
ระดับ 2	3	2.70
ระดับ 3	4	3.60
ระดับ 4	5	4.50
ระดับ 5	19	17.10
ระดับ 6	8	7.20
ระดับ 7	13	11.70
ระดับ 8	23	20.70
ระดับ 9	18	16.20
ระดับ 10	17	15.30
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสุขในชีวิตอยู่ในระดับ 8 ร้อยละ 20.70 รองลงมา ระดับ 9 ร้อยละ 16.20 และระดับ 10 ร้อยละ 15.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ตารางที่ 20 สถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU
ความตั้งใจที่จะทำงานต่อ	2.48	0.56	-0.54	-0.69
การรับรู้ความสามารถในการควบคุม	3.96	0.59	-0.01	-0.72
เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน	3.76	0.45	0.37	-0.12
ค่านิยมทางเพศ	3.77	0.52	0.09	-0.31
ความต้องการทางเพศ	6.69	2.50	-0.44	-0.41
ความสุขในชีวิต	7.10	2.23	-0.57	-0.45

จากตารางที่ 20 พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่า SK ติดลบ และตัวแปรส่วนใหญ่มีการกระจายของข้อมูลมาก เนื่องจากค่า KU ติดลบ แต่ในภาพรวม พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่า SK และ KU เข้าใกล้ 0 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ

ตอนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ แสดงดังตารางที่ 20

ตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1.ความตั้งใจที่จะทำงานต่อ	1.000					
2.การรับรู้ความสามารถในการควบคุม	.145*	1.000				
3.เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน	.242*	.413**	1.000			
4.ค่านิยมทางเพศ	-.128	.259**	.207*	1.000		
5.ความต้องการทางเพศ	.137	.054	.014	-.183	1.000	
6.ความสุขในชีวิต	.115	.016	.186	-.054	.214*	1.000

ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 55.993, df = 15, $p < .01$ และค่า KMO = 0.559

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 6 คู่

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง -.183 - .413 โดยตัวแปรสังเกตได้คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม มีค่าเท่ากับ .413 รองลงมา คือ ค่านิยมทางเพศกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม มีค่าเท่ากับ .259 เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานกับความตั้งใจที่จะทำงานต่อ มีค่าเท่ากับ .242 ความสุขในชีวิตกับความต้องการทางเพศ มีค่าเท่ากับ .214 ค่านิยมทางเพศกับเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีค่าเท่ากับ .207 และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมกับความตั้งใจที่จะทำงานต่อ มีค่าเท่ากับ .145 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรคู่อื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

และเมื่อพิจารณา ค่า Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่าเท่ากับ 55.993, df = 15, $p < .01$ และค่า KMO = 0.559 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์มีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่า KMO มีค่าเท่ากับ .559 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้สำหรับการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก ค่า $\chi^2 = 2.193$, $df = 3$, $p = .533$, $\chi^2/df = 0.731$, $GFI = 0.993$, $AGFI = 0.954$, $CFI = 1.000$, $NFI = 0.962$, $RMSEA = 0.000$ และ $RMR = 0.034$

ตารางที่ 22 ดัชนีวัดความกลมกลืน (fit indices)

ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติ	การประเมิน
χ^2	ค่า p-value ต้องมากกว่า .05	2.193	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	มีค่าน้อยกว่า 2.00	0.731	ผ่านเกณฑ์
GFI	มีค่ามากกว่า 0.95	0.993	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มีค่ามากกว่า 0.95	0.954	ผ่านเกณฑ์
CFI	มีค่ามากกว่า 0.95	1.000	ผ่านเกณฑ์
NFI	มีค่ามากกว่า 0.95	0.962	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	มีค่าน้อยกว่า 0.05	0.000	ผ่านเกณฑ์
RMR	มีค่าน้อยกว่า 0.05	0.034	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากดัชนีวัดความกลมกลืน (fit indices) ทุกค่าผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 23 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล

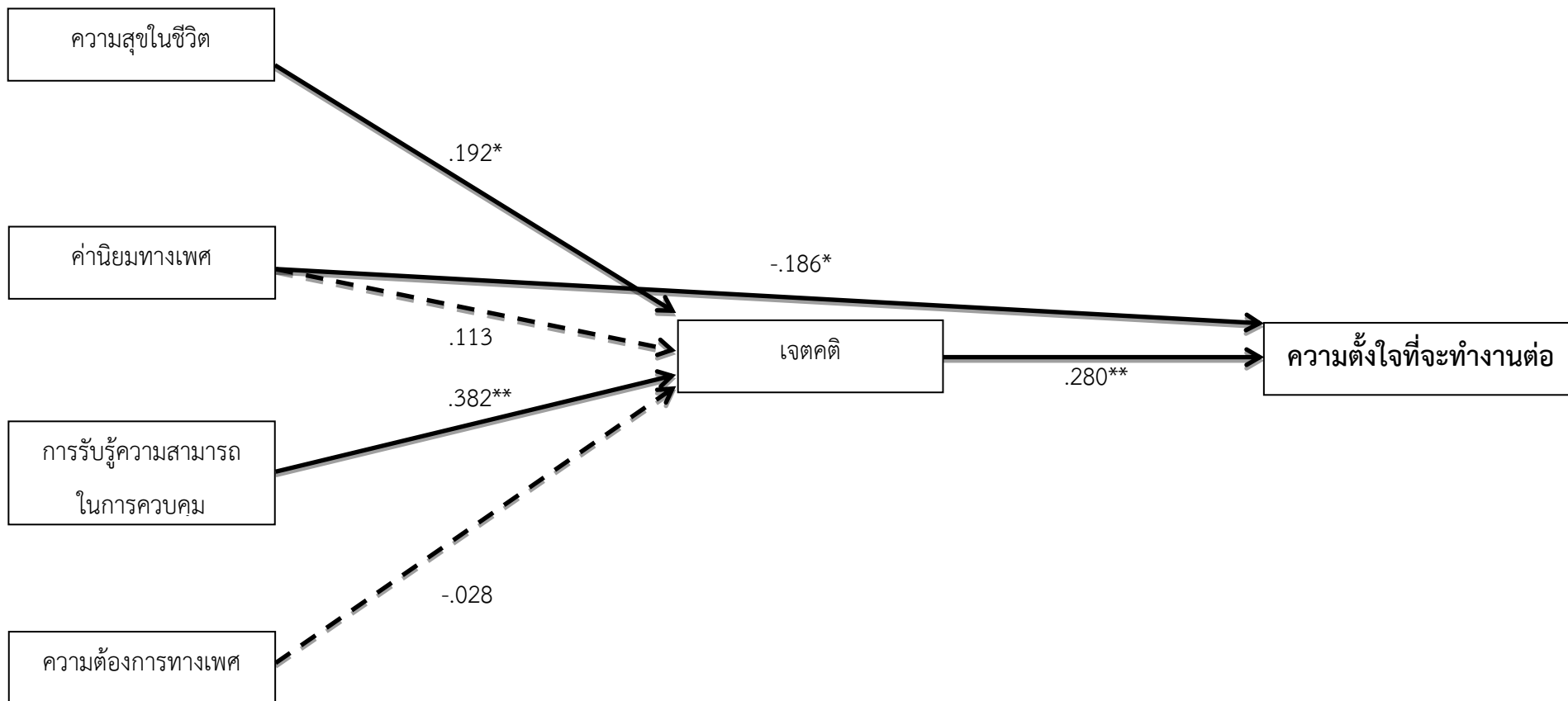
ตัวแปร	เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน			ความตั้งใจที่จะทำงานต่อ		
	ทำงาน $R^2 = .22$			$R^2 = .10$		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน	-	-	-	.280** (.117)	-	.280** (.117)
การรับรู้ความสามารถ ในการควบคุม	.382** (.066)	-	.382** (.066)	-	.107** (.043)	.107** (.043)
ค่านิยมทางเพศ	.113 (.077)	-	.113 (.077)	-.186* (.104)	.031 (.027)	-.155 (.106)
ความต้องการทางเพศ	-.028 (.016)	-	-.028 (.016)	-	-.008 (.028)	-.008 (.028)
ความสุขในชีวิต	.192* (.017)	-	.192* (.017)	-	.054* (.034)	.054* (.034)

หมายเหตุ ** $p < .01$, * $p < .05$ ในวงเล็บ คือ SE

จากตารางที่ 23 พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อมากที่สุด มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .280 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ค่านิยมทางเพศ มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.186 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อผ่านเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .107 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสุขในชีวิตมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อผ่านเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .054 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะทำงานต่อได้ร้อยละ 10.00 และตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานได้ร้อยละ 22.00

ภาพที่ 5 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม (mixed research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย และ 4) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย

ประชากรและตัวอย่าง

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 140 คน

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

1) สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) ศูนย์ประชาสัมพันธ์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ

4) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

5) กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล

6) มูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก

7) สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP)

8) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา

9) มูลนิธิเพื่อความเข้าใจเด็ก (FOCUS)

10) มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (มสพ.)

และ 2) ผู้จัดการเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้ซื้อเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้จำหน่ายเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้พาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมาขายบริการ หรือแม่กระทั้งผู้ส่งต่อ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ค่านิยมทางเพศเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 บุคลิกภาพ เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมไปถึงสร้างแนวข้อคำถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และเมื่อได้กรอบแนวคิดในการวิจัย และแนวข้อคำถามแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากผู้จัดหาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้ซื้อเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้จำหน่ายเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ผู้พาเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมาขายบริการ หรือแม่กระทั่งผู้ส่งต่อ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากเด็กชายที่ขายบริการทางเพศ ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 140 คน ได้กลับคืนมา 111 คน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 80.00

ขั้นตอนที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทยจากผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาจัดระบบข้อมูล

2) จัดประเภทหรือหมวดหมู่ สังเคราะห์ ค้นหาแบบแผน แปลความหมายและตีความข้อมูลที่ได้

รวบรวมมา

3) อธิบายนำเสนอภาพของปรากฏการณ์ในเชิงการสร้างข้อสรุปหรือให้เหตุผลแบบอุปนัย (Inductive Reasoning) จากข้อมูลหรือข้อค้นพบย่อยๆ รวบรวมมาอธิบายเป็นภาพรวมและเชื่อมโยงสิ่งที่ศึกษาไปยังเรื่องอื่นๆ

โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งกระทำภายหลังการสัมภาษณ์ทุกๆ ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ถอดเทปคำสัมภาษณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละรายจากแถบบันทึกเสียง และทำการสร้างมโนทัศน์ของข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกันหรือแตกต่างกัน และจัดหมวดหมู่ของมโนทัศน์เพื่อหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงเชิงเหตุผลที่จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจความหมายของผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบอุปนัย

การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยเอาข้อมูลทั้งหมดมาจัดแยกเป็นรหัสหมวดหมู่ตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา โดยอาศัยความไวทางทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) จากประสบการณ์ในการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของคณะวิจัย และยึดหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้คำอธิบายกับข้อมูล ชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคาม และโอกาส แล้วเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้สำหรับนำไปสร้างข้อเสนอ (Proposition) ทั้งหมดนี้นำไปสู่การวิเคราะห์ผลการวิจัยซึ่งใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical Generalization) ในการนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ นั่นก็คือความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) คณะวิจัยได้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อช่วยในการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องตรงกันหรือไม่ ระหว่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกสนามทุกครั้งหลังการสัมภาษณ์และเข้าร่วมสนทนากลุ่มในด้านของบรรยากาศของสถานที่ สีหน้าท่าทางของตัวอย่างที่แสดงออก ในขณะที่สัมภาษณ์และร่วมสนทนา ตลอดจนมีการบันทึกความรู้สึกส่วนตัวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการรับรู้ความคิดเห็นต่างๆ ของผู้วิจัยเองที่มีต่อการสัมภาษณ์และสนทนานั้นๆ เป็นการลดอคติต่อสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็นและพยายามทำให้การสัมภาษณ์และสนทนาเป็นไปอย่างเป็นกลางมากที่สุด โดยคณะวิจัยได้นำบันทึกสนามและบันทึกความรู้สึกเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับบทสัมภาษณ์และสนทนาที่ได้ในแต่ละกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ แล้วจึงสร้างเป็นตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation modeling) ใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีค่าควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood: ML) ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังต่อไปนี้

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (standard errors and correlations of estimates) สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (multiple correlations and coefficients of determination) ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square statistics) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (goodness-of-fit index: GFI) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนตกค้าง (root mean squared residual: RMR) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนตกค้างมาตรฐาน (standardized root mean squared residual: SRMR) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (root mean square of error approximation: RMSEA) ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (comparative fit index: CFI) และ ดัชนีปรับตัวแบบ (model modification indices)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ร้อยละ 36.00 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ร้อยละ 24.30 และ ปวส. ร้อยละ 14.40 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พ่อแม่ยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 42.30 รองลงมา พ่อแม่แยกกันอยู่แล้ว ร้อยละ 25.20 และพ่อแม่เสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 22.50 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำอาชีพทำนา/ทำสวน/ทำไร่ ร้อยละ 53.20 รองลงมา รับจ้าง ร้อยละ 26.10 และค้าขาย ร้อยละ 11.70 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนิทกับทั้งบิดาและมารดา ร้อยละ 51.30 รองลงมา สนิทกับมารดาเท่านั้น ร้อยละ 22.00 และไม่ค่อยสนิท ร้อยละ 11.90 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 48.60 รองลงมา ภาคเหนือ ร้อยละ 18.00 และภาคตะวันออก ร้อยละ 12.60 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจในอีก 1 เดือนจะยังคงทำงานอยู่แน่นอน ร้อยละ 52.30 รองลงมา ไม่รู้ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 44.10 และไม่ทำแล้ว จะไปทำงานอย่างอื่น ร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โสด ไม่มีแฟน ร้อยละ 56.80 รองลงมา มีแฟนแล้ว ร้อยละ 18.00 และมีคนคุย อยู่แต่ไม่ใช่แฟน ร้อยละ 15.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ร้อยละ 57.70 รองลงมา ปล่อยปละละเลย ร้อยละ 30.60 และควบคุม ร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพื่อนเป็นคนชักชวนให้มาทำงาน ร้อยละ 58.60 รองลงมา ญาติ ร้อยละ 19.80 และเจ้าของร้าน ร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

บุคคลที่ชักชวนให้มาทำงานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.80 รองลงมา ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 18.90 และระดับน้อย ร้อยละ 16.20 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรสนิยมทางเพศ ชอบเพศเดียวกัน ร้อยละ 46.80 รองลงมา ชอบต่างเพศ ร้อยละ 40.50 และชอบทั้งชายและหญิง ร้อยละ 12.60 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อบริการทางเพศ ร้อยละ 71.20 และเคยซื้อบริการทางเพศ ร้อยละ 28.80 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อบริการทางเพศจากเพศชาย ร้อยละ 68.80 รองลงมา เพศหญิง ร้อยละ 18.80 และทั้งชายและหญิง ร้อยละ 9.40 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการทางเพศอยู่ในระดับ 5 ร้อยละ 20.70 รองลงมา ระดับ 7 กับระดับ 10 ร้อยละ 18.90 และระดับ 8 ร้อยละ 9.90 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสุขในชีวิตอยู่ในระดับ 8 ร้อยละ 20.70 รองลงมา ระดับ 9 ร้อยละ 16.20 และระดับ 10 ร้อยละ 15.30 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่า SK ติดลบ และตัวแปร ส่วนใหญ่มีการกระจายของข้อมูลมาก เนื่องจากค่า KU ติดลบ แต่ในภาพรวม พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่า SK และ KU เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อมูลมีการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 6 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง $-.183 - .413$ โดยตัวแปรสังเกตได้คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม มีค่าเท่ากับ $.413$ รองลงมา คือ ค่านิยมทางเพศกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม มีค่าเท่ากับ $.259$ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานกับความตั้งใจที่จะทำงานต่อ มีค่าเท่ากับ $.242$ ความสุขในชีวิตกับความต้องการทางเพศ มีค่าเท่ากับ $.214$ ค่านิยมทางเพศกับเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีค่าเท่ากับ $.207$ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมกับความตั้งใจที่จะทำงานต่อ มีค่าเท่ากับ $.145$ ตามลำดับ ส่วนตัวแปรคู่อื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน และเมื่อพิจารณา ค่า Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่าเท่ากับ 55.993 , $df = 15$, $p < .01$ และค่า $KMO = 0.559$ แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์มีความแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่า KMO มีค่าเท่ากับ $.559$ จึงสรุปได้ว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้สำหรับการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไป

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อมากที่สุด มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $.280$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ ค่านิยมทางเพศ มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ $-.186$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อผ่านเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ $.107$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสุขในชีวิตมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะ

ทำงานต่อผ่านเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .054 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะทำงานต่อได้ร้อยละ 10.00 และตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานได้ร้อยละ 22.00

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยของแบ่งการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ จึงสามารถแบ่งได้ 4 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.สภาพปัจจุบันของการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า ไม่มีเด็กชายที่อายุต่ำกว่า 18 ปีขายบริการทางเพศ แต่อาจจะพบเด็กชายที่อายุน้อยกว่า 20 ปีอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก เนื่องจากการขายบริการทางเพศของเด็กชายที่อายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่างรุนแรง ซึ่งแท้จริงแล้วการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอยู่แล้ว และจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งประเด็นไปที่เด็กชายที่ขายบริการทางเพศแฝง เช่น เป็นเด็กเสิร์ฟอยู่ในร้านอาหาร หรือเป็นเด็กที่แสดงอยู่ที่บาร์ หรือทำงานเป็นเด็กกวดที่ร้านนวด เป็นต้น การขายบริการแฝงเช่นนี้จึงได้รับการเข้มงวดกวดขันจากภาครัฐ ทำให้เจ้าของร้าน หรือเจ้าของบาร์มีความเข้มงวด และไม่รับเด็กชายที่อายุน้อยกว่า 18 ปีเข้ามาทำงาน

2.การเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า เพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะชักชวนเข้ามาทำงาน และใช้วิธีปากต่อปากบอกต่อกันไป จะเห็นได้ว่าการชักจูงนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเข้ามาทำงานขายบริการทางเพศ จากการศึกษา พบว่า เด็กชายทุกคนรู้ว่าต้องมาทำงานอะไร ดังนั้นจึงไม่พบว่ามีกรหลอกให้มาขายบริการแต่อย่างใด แต่หากจะกล่าวว่าการชักจูงเท่านั้นหรือ ที่ทำให้เด็กชายตัดสินใจมาขายบริการ เด็กชายส่วนใหญ่มาจากครอบครัวต่างจังหวัด ได้รับการศึกษาเพียงมัธยมศึกษาตอนปลาย และมาจากครอบครัวยากจน ครอบครัวประกอบอาชีพทำนา/ทำสวน/ทำไร่ ซึ่งจากผลการวิจัยจะพบว่าเด็กชายส่วนใหญ่ทำงานมาเกือบทุกประเภทเพื่อดิ้นรนหาเลี้ยงชีพตนเอง ดังนั้นเมื่อเพื่อนชักชวนให้มาทำงาน ซึ่งพวกเขามองว่าเป็นงานที่สบาย ไม่ต้องลำบากเหมือนงานกรรมกร ขายของ ขักรถ เป็นต้น จึงตัดสินใจเข้ามาทำงานขายบริการทางเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิพงษ์ ทิปัญญา (2549) ได้ศึกษาวิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพของชายขายบริการทางเพศในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านวิถีชีวิตพบว่าชายขายบริการที่เข้ามาประกอบอาชีพนั้นมีภูมิลำเนาจากพื้นฐานครอบครัวที่ยากจน บิดามารดามีรายได้น้อย ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในชนบทมีการศึกษาน้อยและขาดโอกาสในการศึกษา ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและจากการชักนำของเพื่อน ทั้งนี้เพราะมีรายได้ดีจากการประกอบอาชีพนี้โดยนารายได้ไปจุนเจือตนเองและครอบครัว ด้านความคาดหวังในอนาคต พบว่า ชายขายบริการส่วนใหญ่คิดที่เลิกอาชีพนี้ แต่ไม่มีกำหนดการที่แน่นอน เนื่องจากขาดเป้าหมายและการวางแผนชีวิตที่ชัดเจน พฤติกรรมสุขภาพ พบว่า ชายขายบริการส่วนใหญ่มีความเข้าใจความหมายของคำว่าสุขภาพดีที่เน้นเฉพาะสุขภาพกายอย่างเดียว ด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เนื่องจากชายขายบริการส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตในเวลากลางคืน ดังนั้น การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันจึงแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องการรับประทานอาหาร และ

วิธีการบำรุงร่างกาย ด้านพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคส่วนใหญ่รู้จักกาโรค วิธีการป้องกันและการดูแลสุขภาพของตนเอง เมื่อเจ็บป่วยจะไปหาหมอที่โรงพยาบาลและการซื้อยาจากร้านขายยาที่อยู่ใกล้ที่พักมารับประทานเอง ดังนั้น พฤติกรรมสุขภาพโดยรวมของชายขายบริการจึงค่อนข้างดี มีการดูแลสุขภาพ วิธีการป้องกันและการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ และงานวิจัยของโสภณ แก้วล้อมทรัพย์ (2544) ได้ศึกษาการเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศของเยาวชนชาย:กรณีศึกษาบริเวณสนามหลวง พบว่า กลุ่มเยาวชนชายขายบริการทางเพศบริเวณสนามหลวงเป็นกลุ่มขายบริการเฉพาะชาย ให้รูปแบบบริการในแบบรักร่วมเพศ โดยใช้วิธีวะเพศ ปาก มือ และทวารหนัก ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพด้วยความสมัครใจ โดยการแนะนำของเพื่อน ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่อาชีพสืบเนื่องมาจากความต้องการเงิน ประกอบกับค่านิยมความทันสมัยวัตถุนิยม ความรักอิสระของงาน ชอบทำงานกลางคืน ความพึงพอใจรักร่วมเพศ โดยมีปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการขายบริการทางเพศโดยถูกสังคมกล่อมเกลามีค่านิยมทันสมัย เห็นเงินเป็นหลักในยุคเศรษฐกิจตกต่ำหางานที่มีรายได้ดีเป็นสิ่งที่ยากสำหรับเขา เพราะการศึกษาน้อย เยาวชนชายเข้าสู่อาชีพเพราะว่าในสังคมนั้นมีตลาดความต้องการทางโสเภณีชาย โดยเฉพาะรักร่วมเพศมากขึ้น เยาวชนเห็นว่าตัวเองไม่น่าจะมีความผิดอะไรในการปฏิบัติภารกิจแบบรักร่วมเพศ เพราะเห็นตัวอย่างของผู้หลักผู้ใหญ่ คนมีชื่อเสียงในสังคมก็มีพฤติกรรมเช่นนี้ สังคมยอมรับได้ไม่ว่าอะไร และยังเห็นว่าแม้กฎหมายจะบัญญัติให้อาชีพขายบริการ หรือการค้าประเวณีเป็นอาชีพผิดกฎหมายแต่เป็นที่ประจักษ์ว่ากฎหมายไม่มีผลในทางปฏิบัติ จากการที่สังคมมีโสเภณีมากขึ้น และพวกเขาก็ไม่กลัวต่อการถูกจับกุม เนื่องจากมีวิธีเอาตัวรอดและหลบเลี่ยงได้

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย จากการผลการวิจัย พบว่าเจตคติของเด็กชายที่ขายบริการทางเพศมีผลต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อ แสดงให้เห็นว่าพวกเขาคิดว่าการขายบริการทางเพศทำให้พวกเขามีความสุข เนื่องจากการหาเลี้ยงชีพ พวกเขามองว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับพวกเขา และเมื่อมีรายได้พวกเขาก็สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ เนื่องจากพวกเขามาจากครอบครัวที่ยากจน แม้ออกมาอยู่ไกลบ้าน แต่ก็ยังคงส่งเงินกลับบ้าน เพื่อช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวอยู่ รวมไปถึงการขายบริการทางเพศเป็นงานที่สบาย และได้ค่าตอบแทนที่ดี ถ้าพวกเขาพยายามดูแลลูกค้าอย่างดีอาจจะทำให้มีเงินเก็บหลักล้านได้ และพวกเขายังคิดอีกว่าดีกว่าไม่ทำงานอะไรเลย ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าเจตคติของเด็กชายขายบริการทางเพศมีผลต่อการตัดสินใจทำงานต่อ และเด็กชายส่วนใหญ่เมื่อนักวิจัยถามคำถามว่า ในอีก 1 เดือนข้างหน้าจะยังทำงานนี้อยู่หรือไม่ ส่วนใหญ่ตอบว่ายังคงทำอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของชญาณัฐภรณ์ ช่อนกลิ่น (2556) ศึกษาวิถีชีวิตชายขายตัวในบาร์เกย์ย่านสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ปัจจัยในการเข้าสู่อาชีพขายตัวหรือการขายบริการทางเพศ มี 3 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านรายได้ 2) ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และ 3) ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการแสดงออกทางเพศในกลุ่มรักร่วมเพศ ด้านวิถีความคิดและวิถีการกระทำ ชายขายตัวมีมุมมองและทัศนคติที่ดี ไม่ได้มองการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องที่เสียหายหรือผิดปกติ เป็นการแสดงออกทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์อีกรูปแบบหนึ่ง และยังทราบว่า เป็นอาชีพที่มีคนกลุ่มหนึ่งในสังคมต้องการ โดยการขายบริการทางเพศในบาร์เกย์ให้กับผู้ชายกลุ่มรักร่วมเพศ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในเวลากลางคืน มีอัตราค่าบริการต่อครั้งอยู่ที่ประมาณ 1,000-3,000 บาท ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตชายขายตัวในการขายบริการทางเพศ มี 4 ประการคือ 1) ปัญหาด้านสุขภาพ

อนามัย 2) ปัญหาด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 3) ปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพ และ 4) ปัญหาด้านกฎหมายกับการขายบริการทางเพศ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า ชายขายตัวต้องการความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าในฐานะที่เป็นบริบทหนึ่งในสังคม

และยังพบอีกว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติในการทำงาน คือ ความสุขในชีวิต จากผลการวิจัย พบว่า พวกเขาส่วนใหญ่มีความสุขในชีวิตอยู่ในระดับ 8 จาก 10 ระดับ สะท้อนให้เห็นว่าแม้พวกเขาจะทำงานที่ผิดกฎหมาย รวมไปถึงผิดศีลธรรม และมีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคติดต่อก็ตาม แต่พวกเขาก็รู้สึกพอใจกับอาชีพที่ทำอยู่ และความสุขในชีวิตนี้เองส่งผลทำให้พวกเขามีเจตคติในการทำงาน ทำให้พวกเขาตัดสินใจที่จะยังคงประกอบอาชีพขายบริการทางเพศต่อ อีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อเจตคติในการทำงาน คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุม คือ พวกเขารับรู้ว่าจะงานที่ทำอยู่ไม่ใช่งานที่ยาก เป็นงานสบาย ไม่ลำบาก พวกเขาสามารถที่จะทำได้ และรับรู้ว่าจะเลิกทำงานเมื่อไหร่ก็ได้ พวกเขาเป็นคนตัดสินใจที่จะทำงานนี้ หรือไม่ทำก็ได้ คือพวกเขาสามารถควบคุมได้ รวมไปถึงพวกเขายังรับรู้ว่าการขายบริการทางเพศเป็นงานที่ไม่มั่นคง จึงแสดงให้เห็นว่าพวกเขาคงจะทำงานนี้ไปสักพัก และเมื่อหาช่องทางทำงานที่มั่นคงกว่านี้ก็จะเปลี่ยนงานนั่นเอง ดังนั้นเมื่อเด็กชายรับรู้ดังกล่าวก็น่าจะส่งผลให้พวกเขามีเจตคติที่ดีในการขายบริการทางเพศ และส่งผลให้พวกเขายังคงขายบริการทางเพศต่อไป

ปัจจัยข้อที่ 2 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานต่อ คือ ค่านิยมทางเพศ ซึ่งส่งผลทางลบ แสดงให้เห็นว่าถ้าพวกเขามองว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่แฟนเป็นสิ่งที่ผิด รวมไปถึงการสำเร็จความใคร่ให้กับผู้อื่นก็เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของเด็กชายขายบริการทางเพศซึ่งจะส่งผลให้พวกเขาคิดตัดสินใจทำงานต่อ สอดคล้องกับการศึกษาของโสภณ แก้วล้อมทรัพย์ (2544) ที่พบว่า ค่านิยมความทันสมัย วัตถุนิยม ความรักอิสระของงาน ชอบทำงานกลางคืน ความพึงพอใจรักร่วมเพศ โดยมีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขายบริการทางเพศโดยถูกสังคมกล่อมเกลามาหามีค่านิยมนำสมัย เห็นเงินเป็นหลักในยุคเศรษฐกิจตกต่ำหางานที่มีรายได้ดีเป็นสิ่งที่ยากสำหรับเขา เพราะการศึกษาน้อย เยาวชนชายเข้าสู่อาชีพเพราะว่าในสังคมนั้นมีตลาดความต้องการทางโสเภณีชาย โดยเฉพาะรักร่วมเพศมากขึ้น เยาวชนเห็นว่าตัวเองไม่น่าจะมีความผิดอะไรในการปฏิบัติภารกิจแบบรักร่วมเพศ เพราะเห็นตัวอย่างของผู้หลักผู้ใหญ่ คนมีชื่อเสียงในสังคมก็มีพฤติกรรมเช่นนี้ สังคมยอมรับได้ไม่ว่าอะไร และยังเห็นว่าแม้กฎหมายจะบัญญัติให้อาชีพขายบริการ หรือการค้าประเวณีเป็นอาชีพผิดกฎหมายแต่เป็นที่ประจักษ์ว่ากฎหมายไม่มีผลในทางปฏิบัติ จากการที่สังคมมีโสเภณีมากขึ้น และพวกเขาก็ไม่กลัวต่อการถูกจับกุม เนื่องจากมีวิธีเอาตัวรอดและหลบเลี่ยงได้

4) เพื่อสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า สิ่งที่จะสามารถสร้างแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายได้ก็คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว เด็กชายขายบริการส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก และเด็กมักจะหนีออกจากบ้าน รวมไปถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยสนิทกับพ่อแม่สักเท่าใด ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นอย่างหนึ่งที่จะสามารถเป็นแนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ คือ ครอบครัว พ่อแม่ที่ตัดสินใจที่จะมีบุตรต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ และดูแลเลี้ยงดูลูกของตนให้ดี ไม่ให้เกิดปัญหาบ้านแตก และทำให้เห็นเด็กต้องหนีออกจากบ้าน และท้ายที่สุดก็ดิ้นรนทำงานทุกประเภทเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเอง แม้อาชีพนั้นจะผิดกฎหมายก็ตาม

แนวทางที่สอง คือ โรงเรียนต้องสร้างชุดความรู้ที่สำคัญของการสูญเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถ้าเด็กคนหนึ่งจะต้องมาขายบริการทางเพศ พวกเขาจะลดทอนความเป็นคน และศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์เพียงใด ซึ่งในโรงเรียนไม่มีการพูดถึง ไม่มีการให้ความรู้ ดังนั้นโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างชุดความรู้ และสร้างความตระหนักให้กับเด็ก เพื่อป้องกันไม่让他们เขาเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ รวมไปถึงต้องสร้างชุดความรู้ และการตระหนักรู้คู่ขนานไปกับการขายบริการทางเพศ และการซื้อบริการทางเพศด้วยการกระทำดังกล่าวเป็นการย่ำยีศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์มากแค่ไหน เป็นการทำร้าย และทำลายโอกาสของผู้ที่ด้อยโอกาสทางสังคมมากเพียงใด

แนวทางที่สาม คือ รัฐต้องสร้างการตระหนักรู้ให้ประชาชนได้รู้ถึงบทลงโทษทางกฎหมายที่จะเกิดขึ้นว่าการขายบริการทางเพศ และการซื้อบริการทางเพศนั้นต้องได้รับโทษทางกฎหมายอย่างน้อยเพียงใด แต่อย่างไรก็ตามนอกจากบทลงโทษทางกฎหมายแล้ว รัฐต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ รวมไปถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคน การขายบริการทางเพศ และซื้อบริการทางเพศส่งผลร้ายแรงต่อการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์มากเพียงใดอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวนมาก ซึ่งโอกาสที่จะเก็บข้อมูลได้มากขนาดนี้เป็นเรื่องที่ยาก รวมไปถึงใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่อาจจะยังไม่สะท้อนภาพของการอ้างอิงถึงประชากร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป หากเป็นไปได้อาจจะสะท้อนภาพในระดับมหภาค เช่นงานวิจัยนี้ แต่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งประเทศน่าที่จะส่งผลดีต่อการเข้าใจปรากฏการณ์ของการขายบริการทางเพศของเด็กได้ดีขึ้น

2. ตัวแปรเจตคติในการทำงานส่งผลต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อ จึงสะท้อนให้เห็นว่าถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเปลี่ยนเจตคติของผู้ที่ขายบริการทางเพศให้เปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น ก็จะทำให้พวกเขาตัดสินใจไม่ขายบริการทางเพศแล้ว ดังนั้นจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องพัฒนาโปรแกรม หรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการหาช่องทางในการทำอาชีพอื่น ๆ ให้กับพวกเขา เพื่อพวกเขาจะได้ไม่ต้องทำผิดกฎหมาย และศีลธรรมต่อไป

3. ค่านิยมทางเพศส่งผลต่อความตั้งใจที่จะทำงานต่อ แสดงให้เห็นว่ายิ่งผู้ขายบริการทางเพศยอมรับเรื่องเพศได้มากขึ้น มีแนวความคิดเสรีเกี่ยวกับเพศ พวกเขายังมองว่าการขายบริการทางเพศจึงเป็นเรื่องปกติ ไม่ผิดอะไร ดังนั้นต้องสะท้อนให้พวกเขาเห็นว่าค่านิยมทางเพศกับการขายบริการทางเพศนั้นแตกต่างกัน ต้องสะท้อนให้เห็นภาพของผลเสียของการขายบริการทางเพศ รวมไปถึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่ออีกด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2554. รายงานข้อมูลและตัวชี้วัดด้านความรุนแรงในผู้หญิงและเด็กหญิง. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กึ่งรัก อิงคะวัต. 2542. รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการโฆษณา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติคุณ อางคาสัย. 2540. โสเภณีชาย: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กชายเร่ร่อนขายบริการทางเพศ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. 2553. ทฤษฎีสังคมสงเคราะห์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขบวน พลตรี. 2530. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาตำราและเอกสารวิชาการหน่วยนิเทศกรรมการฝึกครู.
- คำพูน บุญทวี. 2543. แม่เล่า แมงดา อาโก และโสเภณีเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้ง.
- งามพิศ สัตย์สวณ. 2543. หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรามการพิมพ์ จำกัด.
- จ่านง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2552. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จาร์อง เงินดี. 2552. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ไฉไล ศักดิ์วรพงศ์ และ ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก. 2555. “มนุษย์กับกฎหมาย”. น. 135-172. ใน อัมพร สุคันธวานิช และ ศรีรัฐ โกวงศ์. (บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณอมมัลย์ ราชภัณฑารักษ์. 2555. “มนุษย์กับวัฒนธรรม”. น. 51-64. ใน อัมพร สุคันธวานิช และ ศรีรัฐ โกวงศ์. (บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ เส็งประชา. 2541. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ ไหวหารเสาวภาคย์ และ ชลธิชา จิรภัคพงศ์. 2553. “กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม.” น. 139-158. ใน อภิรมย์ สีดาคำ. (บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัย ลาภเพิ่มทวี. 2555. ลูกเล่นข้อสอบสังคม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนเชษฐ์ จำกัด.

- ชาญยุทธ มั่งคั่ง. 2542. กระบวนการและพัฒนากิจการของการเป็นชายขายบริการทางเพศ
ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาย โพธิ์สีดา, แอนโทนี ประมวลรัตน์, อุไรวรรณ คะนิงสุขเกษม, มาเรีย เจ. เวเวอร์ และ
เรจินา แม็คนามารา. 2537. หนูผิดไหมที่ขายตัว: บริบททางสังคมวัฒนธรรมของ
หญิงบริการทางเพศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เขาวลัคน์ ฤทธิสรไกร. 2554. สังคมศาสตร์สาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ครุณี บุญภิบาล. 2541. วัฒนธรรมการกินของสตรีพื้นบ้านภาคใต้. รายงานเสนอมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ตุลาคม 2541. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. อ้างใน พัทยา สายหู. 2526.
โภชนาการศึกษเพื่อชุมชน หน่วยที่ 1 -7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวีคุณ มลยาภรณ์. 2537. การศึกษาการขายบริการทางเพศของเด็กและเยาวชนชายเร่ร่อน:
ศึกษาเฉพาะกรณีสีลมและพัทยา. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์. 2546. การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ธารารัตน์ ดิษผิง. 2552. วิถีชีวิตเด็กขายดอกไม้ในชุมชนโค้งรถไฟยมราช. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพมาศ พงสุวรรณ. 2545. ภาพโสเภณีในนวนิยายไทยกับความเป็นจริงทางสังคม. คณะอักษรศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา มานะการ และ โสภณ เสือพันธ์. 2541. หนังสือเรียนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด.
- นิเทศ ดินณะกุล. 2546. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ ชินาภา. 2542. วิถีชีวิตของผู้ย้ายถิ่นชาวไทยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรพต วีระชัย. 2544. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. 2555. “การขัดเกลาทางสังคม”. น. 83-106. ใน อัมพร สุคันธวานิช และ
ศรีรัฐ โกวงศ์. (บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประกอบ ศรีวิจนะ และ ดวงพร คำบุญวัฒน์. 2539. ผู้ขายขายตัว. สถาบันวิจัยภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- ประภาพรณ วงศาโรจน์. 2532. การพัฒนาเอกลักษณ์รกร่วมเพศในหมู่วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาสังคมวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ฉัตรชัย พงศ์ประยูร, วิวัฒน์ โชติเลิศศักดิ์ และ
โกวิท แยมโอฐ. 2529. สังคมชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการการศึกษาทั่วไป
ฝ่ายวิชาการและคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมสุขภาพ.
- พงษ์ธร สำราญ. 2549. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีในสถานบริการ อาบ อบ นวด”.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 26 (3): 95-109.
- พิรพล เทพประสิทธิ์ และคณะ. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.
- ภิญโญ ไชยประนัง. 2542. กระบวนการกลายเป็นชายขายบริการ. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา
มหาวิทยาลัย สาขาสังคมวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู โกดิรัมย์. 2548. สังคมวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- ยุทธชัย ดำรงมณี. 2540. โฮสต์: ชายบริการในบาร์สำหรับผู้หญิง. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาสังคมวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์. 2553. มนุษย์กับสังคม: ทฤษฎีและหลักประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์.
- ยุบลวรรณ ตันเจียรรัตน์. 2554. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 14. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รักฉันท ชัยชมภู. 2543. การเข้าสู่การขายบริการทางเพศของวัยรุ่นชายในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบท.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาการศึกษานอกระบบ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รังสรรค์ แสงสุข และ วิชัย สังข์ประไพ. 2543. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์: แก้ไขเพิ่มเติม
ครั้งสุดท้าย พ.ศ. 2541/ประมวลกฎหมายอาญา: แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย พ.ศ. 2540.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รวีรา ศรีวัฒนารชัย. 2544. การศึกษาชีวิตของชายขายบริการทางเพศในสถานบริการบาร์เกย์
เขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี. 2551. องค์การและการจัดการ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิทยา ทองดี. 2553. “ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน”. น. 159-200. ใน อภิรมย์ สีดาคำ.
(บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภา ด้านอังกูร และคณะ. 2547. สังคมและเพศสัมพันธ์กลุ่มชอบชาย. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชญ์ บุญมาร์ตัน. 2555. “ผู้ขายขายบริการทางเพศ”. โลกวันนี้ วันสุข. 21 (พฤษภาคม 2555): 12.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.
- ศิริภา จามรมาน และ ปณิดา ชำนาญสุข. 2555. “พฤติกรรมมนุษย์” น. 1-24.
- ใน อัมพร สุคันธวานิช และ ศรีรัฐ โกวงศ์. (บรรณาธิการ). มนุษย์กับสังคม.
- พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. 2540. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. 2555. ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภโชค เบญจมงคลรักษ์. 2553. พิธีการสอน สังคม ม.ต้น ฉบับพิชิตเตรียมอุดมฯ และเข้า ม.4 ร.ร.รัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.
- สมคิด บางโม. 2548. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2537. ร่วมแบ่งปันรัก : สภาพข้อเท็จจริงแห่งปัญหาโสเภณีและเอดส์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สิทธิพงษ์ ทิปัญญา. 2549. วิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพของชายขายบริการทางเพศในอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการส่งเสริมสุขภาพ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2546. จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สิริอร วิชาวุธ. 2553. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทรเฒ. 2539. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2538. โสเภณีเด็ก: สภาพปัญหา ปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สุพัตรา สุภาพ. 2540. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุนันท์ธนา แสนประเสริฐ. 2540. วิถีชีวิตผู้ประกอบการค้าแผงลอยจำหน่ายอาหารในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2549. รายงานสถานการณ์ครอบครัวไทย. กรุงเทพมหานคร: กองสถิติสังคม.

- เสาวภา ไพทยวัฒน์. 2538. พื้นฐานวัฒนธรรมไทย: แนวอนุรักษ์และการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. อ้างใน ชาญยุทธ มั่งคั่ง. 2542. กระบวนการและพัฒนาการของการเป็นชายขายบริการทางเพศ ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ แก้วล้อมทรัพย์. 2544. การเข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศของเยาวชนชาย: กรณีศึกษา บริเวณสนามหลวง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนันต์ นาวิไล. 2537. กระบวนการกลายมาเป็นผู้ขายชายตัว: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ขายชายตัวให้เกย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Parker, R. G. H. and M. Carballo. 1999. Sexual Culture, HIV Transmission, and AIDS Research. *In* R. Parker and P. Aggleton (Eds.), *Culture, Society and Health: A Reader*.
- Vance, C. 1999. Anthropology Rediscovered Sexuality: A Theoretical Comments. pp.39-41. *In* R. Parker and P. Aggleton (Eds.), *Culture, Society and Sexuality: A Reader*.
- Reeder, W. W. 1973. Beliefs, Disbeliefs and Social Action. New York: Department of Rural Department of State. 2014. Trafficking in Persons Report June 2014. Department of State, USA.
- Department of State. 2015. Trafficking in Persons Report July 2015. Department of State, USA.
- Physicians for Human Rights. 2004. No Status: Migration, Trafficking & Exploitation of Women in Thailand. Massachusetts: Physicians for Human Rights.
- Romanow, Liza. 2012. The Women of Thailand. *Global Majority*. E-Journal 3 (1): 44-60.
- Tarancon, Alicia. 2013. Thailand's Problem with the Sexual Exploitation of Women in The 21st Century. Master of Arts Thesis in Liberal Studies, Georgetown University.
- United Nations Office on Drugs and Crime. 2013. Transnational Organized Crime in East Asia and the Pacific: A Threat Assessment. Bangkok: United Nations Office on Drugs and Crime.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง “พฤติกรรมการทำงานในสถานบันเทิง”

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 หน้า จำนวน 5 ตอน ขอให้ท่านช่วยตอบแบบสอบถาม โดยคำตอบของท่าน จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด และผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม เท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือกรอกข้อมูลตามความจริงของท่าน

1. ปัจจุบันท่านอายุเท่าใดปี (โปรดระบุ)
2. ท่านเริ่มประกอบอาชีพนี้เมื่อท่านอายุเท่าใดปี (โปรดระบุ)
3. รายได้เฉลี่ยจากการทำงานของท่านบาท/เดือน (โปรดระบุ)
4. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันคน (โปรดระบุ) ท่านเป็นลูกคนที่(โปรดระบุ)
5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านในปัจจุบัน
☐ 1. ประถมศึกษา (ป.1-6) ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ☐ 3.มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)
☐ 4. ปวช. ☐ 5. ปวส. ☐ 6.ปริญญาตรีขึ้นไป
6. สถานภาพทางครอบครัวของท่าน
☐ 1. พ่อแม่ยังคงอยู่ด้วยกัน ☐ 2. พ่อแม่แยกกันอยู่แล้ว ☐ 3.พ่อแม่เสียชีวิตแล้ว
☐ 4. พ่อเสียชีวิตแล้ว ☐ 5. แม่เสียชีวิตแล้ว ☐ 6.ไม่รู้
7. อาชีพหลักของครอบครัวของท่าน
☐ 1. ค้าขาย ☐ 2. ทำนา/ทำสวน/ทำไร่ ☐ 3.ทำประมง
☐ 4. รับจ้าง ☐ 5. ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ☐ 6.อื่น ๆ.....(โปรดระบุ)
8. ความสนิทสนมกับบิดามารดา
☐ 1. สนิทกับทั้งบิดาและมารดา ☐ 2. สนิทกับมารดาเท่านั้น ☐ 3.สนิทกับบิดาเท่านั้น
☐ 4. ไม่ค่อยสนิท ☐ 5. ไม่สนิทเลย ☐ 6.สนิทกับญาติ
9. ภูมิลำเนาของท่าน
☐ 1. ภาคตะวันออก ☐ 2. ภาคกลางที่ไม่ใช่ กทม. ☐ 3.กทม.
☐ 4. ภาคเหนือ ☐ 5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ☐ 6.ภาคใต้

18. ในปัจจุบันท่านมีความสุขในชีวิตอยู่ในระดับใด (1 คือ น้อยที่สุด 10 คือ มากที่สุด)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ตอนที่ 2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เป็นเรื่องง่ายสำหรับท่านในการทำงานนี้					
2	ท่านคิดว่าจะทำงานนี้ไปสักพัก เมื่อมีเงินมากพอก็จะเลิกทำ					
3	งานที่ท่านทำอยู่นี้เป็นงานที่สบาย ไม่ลำบาก					
4	ท่านสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองว่าจะทำงานนี้ หรือเลิกทำ					
5	ท่านรู้ว่างานที่ท่านทำอยู่มีความไม่มั่นคง					

ตอนที่ 3 เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	ท่านคิดว่างานที่ท่านอยู่ทำให้ท่านมีความสุข					
2	งานที่ท่านอยู่ทำให้สุขภาพของท่านทรุดโทรม					
3	ท่านคิดว่างานที่ท่านทำเป็นงานที่สังคมไม่ยอมรับ					
4	ท่านช่วยเหลือครอบครัวด้วยเงินจากงานที่ท่านอยู่					
5	ท่านคิดว่ามีงานทำดีกว่า ไม่ทำอะไรเลย					
6	ท่านคิดว่างานที่ท่านอยู่ทำให้ลูกคามีความสุข					
7	ท่านรู้สึกไม่ชอบงานที่ท่านอยู่เลย					
8	งานที่ท่านทำอยู่ทำให้ท่านมีเงินเก็บ					
9	ท่านมีเงินเก็บพอสมควรจากการทำงาน					
10	ท่านคิดว่าจะทำงานนี้ไปเรื่อย ๆ					

ตอนที่ 4 ค่านิยมทางเพศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่จำเป็น					
2	การสวมถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ทำให้ความสุขทางเพศลดลง					
3	คูรักรกอดจูบกันในที่สาธารณะถือเป็นเรื่องธรรมดา					
4	การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่แฟนไม่ใช่เรื่องแปลก					
5	การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันเป็นเรื่องปกติ					
6	การพูดคุยเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องน่าอาย					
7	การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นการระบาย อารมณ์ทางเพศที่ปลอดภัย					
8	การมีคูรักรเป็นเพศเดียวกันเป็นเรื่องธรรมดา					
9	การสำเร็จความใคร่ให้ผู้อื่นเป็นเรื่องธรรมดา					
10	การมีเพศสัมพันธ์ทุกวันเป็นเรื่องปกติ					

ตอนที่ 5 บุคลิกภาพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ท่านเป็นคนสนุกสนาน					
2	ท่านเป็นคนพูดเก่ง					
3	ท่านชอบพบปะพูดคุยกับผู้คน					
4	ท่านมักจะทำตัวไม่ให้โดดเด่น หรือไม่ให้เป็นที่สนใจของผู้คน					
5	ท่านสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้					
6	ท่านไม่สนใจในปัญหาของผู้อื่น					
7	ท่านรู้สึกถึงอารมณ์ของผู้อื่นได้					
8	ท่านไม่ค่อยสนใจคนอื่น					
9	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ท่านจะทำทันที					

10	ท่านมักจะลืมเก็บสิ่งของให้เป็นที่เป็นทาง					
11	ท่านเป็นคนเจ้าระเบียบ					
12	ท่านมักจะวางสิ่งของกระจัดกระจาย					
13	ท่านมักจะมีอารมณ์ไม่มั่นคง					
14	ท่านเป็นคนผ่อนคลาย ง่าย ๆ สบาย ๆ					
15	ท่านเป็นคนหงุดหงิดง่าย					
16	ท่านไม่ค่อยรู้สึกสนุกสนาน หรือหดหู่ใจ					
17	ท่านเป็นคนมีจินตนาการ					
18	ท่านไม่สนใจเรื่องนามธรรม					
19	การเข้าใจเรื่องนามธรรมเป็นสิ่งที่ยากสำหรับท่าน					
20	ท่านเป็นคนไม่มีจินตนาการ					

19. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของท่าน

☐ 0. ไม่เคยสูบบุหรี่ ☐ 1. นาน ๆ ครั้ง ☐ 2. เดือนละครั้ง ☐ 3. สัปดาห์ละครั้ง ☐ 4. วันเว้นวัน ☐ 5. ทุกวัน

20. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่าน

☐ 0. ไม่เคยดื่ม ☐ 1. นาน ๆ ครั้ง ☐ 2. เดือนละครั้ง ☐ 3. สัปดาห์ละครั้ง ☐ 4. วันเว้นวัน ☐ 5. ทุกวัน

21. พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของท่าน

☐ 0. ไม่เคยใช้ ☐ 1. นาน ๆ ครั้ง ☐ 2. เดือนละครั้ง ☐ 3. สัปดาห์ละครั้ง ☐ 4. วันเว้นวัน ☐ 5. ทุกวัน

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และคำว่า “การบังคับใช้
แรงงานหรือบริการ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย
หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจ
ครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ชูเชื้อ

ว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์ จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(๒) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หนองเหินยักกั้ง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอราน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

การบังคับใช้แรงงานหรือบริการตามวรรคสอง หมายความว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่น

(๒) ขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ

(๓) ใช้กำลังประทุษร้าย

(๔) ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวของบุคคลนั้นไว้ หรือนำภาระหนี้ของบุคคลนั้นหรือของผู้อื่น มาเป็นสิ่งผูกมัดโดยมิชอบ

(๕) ทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ผู้ใดกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงหนึ่งล้านสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ไม่ถึงสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปีหรือผู้มีความพิการ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดแสนบาท ถึงสองล้านบาท

มาตรา ๕๓ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งของนิติบุคคลเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหนึ่งล้านสองแสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำแก่บุคคลตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๒ วรรคสาม ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าว แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๕๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) รับอันตรายสาหัส หรือเป็นโรคร้ายแรงซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดแสนบาทถึงสองล้านบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๖/๑ ในหมวด ๖ บทกำหนดโทษ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๕๖/๑ ผู้ใดเป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ ซึ่งบุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี ให้ทำงาน หรือให้บริการที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการ หรือในลักษณะหรือในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลนั้น หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี และปรับไม่เกินสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่ผู้บุกรุกให้ผู้สืบสานงานหรือให้บริการ เพราะเหตุความยากจนเหลือหนทาง หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิด หรือเหตุอันควรปราณีอื่นแล้ว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้”

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยแก้ไขบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และกำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงานหรือให้บริการอันอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของบุคคลนั้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายอาญาเสียใหม่เพราะตั้งแต่ได้ประกาศใช้
กฎหมายลักษณะอาญา ในพุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นต้นมา พฤติการณ์ของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไป
เป็นอันมาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. ๒๕๕๙”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ประมวลกฎหมายอาญาท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑
มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะ

อาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในกรณีกฎหมายใดได้
กำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษ
ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๑ หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๒ หมายความว่า ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๔ หมายความว่า จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในการจำคุกแทนค่าปรับตามกฎหมายใด ไม่ว่ากฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้ประการใดให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ แต่สำหรับความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับ มิให้กักขังเกินกว่าหนึ่งปีสำหรับโทษปรับกระหนงดียว และสองปีสำหรับโทษปรับหลายกระหนง

มาตรา ๗๖ ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเสมือนเป็นความผิดอาญา แต่ห้ามมิให้คุมขังชั้นสอบสวนเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาจนถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย

มาตรา ๘ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด
อ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงประมวลกฎหมายอาญา หรือบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาในบท
มาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ **กรรมการกฤษฎีกา** **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา** **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

สารบัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป

มาตรา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป

หมวด ๑ บทนิยาม

๑

หมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา

๒-๑๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓ โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๑ โทษ

๑๘-๓๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๒ วิธีการเพื่อความปลอดภัย

๓๙-๕๐

ส่วนที่ ๓ วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ

๕๑-๕๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๔ ความรับผิดชอบในทางอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕๙-๗๙

หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด

๘๐-๘๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน

๘๓-๘๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๗ การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๙๐-๙๑

หมวด ๘ การกระทำความผิดอีก

๙๒-๙๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๙ อายุความ

๙๕-๑๐๑

ลักษณะ ๒ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

๑๐๒-๑๐๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาค ๒ ความผิด

ลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๐๗-๑๑๒

หมวด ๒ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๑๓-๑๑๘

หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๑๙-๑๒๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ

๑๓๐-๑๓๕

ลักษณะ ๑/๑ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย^๒

๑๓๕/๑-๑๓๕/๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

๑๓๖-๑๔๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

๑๔๗-๑๖๖

ลักษณะ ๓ ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๖๗-๑๙๙

หมวด ๒ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๒๐๐-๒๐๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ ภาค ๒ ลักษณะ ๑/๑ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๔ ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	๒๐๖-๒๐๘
ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	๒๐๙-๒๑๖
ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน	๒๑๗-๒๓๙
ลักษณะ ๗ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	
หมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา	๒๔๐-๒๔๙
หมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์และตัว	๒๕๐-๒๖๓
หมวด ๓ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	๒๖๔-๒๖๙
หมวด ๔ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ^๓	๒๖๙/๑-๒๖๙/๗
หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ^๔	๒๖๙/๘-๒๖๙/๑๕
ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการค้า	๒๗๐-๒๗๕
ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๒๗๖-๒๘๗
ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	
หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต	๒๘๘-๒๙๔
หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย	๒๙๕-๓๐๐
หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก	๓๐๑-๓๐๕
หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา	๓๐๖-๓๐๘
ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	
หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ	๓๐๙-๓๒๑/๑
หมวด ๒ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ	๓๒๒-๓๒๕
หมวด ๓ ความผิดฐานหมิ่นประมาท	๓๒๖-๓๓๓
ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	
หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์	๓๓๔-๓๓๖ ทวิ
หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์	
และปล้นทรัพย์	๓๓๗-๓๔๐ ทริ
หมวด ๓ ความผิดฐานฉ้อโกง	๓๔๑-๓๔๘
หมวด ๔ ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้	๓๔๙-๓๕๑
หมวด ๕ ความผิดฐานยักยอก	๓๕๒-๓๕๖
หมวด ๖ ความผิดฐานรับของโจร	๓๕๗
หมวด ๗ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน	๓๕๘-๓๖๑
หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก	๓๖๒-๓๖๖
ลักษณะ ๑๓ ความผิดเกี่ยวกับศพ ^๕	๓๖๖/๑-๓๖๖/๔
ภาค ๓ หลัโทษ	๓๖๗-๓๘๘

^๓ ภาค ๒ ลักษณะ ๗ หมวด ๔ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๗

^๔ ภาค ๒ ลักษณะ ๗ หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^๕ ภาค ๒ ลักษณะ ๑๓ ความผิดเกี่ยวกับศพ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาค ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทบัญญัติทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทนิยาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วย

กฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

(๒) “ทางสาธารณะ” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ใน

สำนักงานการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถไฟและทางรางที่มีรถเดิน สำหรับประชาชนโดยสารด้วย

(๓) “สาธารณสถาน” หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่

จะเข้าไปได้

(๔) “เคหสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ

ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

(๕) “อาวุธ” หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะ

ใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

(๖) “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของ

บุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่ง

เป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยไชยาทำให้มีเมมา สะกด

จิต หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

(๗) “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมาย

ด้วยตัวอักษร ตัวเลข พัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็น

หลักฐานแห่งความหมายนั้น

(๘) “เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองใน

หน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย

(๙) “เอกสารสิทธิ” หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง

โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (๑๐) “ลายมือชื่อ” หมายความว่า ความรวมถึงลายพิมพ์นิ้วมือและเครื่องหมายซึ่งบุคคลลงไว้แทนลายมือชื่อของตน
- (๑๑) “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น
- (๑๒) “คุมขัง” หมายความว่า คุมตัว ควบคุม ขัง กักขังหรือจำคุก
- (๑๓) “ค่าไถ่” หมายความว่า ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่เรียกเอา หรือให้เพื่อแลกเปลี่ยนเสรีภาพของผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือผู้ถูกกักขัง
- (๑๔)^๖ “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า
- (ก) เอกสารหรือวัตถุอื่นใดไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง หรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใด ทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า
- (ข) ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือทางตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีการใช้ในการทำงานเดียวกับ (ก) หรือ
- (ค) สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ
- (๑๕)^๗ “หนังสือเดินทาง” หมายความว่า เอกสารสำคัญประจำตัวไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่รัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศออกให้แก่บุคคลใด เพื่อใช้แสดงตนในการเดินทางระหว่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางและแบบหนังสือเดินทางที่ยังไม่ได้กรอกข้อความเกี่ยวกับผู้ถือหนังสือเดินทางด้วย
- (๑๖)^๘ “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่
- (๑๗)^๙ “สื่อลามกอนาจารเด็ก” หมายความว่า วัตถุหรือสิ่งที่แสดงให้รู้หรือเห็นถึงการกระทำทางเพศของเด็กหรือกับเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยรูป เรื่อง หรือลักษณะสามารถสื่อไปในทางลามกอนาจาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือรูปแบบอื่นใดในลักษณะทำงานเดียวกัน และให้หมายความรวมถึงวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้

^๖ มาตรา ๑ (๑๔) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^๗ มาตรา ๑ (๑๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^๘ มาตรา ๑ (๑๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^๙ มาตรา ๑ (๑๗) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒

การใช้กฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้
ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น
ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็น
ความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึง
ที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้
การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ใน
ภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด เว้น
แต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีที่ดีถึงที่สุดแล้ว ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ถ้าผู้กระทำความผิดยังมิได้รับโทษ หรือกำลังรับโทษอยู่ และโทษที่กำหนดตาม
คำพิพากษานหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล
หรือเมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้อง
ขอให้ศาลกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ในการที่ศาลจะกำหนดโทษใหม่นี้
ถ้าปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติใน
ภายหลัง หากเห็นเป็นการสมควร ศาลจะกำหนดโทษน้อยกว่าโทษขั้นต่ำที่กฎหมายที่บัญญัติใน
ภายหลังกำหนดไว้ถ้าหากมีก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วเป็นการเพียงพอ
ศาลจะปล่อยผู้กระทำความผิดไปก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ถ้าศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และตามกฎหมายที่บัญญัติใน
ภายหลัง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ถึงประหารชีวิต ให้งดการประหารชีวิตผู้กระทำความผิด
และให้ถือว่าโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนเป็นโทษสูงสุดที่จะพึงลงได้ตามกฎหมายที่
บัญญัติในภายหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่า
กระทำความผิดในราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักร
ก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือ
โดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักรหรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้น
จะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีการตระเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็น

ความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่า การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

มาตรา ๖ ความผิดใดที่ได้กระทำในราชอาณาจักรหรือที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำของผู้เป็นตำรวจด้วยกัน ของผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าตำรวจ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำในราชอาณาจักร

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดดังระบุไว้ต่อไปน้นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๒๙

(๑/๑)^{๑๐} ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๓๕/๒ มาตรา ๑๓๕/๓ และมาตรา ๑๓๕/๔

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๖๖ (๓) และ (๔)

(๒ ทวิ)^{๑๑} ความผิดเกี่ยวกับเพศตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓

(๓) ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๙ และความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวง

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ ถึงมาตรา ๒๒๓ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก และมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๘ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๗ และมาตรา ๒๓๓ ถึงมาตรา ๒๓๖ ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อเป็นกรณีต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๓๘

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖(๑) และ (๒) มาตรา ๒๖๘ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๙

(๒/๑)^{๑๒} ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑ ถึงมาตรา ๒๖๙/๗

^{๑๐} มาตรา ๗ (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๑๑} มาตรา ๗ (๒ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๐

- (๒/๒)^{๓๓} ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๘ ถึง มาตรา ๒๖๙/๑๕
- (๓) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๘๐ และมาตรา ๒๘๕ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๗๖
- (๔) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐
- (๕) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘
- (๖) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘
- (๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๓๑๗ ถึงมาตรา ๓๒๐
- (๘) ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึง มาตรา ๓๓๖
- (๙) ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๓๗ ถึงมาตรา ๓๔๐
- (๑๐) ความผิดฐานฉ้อโกง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๖ และมาตรา ๓๔๗
- (๑๑) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๒ ถึงมาตรา ๓๕๔
- (๑๒) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๗
- (๑๓) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๘ ถึงมาตรา ๓๖๐
- มาตรา ๙ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๕ นอกกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษใน ราชอาณาจักร
- มาตรา ๑๐ ผู้ใดกระทำการนอกกราชอาณาจักรซึ่งเป็นความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ ระบุไว้ในมาตรา ๗ (๒) และ (๓) มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะ การกระทำนั้นอีก ถ้า
- (๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศจนถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ
- (๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว
- ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลใน ต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

มาตรา ๑๑ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิดที่ประมวล

^{๓๒} มาตรา ๘ (๒/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๓} มาตรา ๘ (๒/๒) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

กฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ถ้าผู้นั้นได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ได้ถูกฟ้องต่อศาลในต่างประเทศโดยรัฐบาลไทยร้องขอ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

มาตรา ๑๒ วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้บังคับแก่บุคคลใดได้ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้นให้ใช้กฎหมายในขณะศาลพิพากษา

มาตรา ๑๓ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังได้มีการยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยใด และถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ ก็ให้ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้นั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มิผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยอยู่ และได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นไป ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้นั้นได้ หรือนำมาใช้บังคับได้แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้นั้นยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้นั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๕ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษใดได้เปลี่ยนลักษณะมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และได้มีคำพิพากษาลงโทษนั้นแก่บุคคลใดไว้ ก็ให้ถือว่าโทษที่ลงนั้นเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย

ในกรณีดังกล่าวในวรรคแรก ถ้ายังไม่ได้ลงโทษผู้นั้น หรือผู้นั้นยังรับโทษอยู่ ก็ให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นต่อไป และถ้าหากว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังมีเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย อันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้นั้น หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้นั้นยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้นั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๖ เมื่อศาลได้พิพากษาให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดแล้ว ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำเสนอของผู้นั้นเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้นหรือพนักงานอัยการว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรืองดการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้นั้นไว้ชั่วคราวตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๗ บทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๓ โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ส่วนที่ ๑

โทษ

มาตรา ๑๘ โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

(๑) ประหารชีวิต

(๒) จำคุก

(๓) กักขัง

(๔) ปรับ

(๕) ริบทรัพย์สิน

โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี^{๑๔}

ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปี^{๑๕}

มาตรา ๑๙^{๑๖} ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย

หลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๔} มาตรา ๑๘ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๑๕} มาตรา ๑๘ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๑๖} มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๒๐ บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้

มาตรา ๒๑ ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด

มาตรา ๒๒ โทษจำคุก ให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คำพิพากษากล่าวไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตามคำพิพากษาเมื่อรวมจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาในคดีเรื่องนั้นเข้าด้วยแล้ว ต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ ไม่เป็นการกระทบกระเทือนบทบัญญัติในมาตรา ๙๑

มาตรา ๒๓ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้

มาตรา ๒๔ ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน^{๑๗}

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้

ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่า การกักขังผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้นั้น หรือทำให้ผู้ซึ่งต้องพึงพาผู้ต้องโทษกักขังในการดำรงชีพได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร หรือมีพฤติการณ์พิเศษประการอื่นที่แสดงให้เห็นว่าไม่สมควรกักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเองโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ก็ได้ กรณีเช่นนี้ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติ และหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยินยอม ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้ควบคุมดูแลและให้ถือว่าผู้ที่

^{๑๗} มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายนี้^{๑๘}

มาตรา ๒๕ ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ซึ่งกำหนด จะได้รับการเลี้ยงดูจากสถานที่นั้น แต่ภายใต้ข้อบังคับของสถานที่ ผู้ต้องโทษกักขังมีสิทธิที่จะรับอาหารจากภายนอกโดยค่าใช้จ่ายของตนเอง ใช้เสื้อผ้าของตนเอง ได้รับการเย็บอย่างน้อยวันละหนึ่งชั่วโมง และรับและส่งจดหมายได้ ผู้ต้องโทษกักขังจะต้องทำงานตามระเบียบ ข้อบังคับและวินัย ถ้าผู้ต้องโทษกักขังประสงค์จะทำงานอย่างอื่นก็ให้อนุญาตให้เลือกทำได้ตามประเภทงานที่ตนสมัคร แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับ วินัย หรือความปลอดภัยของสถานที่นั้น

มาตรา ๒๖ ถ้าผู้ต้องโทษกักขังถูกกักขังในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ ผู้ต้องโทษกักขังนั้นมีสิทธิที่จะดำเนินการในวิชาชีพหรืออาชีพของตนในสถานที่ดังกล่าวได้ ในการนี้ ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๗^{๑๙} ถ้าในระหว่างที่ผู้ต้องโทษกักขังตามมาตรา ๒๓ ได้รับโทษกักขังอยู่ ความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏแก่ศาลตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขังว่า

(๑) ผู้ต้องโทษกักขังฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของสถานที่กักขัง

(๒) ผู้ต้องโทษกักขังไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือ

(๓) ผู้ต้องโทษกักขังต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก

ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาของโทษกักขังที่ผู้ต้องโทษกักขังจะต้องได้รับต่อไป

มาตรา ๒๘ ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล

มาตรา ๒๙^{๒๐} ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับหรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

ความในวรรคสองของมาตรา ๒๔ มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ

^{๑๘} มาตรา ๒๔ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๑๙} มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๐} มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๒๙/๑^{๒๑} ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตาม มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องใน ทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ บังคับโดยอนุโลม โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ใน การดำเนินการบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิ เรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงาน อัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับโดยพนักงานอัยการเพื่อการบังคับคดี ตามวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๐^{๒๒} ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่า ในกรณีความผิดกระหนงดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาล พิพากษาให้ปรับตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วยและให้ นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้น ออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้ต้องหาต้องค่าพิพากษาให้ลงโทษ ทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อนเหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ

เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจาก วันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที

มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับ ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่ชนิดบุคคลและไม่มี เงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ หรือถ้าความปรากฏแก่ศาลในขณะที่พิพากษาคดีว่าผู้ต้องโทษปรับรายใด อยู่ในเกณฑ์ที่จะทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๓๐^{๒๓} และถ้าผู้ต้องโทษ ปรับยินยอม ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ได้

การพิจารณาคำร้องตามวรรคแรก เมื่อศาลได้พิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติและ สภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคม

^{๒๑} มาตรา ๒๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

^{๒๒} มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

^{๒๓} มาตรา ๓๐/๑ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย อาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศล สาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ให้ศาลกำหนดลักษณะหรือประเภทของงาน ผู้ดูแลการทำงาน วันเริ่มทำงาน ระยะเวลาทำงาน และจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ การนับถือศาสนา ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมหรือสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับประกอบด้วย และศาลจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษปรับปฏิบัติเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดขึ้นอีกก็ได้

ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ของผู้ต้องโทษปรับได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่กำหนดไว้นั้นก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ในการกำหนดระยะเวลาทำงานแทนค่าปรับตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ศาลมีได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานติดต่อกันไป การทำงานดังกล่าวต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันเริ่มทำงานตามที่ศาลกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงทำงานตามวรรคสาม ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน สำหรับงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แต่ละประเภทได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๐/๒^{๒๔} ถ้าภายหลังศาลมีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๓๐/๑ แล้ว ความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่าผู้ต้องโทษปรับมีเงินพอชำระค่าปรับได้ในเวลาที่ยื่นคำร้องตามมาตรา ๓๐/๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลจะเพิกถอนคำสั่งอนุญาตดังกล่าวและปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับ โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากจำนวนเงินค่าปรับก็ได้

ในระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับหากผู้ต้องโทษปรับไม่ประสงค์จะทำงานดังกล่าวต่อไป อาจขอเปลี่ยนเป็นรับโทษปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับก็ได้ ในกรณีนี้ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้อง โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากจำนวนเงินค่าปรับ

มาตรา ๓๐/๓^{๒๕} คำสั่งศาลตามมาตรา ๓๐/๑ และมาตรา ๓๐/๒ ให้เป็นที่ที่สุด

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ศาลจะพิพากษาให้ปรับผู้กระทำความผิดหลายคน ในความผิดอันเดียวกัน ในกรณีเดียวกัน ให้ศาลลงโทษปรับเรียงตามรายตัวบุคคล

^{๒๔} มาตรา ๓๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

^{๒๕} มาตรา ๓๐/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๓๒ ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๓๓ ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ
(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด
เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำ

ความผิด

มาตรา ๓๔ บรรดาทรัพย์สิน
(๑) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๒๐๑ หรือมาตรา ๒๐๒ หรือ
(๒) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด
ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

มาตรา ๓๕ ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้ริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๓๗ ถ้าผู้ที่ศาลสั่งให้ส่งทรัพย์สินที่ริบไม่ส่งภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ยึดทรัพย์สินนั้น
(๒) ให้ชำระราคาหรือส่งยึดทรัพย์สินอื่นของผู้นั้นชดใช้ราคาจนเต็ม หรือ
(๓) ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นจะส่งทรัพย์สินที่สั่งให้ส่งได้ แต่ไม่ส่ง หรือชำระราคาทรัพย์สินนั้นได้ แต่ไม่ชำระ ให้ศาลมีอำนาจกักขังผู้นั้นไว้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินหนึ่งปี แต่ถ้าภายหลังปรากฏแก่ศาลเอง หรือโดยคำเสนอของผู้นั้นว่า ผู้นั้นไม่สามารถส่งทรัพย์สินหรือชำระราคาได้ ศาลจะสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้นไปก่อนครบกำหนดก็ได้

มาตรา ๓๘ โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด

ส่วนที่ ๒

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๙ วิธีการเพื่อความปลอดภัย มีดังนี้

(๑) กักกัน

(๒) ห้ามเข้าเขตกำหนด

(๓) เรียกประกันทัณฑ์บน

(๔) คุ่มตัวไว้ในสถานพยาบาล

(๕) ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

มาตรา ๔๐ กักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ในเขตกำหนด

เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อดัดนิสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้

ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งในความผิดดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๙ ถึง

มาตรา ๒๑๖

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา

๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๔

(๓) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๖

(๔) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๖

(๕) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๒

ถึงมาตรา ๒๙๔

(๖) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๙

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๘) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๔๐ มาตรา

๓๕๔ และมาตรา ๓๕๗

และภายในเวลาสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นได้พ้นจากการกักกัน หรือพ้นโทษ แล้วแต่กรณี ผู้นั้นได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดในบรรดาที่ระบุไว้ข้างต้นอีกจนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนสำหรับการกระทำความผิดนั้น ศาลอาจถือว่า ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและไม่เกินสิบปีก็ได้

ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีนั้น มิให้ถือเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณากักกันตามมาตรา^{๒๖}

มาตรา ๔๒ ในการคำนวณระยะเวลา กักกัน ให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่ม

^{๒๖} มาตรา ๔๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

(ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

กักกัน แต่ถ้ายังมีโทษจำคุกหรือกักขังที่ต้องกักกันนั้นจะต้องรับอยู่ก็ให้จำคุกหรือกักขังเสียก่อน และให้นับวันถัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน

ระยะเวลากักกัน และการปล่อยตัวผู้ถูกกักกัน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ การฟ้องขอให้กักกันเป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะ และจะขอรวมกันไปในฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกันหรือจะฟ้องภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๔ ห้ามเข้าเขตกำหนด คือการห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

มาตรา ๔๕ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่าเมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

มาตรา ๔๖^{๒๗} ถ้าความปรากฏแก่ศาลตามข้อเสนอของพนักงานอัยการว่าผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือจะกระทำการใดให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในการพิจารณาคดีความผิดใด ไม่ว่าศาลจะลงโทษผู้ถูกฟ้องหรือไม่ก็ตาม เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือจะกระทำความผิดให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งผู้นั้นให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่าห้าหมื่นบาทว่าผู้นั้นจะไม่ก่อเหตุร้ายหรือจะไม่กระทำความผิดดังกล่าวแล้วตลอดเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินสองปี และจะสั่งให้มีประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ถ้าผู้นั้นไม่ยอมทำทัณฑ์บนหรือหาประกันไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งกักขังผู้นั้นจนกว่าจะทำทัณฑ์บนหรือหาประกันได้ แต่ไม่ให้กักขังเกินกว่าหกเดือน หรือจะสั่งห้ามผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ ก็ได้

การกระทำของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีมิให้อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติตามมาตรานี้

มาตรา ๔๗ ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๖ กระทำผิดทัณฑ์บน ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทัณฑ์บน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

^{๒๗} มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเนื่องจากการเสพย์สุราเป็นอาฉิน หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพย์สุรา ยาเสพติดให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่าง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัวเพราะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษก็ได้

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา ๕๐ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้

ส่วนที่ ๓ วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอการลงโทษ

มาตรา ๕๑^{๒๘} ในการเพิ่มโทษ มิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินห้าสิบปี

มาตรา ๕๒^{๒๙} ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

- (๑) ถ้าจะลดหนึ่งในสามให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
- (๒) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบห้าปีถึงห้าสิบปี

ห้าสิบปี

มาตรา ๕๓^{๓๐} ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี

มาตรา ๕๔ ในการคำนวณการเพิ่มโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ศาลตั้งกำหนดโทษที่

^{๒๘} มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖

^{๒๙} มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

^{๓๐} มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

จะลงแก่จำเลยเสียก่อนแล้วจึงเพิ่มหรือลด ถ้ามีทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่าส่วนของการลด และศาลเห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้

มาตรา ๕๕ ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงหรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างเดียวก็ได้

มาตรา ๕๖^{๓๑} ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ

(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ

(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกละอาย ความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอันอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๕) ให้เข้ารับการฝึกอบรม ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

^{๓๑} มาตรา ๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

(๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางด้วยก็ได้

(๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน

(๘) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว

(๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้าย หรือก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

(๑๐) เจื่อนไซ่อื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสดำเนินการทำความผิดขึ้นอีก หรือเจื่อนไซ่ในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร

เจื่อนไซ่ตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสองนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเจื่อนไซ่ข้อใดตามที่กล่าวในวรรคสองที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นับว่าพ้นทัณฑ์มาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๗ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเจื่อนไซ่ดังที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ศาลอาจตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือจะกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนดหรือลงโทษซึ่งรอไว้้นก็ได้

มาตรา ๕๘ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่า ภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง แล้วแต่กรณี^{๓๒}

แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษ หรือถูกลงโทษในคดีนั้น แล้วแต่กรณี

หมวด ๔

ความรับผิดชอบในทางอาญา

^{๓๒} มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๕๙ บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมนิ่งเห็นผลของการกระทำนั้น ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมนิ่งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นวานั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

การกระทำ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้นโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

มาตรา ๖๐ ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้น เพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น

มาตรา ๖๑ ผู้ใดเจตนาจะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ได้กระทำต่ออีกบุคคลหนึ่งโดยสำคัญผิด ผู้นั้นจะยกเอาความสำคัญผิดเป็นข้อแก้ตัวว่ามีได้กระทำโดยเจตนาหาได้ไม่

มาตรา ๖๒ ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แล้วแต่กรณี

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่งมาตรา ๕๙ หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดชอบกระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า การกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท

บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น

มาตรา ๖๓ ถ้าผลของการกระทำความผิดใดทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้

มาตรา ๖๔ บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่า ตามสภาพและพฤติการณ์ ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้ว่ากฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐานต่อศาล และถ้าศาลเชื่อว่าผู้กระทำไม่รู้ว่ากฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๖๕ ผู้ใดกระทำความผิด ในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๖๖ ความมีนเมาเพราะเสพย์สุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา ๖๕ ไม่ได้ เว้นแต่ความมีเมานั้นจะได้เกิดโดยผู้เสพย์ไม่รู้ว่าจะทำให้มีนเมา หรือได้เสพย์โดยถูกขืนใจให้เสพย์ และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๖๗ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(๑) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(๒) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง และไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภัยอันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน แม้คำสั่งนั้นจะมีชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้กระทำมีหน้าที่หรือเชื่อโดยสุจริตว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งมีชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๗๑ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามมีกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

ความผิดดังระบุนานี้ ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้

บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจากนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๗๒ ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๗๓^{๓๓} เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้

(๒) ถ้าศาลเห็นว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามปีและกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น

ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่า จะยอมรับข้อกำหนดที่ศาลกำหนดไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น

(๔) ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่ง

^{๓๓} มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

สอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้ หรือ

(๕) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี^{๓๔}

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้อยู่ หรือตามคำแนะนำของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์กรที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรมและสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้

มาตรา ๗๕^{๓๕} ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา ๗๔ หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๗๖^{๓๖} ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่ศาลวางข้อกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตามความในมาตรา ๗๔ (๒) ถ้าเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้นภายในเวลาในข้อกำหนด ศาลมีอำนาจบังคับบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ให้ชำระเงินไม่เกินจำนวนในข้อกำหนดนั้น ภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ไม่ชำระเงิน ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์สินของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ เพื่อใช้เงินที่จะต้องชำระก็ได้

ในกรณีที่ศาลได้บังคับให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ชำระเงินตามข้อกำหนดแล้วนั้น ถ้าศาลมิได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งที่ได้วางข้อกำหนดนั้นเป็นอย่างอื่นตามความในมาตรา ๗๔ วรรคท้าย ก็ให้ข้อกำหนดนั้นคงใช้บังคับได้ต่อไปจนสิ้นเวลาที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนั้น

มาตรา ๗๘ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษ

^{๓๔} มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๓๕} มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๓๖} มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เฝ้าเวลาบาปญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามีความลักษณะทำนองเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๙ ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ถ้าผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด นำค่าปรับ

ในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นมาชำระก่อนที่ศาลเริ่มต้นสืบพยาน ให้คดีนั้นเป็นอันระงับไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การพยายามกระทำความผิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๐ ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำให้ไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอด

แล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมาย

กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๑ ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่การ

กระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้ เพราะเหตุปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำหรือเหตุแห่งวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ ให้ถือว่าผู้นั้นพยายามกระทำความผิด แต่ให้ลงโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำดังกล่าวในวรรคแรกได้กระทำให้ไปโดยความเชื่ออย่างงมงาย ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๒ ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่กระทำการให้ตลอด

หรือกลับใจแก้ไขไม่ให้การกระทำนั้นบรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าการที่ได้กระทำให้ไปแล้วต้องตามบทกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตัวการและผู้สนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๓ ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๔^{๓๗} ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้างวานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าความผิดมิได้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำความผิด ไม่ได้กระทำความผิดหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้หนึ่งส่วนของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น

มาตรา ๘๕ ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมิกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

มาตรา ๘๕/๑^{๓๘} ถ้าผู้ถูกใช้ตามมาตรา ๘๔ หรือผู้กระทำความผิดตามคำโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ ได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดเผยถึงการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีแก่บุคคลดังกล่าว ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๘๖ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดเพราะมีผู้ใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๔ เพราะมีผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ หรือโดยมีผู้สนับสนุนตามมาตรา ๘๖ ถ้าความผิดที่เกิดขึ้นนั้น ผู้กระทำได้กระทำให้ไปเกินขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรือเกินไปจากเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้ หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรืออยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ถ้าโดยพฤติการณ์อาจเล็งเห็นได้ว่า อาจเกิดการ

^{๓๗} มาตรา ๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

^{๓๘} มาตรา ๘๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

กระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้นนั้นได้จากการใช้ การโฆษณา หรือประกาศ หรือการสนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกใช้ ผู้กระทำความผิดตามคำโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเพราะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นนั้นด้วย แต่ถ้าโดยลักษณะของความผิด ผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเฉพาะเมื่อผู้กระทำต้องรู้ หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด จะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นก็เฉพาะเมื่อตนได้รู้ หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนั้นเกิดขึ้นนั้น

มาตรา ๘๘ ถ้าความผิดที่ได้ใช้ ที่ได้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำ หรือที่ได้สนับสนุนให้กระทำ ได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือประกาศ หรือผู้สนับสนุน ผู้กระทำได้กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศ คงรับผิดเพียงที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๕ วรรคแรก แล้วแต่กรณี ส่วนผู้สนับสนุนนั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๘๙ ถ้ามีเหตุส่วนตัวอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดคนใด จะนำเหตุนั้นไปใช้แก่ผู้กระทำความผิดคนอื่นในการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ได้ แต่ถ้าเหตุอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษเป็นเหตุในลักษณะคดี จึงให้ใช้แก่ผู้กระทำความผิดในการกระทำความผิดนั้นด้วยกันทุกคน

หมวด ๗

การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง

มาตรา ๙๐ เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

มาตรา ๙๑^{๓๙} เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี

^{๓๙} มาตรา ๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) ยี่สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระหนงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี แต่ไม่เกินสิบปี

(๓) ห้าสิบปี สำหรับกรณีความผิดกระหนงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

หมวด ๘

การกระทำความผิดอื่น

มาตรา ๙๒ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษา ลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิด ครั้งหลัง

มาตรา ๙๓ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิด อย่างหนึ่งอย่างใดที่จำแนกไว้ในอนุมาตราต่อไปนี้ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับ โทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี ถ้าความผิดครั้งแรกเป็นความผิดซึ่งศาลพิพากษา ลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ ผู้นั้นกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึง มาตรา ๑๓๕

(๒) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๖

(๓) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖

(๔) ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๗ ถึง มาตรา ๑๙๒ และมาตรา ๑๙๔

(๕) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๐ ถึง มาตรา ๒๐๔

(๖) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๙ ถึง มาตรา ๒๑๖

(๗) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ ถึงมาตรา ๒๓๘

(๘) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๙ ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตัว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐ ถึงมาตรา ๒๖๑ และ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ ถึงมาตรา ๒๖๙

(๙) ความผิดเกี่ยวกับการค้า ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๕

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๕

(๑๑) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐ และมาตรา

๒๙๔ ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๙ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๓ และความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วย เจ็บหรือ คนชรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

(๑๒) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ และมาตรา

๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๖๕

มาตรา ๙๔^{๔๐} ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ และความผิด ซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีนั้น ไม่ว่าจะได้กระทำในครั้งก่อนหรือครั้งหลัง ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพื่อการเพิ่มโทษตามความในหมวดนี้

หมวด ๙

อายุความ

มาตรา ๙๕ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายใน กำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้อง ระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือ วิกลจริต และศาลส่งการพิจารณาไต่สวนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลส่ง การพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

มาตรา ๙๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหาย มิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

มาตรา ๙๗ ในการฟ้องขอให้กักกัน ถ้าจะฟ้องภายหลังการฟ้องคดีอันเป็นมูลให้เกิด อำนาจฟ้องขอให้กักกัน ต้องฟ้องภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ฟ้องคดีนั้น มิฉะนั้น เป็นอันขาด อายุความ

มาตรา ๙๘ เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมิได้รับโทษกักติ ได้รับ

^{๔๐} มาตรา ๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่

๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

โทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมีตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้

(๑) ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมาหรือโทษอย่างอื่น

มาตรา ๙๙^{๔๑} การยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ หรือการกักขังแทนค่าปรับ ถ้ามิได้ทำภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด จะยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน หรือกักขังไม่ได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีการกักขังแทนค่าปรับซึ่งทำต่อเนื่องกับการลงโทษจำคุก

มาตรา ๑๐๐ เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กักกันผู้ใด ถ้าผู้นั้นยังมิได้รับการกักกันก็ดี ได้รับการกักกันแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้าพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่พ้นโทษ โดยได้รับโทษตามคำพิพากษาแล้วหรือโดยล่วงเลยการลงโทษ หรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องกักกัน เป็นอันล่วงเลยการกักกัน จะกักกันผู้นั้นไม่ได้

มาตรา ๑๐๑ การบังคับตามคำสั่งของศาลตามความในมาตรา ๔๖ หรือการร้องขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินเมื่อผู้ทำทัณฑ์บนประพฤติดัดทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๗ นั้น ถ้ามิได้บังคับหรือร้องขอภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง หรือนับแต่วันที่ผู้ทำทัณฑ์บนประพฤติดัดทัณฑ์บน จะบังคับหรือร้องขอไม่ได้

ลักษณะ ๒

บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๐๒^{๔๒} ความผิดลหุโทษ คือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ บทบัญญัติในลักษณะ ๑ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดลหุโทษด้วย เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในสามมาตรานี้

^{๔๑} มาตรา ๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐

^{๔๒} มาตรา ๑๐๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๑๐๔ การกระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ แม้กระทำได้
ไม่มีเจตนาว่าเป็นความผิด เว้นแต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๐๖ ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ

ภาค ๒

ความผิด

ลักษณะ ๑

ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

หมวด ๑

ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท
และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษประหารชีวิต
ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน
ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ หรือรู้ว่ามี
ผู้จะปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตลอด
ชีวิต

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ
พระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน
ถ้าการกระทำนั้นมีลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่พระชนม์ ผู้กระทำต้องระวาง
โทษประหารชีวิต

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพ
ของพระมหากษัตริย์ หรือรู้ว่ามีผู้จะกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ
พระมหากษัตริย์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบหกลปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดปลงพระชนม์พระราชินีหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อปลงพระชนม์พระราชินีหรือรัชทายาท หรือเพื่อฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือรู้ว่ามีผู้จะปลงพระชนม์พระราชินีหรือรัชทายาท หรือจะฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระราชินีหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบหกรปีถึงยี่สิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

ถ้าการกระทำนั้นมีลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่พระชนม์หรือชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการเตรียมเพื่อประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระราชินีหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือรู้ว่ามีผู้จะประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระราชินีหรือรัชทายาท หรือประทุษร้ายต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ กระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา

๑๑๐ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

มาตรา ๑๑๒^๓ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

หมวด ๒

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(๑) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ
(๒) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจอธิปไตย หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญ หรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ

(๓) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

^๓ มาตรา ๑๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดสะสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือสมคบกันเพื่อเป็นกบฏ หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ หรือรู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏ แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใดยุยงทหารหรือตำรวจให้หนีราชการ ให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ หรือให้ก่อการกำเริบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงโดยมุ่งหมายจะบ่อนทำลายวินัยและสมรรถภาพของกรมกองทหารหรือตำรวจเสื่อมทรามลง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(๑) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจ หรือใช้กำลังประทุษร้าย

(๒) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(๓) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

มาตรา ๑๑๗ ผู้ใดยุยงหรือจัดให้เกิดการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานด้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าวและเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานด้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าว และใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือทำให้หวาดกลัวด้วยประการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานด้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๑๘^{๔๔} ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึงรัฐ เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

^{๔๔} มาตรา ๑๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๓

ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

—————

มาตรา ๑๑๙ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ
ราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป
ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ
ด้วยความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการบ่อนทำลาย หรือในทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ ต้องระวาง
โทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๑ คนไทยคนใดกระทำการรบต่อประเทศหรือเข้าร่วมเป็นข้าศึกของ
ประเทศ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๑๒๒ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือการ
เตรียมการรบของข้าศึก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าการอุปการะนั้นเป็นการ
(๑) ทำให้ป้อม ค่าย สนามบิน ยานรบ ยานพาหนะ ทางคมนาคม สิ่งที่ใช้ในการ
สื่อสาร ยุทธภัณฑ์ เสปียงอาหาร อยู่เรือ อาคร หรือสิ่งอื่นใดสำหรับใช้เพื่อการสงครามใช้การไม่ได้หรือ
ตกไปอยู่ในเงื้อมมือของข้าศึก

(๒) ยุยงทหารให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ ก่อการกำเริบ หนีราชการหรือ
ละเมิดวินัย

(๓) กระทำจารกรรม นำหรือแนะทางให้ข้าศึก หรือ

(๔) กระทำโดยประการอื่นใดให้ข้าศึกได้เปรียบในการรบ
ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใด ๆ อัน
ปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร
หรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงคราม ผู้กระทำ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์
ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดปลอม ทำเทียมขึ้น กักไว้ ซ่อนเร้น ปิดบัง ยักยัก ทำให้เสียหาย
ทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือแบบใด ๆ อันเกี่ยวกับส่วนได้เสียของรัฐใน
การระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการกิจการของรัฐกับรัฐบาล
ต่างประเทศ ถ้าและโดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี
ถึงสิบปี

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอก ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี
ถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือ
จำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดใด ๆ ในหมวดนี้
ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดใด ๆ ในหมวดนี้ ต้องระวาง
โทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

หมวด ๔

ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของราชาธิบดี ราชินี
ราชสามี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธไมตรี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี
ถึงสิบห้าปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของผู้แทนรัฐ
ต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฆ่าหรือพยายามฆ่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดตั้งระบุไว้ในมาตรา ๑๓๐
หรือมาตรา ๑๓๑ ต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๑๓๓^{๕๕} ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายราชินี ราชินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๓๔^{๕๖} ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๓๕^{๕๗} ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใด อันมีความหมายถึงรัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี เพื่อเหยียดหยามรัฐนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลักษณะ ๑/๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย^{๕๘}

มาตรา ๑๓๕/๑^{๕๙} ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้

(๑) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ

(๒) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

๕๕ มาตรา ๑๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

๕๖ มาตรา ๑๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

๕๗ มาตรา ๑๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

๕๘ ลักษณะ ๑/๑ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มาตรา ๑๓๕/๑ ถึงมาตรา ๑๓๕/๔ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖

๕๙ มาตรา ๑๓๕/๑ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖

(๓) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง ไต่แย่ง หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

มาตรา ๑๓๕/๒^{๕๐} ผู้ใด

(๑) ขู่เข็ญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ขู่เข็ญจริง หรือ

(๒) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้ายแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๓๕/๓^{๕๑} ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓๕/๑ หรือมาตรา ๑๓๕/๒ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๑๓๕/๔^{๕๒} ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความรับรองมติหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ลักษณะ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๐} มาตรา ๑๓๕/๒ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖
^{๕๑} มาตรา ๑๓๕/๓ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖
^{๕๒} มาตรา ๑๓๕/๔ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๓๖^{๕๓} ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๓๘^{๕๔} ผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ถ้าการต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๐^{๕๕} ถ้าความผิดตามมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๓๙ ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
ถ้ากระทำโดยอื้อฉาวน่าอับอายหรือชอ้งโจร ไม่ว่าอื้อฉาวหรือชอ้งโจรนั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท
ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

^{๕๓} มาตรา ๑๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

^{๕๔} มาตรา ๑๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

^{๕๕} มาตรา ๑๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดอายัดหรือรักษาสิ่งนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ชอนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่น ส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าพนักงาน และกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าพนักงานผู้ใดรับคำสั่งมิให้ปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว ยังฝ่าฝืนกระทำการใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคแรกด้วย

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล หรือไม่มีสิทธิใช้ยศตำแหน่ง เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิ่งที่มีหมายถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กระทำการเช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๒
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๑๔๗^{๕๖} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เปียบบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๘^{๕๗} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้ใจหรือจงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๙^{๕๘} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่

^{๕๖} มาตรา ๑๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๕๗} มาตรา ๑๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๕๘} มาตรา ๑๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๐^{๕๙} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๑^{๖๐} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๒^{๖๑} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๓^{๖๒} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๕๙} มาตรา ๑๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.

๒๕๖๒

^{๖๐} มาตรา ๑๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.

๒๕๖๒

^{๖๑} มาตรา ๑๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.

๒๕๖๒

^{๖๒} มาตรา ๑๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.

๒๕๖๒

มาตรา ๑๕๔^{๖๓} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๕^{๖๔} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๖^{๖๕} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๗^{๖๖} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือ

^{๖๓} มาตรา ๑๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๔} มาตรา ๑๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๕} มาตรา ๑๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๖} มาตรา ๑๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสาร หรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

- (๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่ากระทำการใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ
- (๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง
- (๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์
กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข
(๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือ
ทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามีใช้เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่ง
อื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดย
ประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือ
คำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย
หรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งาน
หยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อ
บังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสอง
แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ลักษณะ ๓

ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้ส่งหรือจัดการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ให้สาบาน ให้ปฏิญาณ หรือให้ถ้อยคำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาลให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งของศาลให้สาบาน ปฏิญาณ ให้ถ้อยคำหรือเบิกความ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗๒ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๓ ผู้ใดรู้ว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แจ้งข้อความแก่พนักงาน
สอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาว่า ได้มีการกระทำความผิด ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๔ ถ้าการแจ้งข้อความตามมาตรา ๑๗๒ หรือมาตรา ๑๗๓ เป็นการเพื่อ
จะแกล้งให้บุคคลใดต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

ถ้าการแจ้งตามความในวรรคแรก เป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือ
รับโทษหนักขึ้น ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดเอาความอันเป็นเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญา
หรือว่ากระทำความผิดอาญาแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกิน
หนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๕ แล้วลุแก่อำนาจต่อศาล และขอ
ถอนฟ้องหรือแก้ฟ้องก่อนมีคำพิพากษา ให้ศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือศาลจะไม่
ลงโทษเลยก็ได้

มาตรา ๑๗๗ ผู้ใดเบี่ยงความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้น
เป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำให้ในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำได้
ระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๘ ผู้ใดซึ่งเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้วาคดี หรือ
พนักงานสอบสวน ให้แปลข้อความหรือความหมายใด แปลข้อความหรือความหมายนั้นให้ผิดไปในข้อ
สำคัญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๗๙ ผู้ใดทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ เพื่อให้พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อว่าได้มีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดอาญาที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี ถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำการในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๕ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐

(๑) เป็นการกระทำความผิดในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

(๒) เป็นการกระทำความผิดในกรณีแห่งข้อหาว่า ผู้ใดกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๒ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๗๘ แล้วลู่แกโทษ และกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนจบคำเบิกความหรือการแปล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๘๓ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๘๐ แล้วลู่แกโทษ และกลับแจ้งความจริงต่อศาลหรือเจ้าพนักงานก่อนมีคำพิพากษา และก่อนตนถูกฟ้องในความผิดที่ได้กระทำ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๕ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือ
ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดที่ได้ส่งไว้ต่อศาล หรือที่ศาลให้รักษาไว้ในการพิจารณาคดี ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๖ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือ
ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มีคำพิพากษาให้ริบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหก
หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๗ ผู้ใดเพื่อจะมีให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทำให้
เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด
หรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือ
ไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรมหรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือ
ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๘๙ ผู้ใดช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำ
ความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้พยานเท็จนั้น โดยซ่อนเร้นหรือโดยช่วยผู้
นั้นด้วยประการใดเพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๐^{๖๗} ผู้ใดหลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงาน

^{๖๗} มาตรา ๑๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน
๒๕๑๔

อัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรกได้กระทำโดยหากที่คุมขัง โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่脅ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามมาตรา^{๒๖๖}นี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๑^{๒๖๖} ผู้ใดกระทำความผิดโดยประการใดให้ผู้ที่ถูกคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานอัยการ ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา หลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาจากศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามมาตรา^{๒๖๖}นี้ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่脅ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๒ ผู้ใดให้พนัก ช้อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ให้ผู้ที่หลบหนีจากการคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๓ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมาในมาตรา ๑๘๔ มาตรา ๑๘๕ หรือมาตรา ๑๙๒ เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีมหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา ๑๙๔ ผู้ใดต้องคำพิพากษาห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ เข้าไปในเขตกำหนดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๒๖๖} มาตรา ๑๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

มาตรา ๑๙๕ ผู้ใดหลบหนีจากสถานพยาบาลซึ่งศาลสั่งให้คุมตัวไว้ ตามความใน
มาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๖ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาลซึ่งได้สั่งไว้ในคำพิพากษา ตามมาตรา ๕๐
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๗ ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ให้ประโยชน์
หรือรับว่าจะให้ประโยชน์ เพื่อกีดกันหรือขัดขวางการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานเนื่องจากคำ
พิพากษาหรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๘^{๖๙} ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี หรือ
กระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือ
ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๙๙ ผู้ใดลอบฝัง ซ่อนเร้น ย้ายหรือทำลายศพหรือส่วนของศพเพื่อปิดบัง
การเกิด การตายหรือเหตุแห่งการตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่น
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

มาตรา ๒๐๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงาน
สอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา กระทำ

^{๖๙} มาตรา ๑๙๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่
๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

การหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแกล้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๑^{๗๐} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๒^{๗๑} ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ที่ต้องคุมขังตามอำนาจของศาล ของพนักงานสอบสวน หรือของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี

^{๗๐} มาตรา ๒๐๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๗๑} มาตรา ๒๐๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

ถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๕ ถ้าการกระทำความผิดในมาตรา ๒๐๔ เป็นการกระทำโดยประมาท ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังไปด้วยการกระทำโดยประมาทนั้น เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาของศาลหนึ่งศาลใดให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือมีจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิด จัดให้ได้ตัวผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังคืนมาภายในสามเดือน ให้งดการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ลักษณะ ๔

ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

มาตรา ๒๐๖^{๗๒} ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ แก่วัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๗ ผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกันนมัสการ หรือกระทำพิธีกรรมตามศาสนาใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องระวางโทษ

^{๗๒} มาตรา ๒๐๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๒๐๙ ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมาย
เพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี
และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้น
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑๐ ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด
ตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้น
กระทำความผิดฐานเป็นซ่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิด ที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต
หรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่
หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๒๑๑ ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอั้งยี่หรือซ่องโจร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็น
อั้งยี่หรือซ่องโจร เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงได้ว่า ได้ประชุมโดยไม่รู้ว่าเป็นการประชุมของอั้งยี่หรือซ่องโจร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑๒ ผู้ใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) จัดหาที่ประชุมหรือที่พักให้แก่อั้งยี่หรือซ่องโจร

(๒) ชักชวนบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกซ่องโจร

(๓) อุปการะอั้งยี่หรือซ่องโจรโดยให้ทรัพย์สินหรือโดยประการอื่น หรือ

(๔) ช่วยจำหน่ายทรัพย์สินที่อั้งยี่หรือซ่องโจรได้มาโดยการกระทำความผิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจรแล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑๓ ถ้าสมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกซ่องโจรคนหนึ่งคนใดได้กระทำความผิด
ตามความมุ่งหมายของอั้งยี่หรือซ่องโจรนั้น สมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกซ่องโจรที่อยู่ด้วยในขณะกระทำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิด หรืออยู่ด้วยในที่ประชุมแต่ไม่ได้คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดนั้น และบรรดาหัวหน้า ผู้จัดการ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในอัยหรือช่องโง้นนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นทุกคน

มาตรา ๒๑๔ ผู้ใดประพฤติดนเป็นปกติธรรเป็นผู้นำที่พำนัก ที่ช่อนเร้นหรือที่ประชุมให้บุคคลซึ่งตนรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค ๒ นี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดนั้น เป็นการกระทำให้ช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชืญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสิหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๑๖ เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีั่วสุมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๕ ให้เลิกไป ผู้ใดไม่เลิก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ลักษณะ ๖

ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

มาตรา ๒๑๗ ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนสิหมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๑๘^{๗๓} ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์ดังต่อไปนี้

- (๑) โรงเรือน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย
- (๒) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า
- (๓) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม
- (๔) โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา
- (๕) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ
- (๖) เรือกลไฟ หรือรถยนต์ อันมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป อากาศยาน หรือรถไฟที่ใช้

ในการขนส่งสาธารณะ ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๑๙ ผู้ใดเตรียมเพื่อกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ หรือมาตรา ๒๑๘ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับพยายามกระทำความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๒๒๐ ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก๊วตฤใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑๘ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๘ [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๑ ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๒ ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ หรือมาตรา ๒๑๘ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

มาตรา ๒๒๓ ความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๐ มาตรา ๒๒๑ หรือมาตรา ๒๒๒ นั้น ถ้าทรัพย์ที่เป็นอันตราย หรือที่น่าจะเป็นอันตรายเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อย และการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๗๓} มาตรา ๒๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

มาตรา ๒๒๔^{๗๔} ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ หรือมาตรา ๒๒๒ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๒๕ ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท และเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หรือการกระทำโดยประมาทนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๖ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ แก่โรงเรือน อยู่เรือน ที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ พุ่มทอดจอดเรือ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องกล สายไฟฟ้าหรือสิ่งที่ทำไว้เพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน จนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๗ ผู้ใดเป็นผู้มีวิชาชีพในการออกแบบ ควบคุม หรือทำการก่อสร้างซ่อมแซมหรือรื้อถอน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ หรือวิธีการอันพึงกระทำ การนั้น ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๒๘ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ เพื่อให้เกิดอุทกภัย หรือเพื่อให้เกิดขัดข้องแก่การใช้น้ำซึ่งเป็นสาธารณูปโภค ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรกเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๗๔} มาตรา ๒๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

มาตรา ๒๒๙ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ทางสาธารณะ ประตุน้ำ ทำนบ เชื่อน อันเป็นส่วนของทางสาธารณะ หรือที่ขึ้นลงของอากาศยาน อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิด อันตรายแก่การจราจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๐ ผู้ใดเอาสิ่งใด ๆ กีดขวางทางรถไฟหรือทางรถราง ทำให้รางรถไฟหรือ รางรถรางหลุด หลวมหรือเคลื่อนจากที่ หรือกระทำให้แก่เครื่องสัญญาณจนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตราย แก่การเดินรถไฟหรือรถราง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่น บาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๑ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ประกาศาร ทุ่น สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งจัดไว้เป็นสัญญาณเพื่อความปลอดภัยในการจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศ อยู่ใน ลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศ ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๒ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ใหยานพาหนะดังต่อไปนี้ อยู่ในลักษณะ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล

(๑) เรือเดินทะเล อากาศยาน รถไฟหรือรถราง

(๒) รถยนต์ที่ใช้สำหรับการขนส่งสาธารณะ หรือ

(๓) เรือกลไฟ หรือเรือยนต์อันมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ที่ใช้สำหรับการขนส่ง

สาธารณะ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่ง

แสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๓ ผู้ใดใช้ยานพาหนะรับจ้างขนส่งคนโดยสาร เมื่อยานพาหนะนั้นมี ลักษณะหรือมีการบรรทุกจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลในยานพาหนะนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๔ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ แก่สิ่งที่ใช้ในการผลิต ในการส่งพลังงาน

ไฟฟ้าหรือในการส่งน้ำ จนเป็นเหตุให้ประชาชนขาดความสะดวก หรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๕ ผู้ใดกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้การสื่อสารสาธารณะทางไปรษณีย์ ทางโทรเลข ทางโทรศัพท์ หรือทางวิทยุขัดข้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๖ ผู้ใดปลอมปนอาหาร ยาหรือเครื่องอุปโภคบริโภคอื่นใด เพื่อบุคคลอื่นเสพยาหรือใช้ และการปลอมปนนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ หรือจำหน่าย หรือเสนอขายสิ่งเช่นนั้นเพื่อบุคคลเสพยาหรือใช้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๗ ผู้ใดเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในอาหาร หรือในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระหรือที่ขังน้ำใด ๆ และอาหารหรือน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๘ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๗ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๓๙ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๗ เป็นการกระทำโดยประมาท และใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๗

ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๐ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งเงินตรา ไม่ว่าจะปลอมขึ้นเพื่อให้เป็นเหรียญ
กระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือทำปลอมขึ้นซึ่ง
พันธบัตรรัฐบาลหรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบียพันธบัตรนั้น ๆ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอม
เงินตรา ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึง
สี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๑ ผู้ใดแปลงเงินตรา ไม่ว่าจะเป็เหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด
ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือแปลงพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบีย
พันธบัตรนั้น ๆ ให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานแปลง
เงินตรา ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึง
สี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๒ ผู้ใดกระทำให้โดยทุจริตให้เหรียญกระษาปณ์ซึ่งรัฐบาลออกใช้น้ำหนัก
ลดลง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร นำออกใช้หรือมีไว้เพื่อนำออกใช้ ซึ่งเหรียญกระษาปณ์ที่
มีผู้กระทำให้โดยทุจริตให้น้ำหนักลดลงตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใด ๆ อันเป็นของปลอมตามมาตรา
๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๔ ผู้ใดมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งสิ่งใด ๆ อันตนได้มาโดยรู้ว่าเป็นของปลอม
ตามมาตรา ๒๔๐ หรือของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และ
ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๔๕ ผู้ใดได้มาซึ่งสิ่งใด ๆ โดยไม่รู้ว่าเป็นของปลอมตามมาตรา ๒๔๐ หรือ
ของแปลงตามมาตรา ๒๔๑ ถ้าต่อมารู้ว่าเป็นของปลอมหรือของแปลงเช่นว่านั้น ยังขึ้นนำออกใช้ ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๔๖ ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงเงินตราไม่ว่าจะเป็น
เหรียญกระษาปณ์ ธนบัตร หรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออกใช้ หรือสำหรับปลอม
หรือแปลงพันธบัตรรัฐบาลหรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุ
เช่นว่านั้น เพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่
หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๔๗ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในหมวดนี้เป็นการกระทำเกี่ยวกับเงินตรา ไม่ว่า
จะเป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลต่างประเทศออกใช้ หรือให้อำนาจให้ออกใช้
หรือเกี่ยวกับพันธบัตรรัฐบาลต่างประเทศ หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ผู้กระทำความผิด
ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

มาตรา ๒๔๘ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๗
ได้กระทำความผิดตามมาตราอื่นที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้อันเกี่ยวกับสิ่งที่ตนปลอมหรือแปลงนั้นด้วย ให้
ลงโทษผู้นั้นตามมาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๗ แต่กระหนเดียว

มาตรา ๒๔๙ ผู้ใดทำบัตรหรือโลหะธาตุอย่างใด ๆ ให้มีลักษณะและขนาดคล้ายคลึง
กับเงินตรา ไม่ว่าจะเป็นเหรียญกระษาปณ์ ธนบัตรหรือสิ่งใด ๆ ซึ่งรัฐบาลออกใช้หรือให้อำนาจให้ออก
ใช้ หรือพันธบัตรรัฐบาล หรือใบสำคัญสำหรับรับดอกเบี้ยพันธบัตรนั้น ๆ หรือจำหน่ายบัตรหรือโลหะ
ธาตุเช่นว่านั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการจำหน่ายบัตรหรือโลหะธาตุดังกล่าวในวรรคแรก เป็นการจำหน่ายโดยการนำ
ออกใช้ดังเช่นสิ่งใด ๆ ที่กล่าวในวรรคแรก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่
เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๒

ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา แสตมป์และตัว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๐ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน หรือพระปรมาภิไธย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๑ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๒ ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยดังกล่าวมาในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ อันเป็นดวงตรา รอยตราหรือพระปรมาภิไธยที่ทำปลอมขึ้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๓ ผู้ใดได้มาซึ่งดวงตราหรือรอยตราดังกล่าวในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ ซึ่งเป็นดวงตราหรือรอยตราอันแท้จริง และใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้นโดยมิชอบในประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๔ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งแสตมป์รัฐบาล ซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์ การภาษีอากรหรือการเก็บค่าธรรมเนียม หรือแปลงแสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้ในการเช่นนั้นให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๕ ผู้ใดนำเข้าไปในราชอาณาจักรซึ่งดวงตราแผ่นดิน รอยตราแผ่นดิน พระปรมาภิไธย ดวงตราหรือรอยตราของทบวงการเมือง ขององค์การสาธารณะ หรือของเจ้าพนักงาน หรือแสตมป์ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ หรือมาตรา ๒๕๔ อันเป็นของปลอม หรือของแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๖ ผู้ใดลบ ถอนหรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ แก่แสตมป์รัฐบาลซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ และมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใดแสดงว่าใช้ไม่ได้แล้ว เพื่อให้ใช้ได้อีก ต้อง

ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๗ ผู้ใดใช้ ขाय เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งแสดงมภ์อันเกิดจากการกระทำความดังกล่าวในมาตรา ๒๕๔ หรือมาตรา ๒๕๖ ไม่ว่าการกระทำตามมาตรานั้น ๑ จะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๘ ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะ หรือแปลงตัวโดยสารซึ่งใช้ในการขนส่งสาธารณะให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามัลค่าสูงกว่าจริง หรือลบนถอน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่ตัวเช่นนั้น ซึ่งมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด แสดงว่าใช้ไม่ได้แล้วเพื่อให้ใช้ได้ก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๙ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๒๕๘ เป็นการกระทำเกี่ยวกับตัวที่จำหน่ายแก่ประชาชนเพื่อผ่านเข้าสถานที่ใด ๆ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๐ ผู้ใดใช้ ขाय เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งตัวอันเกิดจากการกระทำความดังกล่าวในมาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๑ ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๘ หรือมาตรา ๒๕๙ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้นเพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๒ ถ้าการกระทำความดังกล่าวในมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗

หรือมาตรา ๒๖๑ เป็นการกระทำเกี่ยวกับแสดมปัฐบาลต่างประเทศ ผู้กระทำได้ระวางโทษกึ่งหนึ่ง
ของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

มาตรา ๒๖๓ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๕๐ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๔
มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ หรือมาตรา ๒๖๒ ได้กระทำความผิดตามมาตราอื่นที่บัญญัติ
ไว้ในหมวดนี้ อันเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้นด้วย ให้ลงโทษผู้นั้นตามมาตรา ๒๕๐
มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๙ หรือมาตรา ๒๖๒ แต่กระหนเดียว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๔ ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัด
ทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือ
ชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้
หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกรอกข้อความลงในแผ่นกระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้
รับความยินยอม หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งของผู้นั้น ถ้าได้กระทำให้เอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่
อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน ให้ถือว่าผู้นั้นปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๕ ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่
หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๖^{๗๕} ผู้ใดปลอมเอกสารดังต่อไปนี้

- (๑) เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการ
 - (๒) พินัยกรรม
 - (๓) ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบสำคัญของใบหุ้นหรือใบหุ้นกู้
 - (๔) ตั๋วเงิน หรือ
 - (๕) บัตรเงินฝาก
- ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๗๕} มาตรา ๒๖๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่
๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๖๗ ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๖๘ ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ หรือมาตรา ๒๖๗ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นผู้ปลอมเอกสารนั้น หรือเป็นผู้แจ้งให้เจ้าพนักงานจัดข้อความนั้นเองให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว

มาตรา ๒๖๙ ผู้ใดในการประกอบกิจการในวิชาแพทย์ กฎหมาย บัญชีหรือวิชาชีพอื่นใด ทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยทุจริตใช้หรืออ้างคำรับรองอันเกิดจากการกระทำความผิดตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์^{๗๖}

มาตรา ๒๖๙/๑^{๗๗} ผู้ใดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

^{๗๖} หมวด ๔ ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา ๒๖๙/๑ ถึงมาตรา ๒๖๙/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๗๗} มาตรา ๒๖๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๒๖๙/๒^{๗๘} ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลง หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลงสิ่งใด ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้น เพื่อใช้หรือให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๖๙/๓^{๗๙} ผู้ใดนำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๖๙/๑ หรือมาตรา ๒๖๙/๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๖๙/๔^{๘๐} ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๖๙/๑ อันได้มาโดยรู้ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใด ๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้นตามมาตรา ๒๖๙/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๒๖๙/๑ ให้ลงโทษตามมาตราอื่นแต่กระหนเดียว

มาตรา ๒๖๙/๕^{๘๑} ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖๙/๖^{๘๒} ผู้ใดมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามมาตรา ๒๖๙/๕ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖๙/๗^{๘๓} ถ้าการกระทำได้กล่าวในหมวดนี้ เป็นการกระทำเกี่ยวกับบัตร

^{๗๘} มาตรา ๒๖๙/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๗๙} มาตรา ๒๖๙/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๘๐} มาตรา ๒๖๙/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๘๑} มาตรา ๒๖๙/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๘๒} มาตรา ๒๖๙/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๘๓} มาตรา ๒๖๙/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๗

อิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือหนี้
อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด หรือใช้เบิกถอนเงินสด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ใน
มาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๕

ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๙/๘^{๕๕} ผู้ใดทำหนังสือเดินทางปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด
เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในหนังสือเดินทางที่แท้จริง หรือประทับตรา
ปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในหนังสือเดินทาง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือ
ประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นหนังสือเดินทางที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิด
ฐานปลอมหนังสือเดินทาง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึง
สองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๙/๙^{๕๖} ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/
๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ ต้อง
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การมีหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ จำนวนตั้งแต่สองฉบับขึ้นไป
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้เพื่อจำหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งหนังสือเดินทาง
ตามมาตรา ๒๖๙/๘ ให้ลงโทษตามมาตรา ๒๖๙/๘ แต่กระหนเดียว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๙/๑๐^{๕๗} ผู้ใดนำเข้าในหรือส่งออกใบอนุญาตเข้าออกราชอาณาจักรซึ่งหนังสือ
เดินทางปลอมตามมาตรา ๒๖๙/๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่น
บาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำให้ไปเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๕} หมวด ๕ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง มาตรา ๒๖๙/๘ ถึงมาตรา ๒๖๙/๑๕ เพิ่มโดย
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๕} มาตรา ๒๖๙/๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘)
พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๖} มาตรา ๒๖๙/๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘)
พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๗} มาตรา ๒๖๙/๑๐ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘)
พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖๙/๑๑^{๘๘} ผู้ใดใช้หนังสือเดินทางของผู้อื่นโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ผู้ใดจัดหาหนังสือเดินทางให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๒๖๙/๑๒^{๘๙} ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตรา อันใช้ในการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๖๙/๑๓^{๙๐} ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราที่ทำปลอมขึ้นตามมาตรา ๒๖๙/๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ปลอมซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราตามมาตรา ๒๖๙/๑๒ ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว

มาตรา ๒๖๙/๑๔^{๙๑} ผู้ใดนำเข้าในหรือส่งออกใบอนุญาตจราจรซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑๒ อันเป็นของปลอม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๖๙/๑๕^{๙๒} ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราอันแท้จริงที่ใช้ในการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๙/๑๓

ลักษณะ ๘ ความผิดเกี่ยวกับการค้า

มาตรา ๒๗๐ ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งเครื่องชั่ง เครื่องตวง หรือเครื่องวัด ที่ผิดอัตรา

^{๘๘} มาตรา ๒๖๙/๑๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๘๙} มาตรา ๒๖๙/๑๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๙๐} มาตรา ๒๖๙/๑๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๙๑} มาตรา ๒๖๙/๑๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๙๒} มาตรา ๒๖๙/๑๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

เพื่อเอาเปรียบในการค้า หรือมีเครื่องเช่นว่านั้นไว้เพื่อขาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๑^๓ ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๒ ผู้ใด

(๑) เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้อื่นมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อ แจ้งความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้าหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้อื่นนั้น

(๒) เลียนป้าย หรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกันจนประชาชนน่าจะหลงเชื่อว่าเป็นสถานที่การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง

(๓) ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความเท็จเพื่อให้เสียความเชื่อถือในสถานที่การค้า สินค้าอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์การของผู้หนึ่งผู้ใด โดยมุ่งประโยชน์แก่การค้าของตน

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดอันยอมความได้

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๓ ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๔ ผู้ใดเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^๓ มาตรา ๒๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๗๕ ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่ายหรือเสนอจำหน่าย ซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๒ (๑) หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามความในมาตรา ๒๗๓ หรือมาตรา ๒๗๔ ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ลักษณะ ๔

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

มาตรา ๒๗๖^{๔๔} ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหนัງหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรสและคู่สมรสนั้นยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีนี้ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๗^{๔๕} ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

^{๔๔} มาตรา ๒๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๔๕} มาตรา ๒๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโหมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกันหรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็ก ซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กผู้ถูกระทำนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือจะอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกันโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องดำเนินการภายหลังการสมรสก็ได้ และเมื่อศาลได้พิจารณามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาลให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกระทำด้วย

มาตรา ๒๗๗ ทวิ^{๖๖} ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

(๑) รัับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๗ ตรี^{๖๗} ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสาม หรือมาตรา ๒๗๗ วรรคสี่ เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

(๑) รัับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา ๒๗๘^{๖๘} ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำ

^{๖๖} มาตรา ๒๗๗ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๖๗} มาตรา ๒๗๗ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๐

^{๖๘} มาตรา ๒๗๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

ทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๗๙^{๙๙} ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๘๐^{๑๐๐} ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๘ หรือมาตรา ๒๗๙ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๘๑^{๑๐๑} การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ วรรคแรก และมาตรา ๒๗๘ นั้น ถ้ามิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือมิได้เป็นการกระทำแก่บุคคลดังระบุไว้ในมาตรา ๒๘๕ เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๒๘๒^{๑๐๒} ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

^{๙๙} มาตรา ๒๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๑๐๐} มาตรา ๒๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

^{๑๐๑} มาตรา ๒๘๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

^{๑๐๒} มาตรา ๒๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๘๓^{๑๐๓} ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๘๓ ทวิ^{๑๐๔} ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติในวรรคแรกหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรกและวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี เป็นความผิดอันยอมความได้

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

^{๑๐๓} มาตรา ๒๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐

^{๑๐๔} มาตรา ๒๘๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๔^{๑๐๕} ผู้ใดพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวงขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท
ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น
ความผิดตามมาตรา^{๑๐๖}นี้ เป็นความผิดอันยอมความได้
อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๕^{๑๐๖} ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๑ หรือมาตรา ๒๘๓ เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการหรือผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๕/๑^{๑๐๗} การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๑ วรรคสาม มาตรา ๒๘๓ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๖^{๑๐๘} ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจिन

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยผู้ซึ่งค่าประเวณีเป็นผู้จัดให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐๕} มาตรา ๒๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐๖} มาตรา ๒๘๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐๗} มาตรา ๒๘๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐๘} มาตรา ๒๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยผู้ซึ่งค้าประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ซึ่ง
ค้ำประกันนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากผู้ซึ่งค้ำประกันซึ่งพึงให้ค่า
เลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๗^{๑๐๙} ผู้ใด

(๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการ
แสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้
ส่งออกป็นอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งเอกสาร
ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์
แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(๒) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของ
ลามกดังกล่าวแล้ว แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชน หรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งของเช่นนั้น

(๓) เพื่อจะช่วยให้การทำให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว
โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณา
หรือโฆษณาว่าวัตถุ หรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘๗/๑^{๑๑๐} ผู้ใดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์

ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น ต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘๗/๒^{๑๑๑} ผู้ใด

(๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการ
แสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๐๙} มาตรา ๒๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับ
ที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

^{๑๑๐} มาตรา ๒๘๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔)
พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๑๑} มาตรา ๒๘๗/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔)
พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อลามก
อนาจารเด็ก

(๒) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจาร
เด็ก จำแนกหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เข้าสื่อลามกอนาจารเด็ก

(๓) เพื่อจะช่วยให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณา
หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณา
ข่าวว่าสื่อลามกอนาจารเด็กดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ลักษณะ ๑๐

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด ๑

ความผิดต่อชีวิต

มาตรา ๒๘๘ ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก
ตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๘๙ ผู้ใด

(๑) ฆ่าบุพการี

(๒) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้
กระทำการตามหน้าที่

(๓) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ หรือ
เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

(๔) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

(๕) ฆ่าผู้อื่นโดยทรามานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(๖) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิด
อย่างอื่น หรือ

(๗) ฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความ
ผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้
กระทำไว้

ต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา ๒๙๐ ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใด ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๕๑ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๒ ผู้ใดกระทำด้วยการปฏิบัติอันทารุณ หรือด้วยปัจจัยคล้ายคลึงกันแก่บุคคลซึ่งต้องพึ่งตน ในการดำรงชีพหรือในการอื่นใด เพื่อให้บุคคลนั้นฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๓ ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๕๔ ผู้ใดเข้าร่วมในการข่มขู่ต่อผู้อื่นระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป และบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมในการนั้นหรือไม่ ถึงแก่ความตายโดยการกระทำในการข่มขู่ต่อผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่เข้าร่วมในการข่มขู่ต่อผู้อื่นแสดงได้ว่า ได้กระทำไปเพื่อห้ามการข่มขู่ต่อผู้อื่น หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๒

ความผิดต่อร่างกาย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๙๖ ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ถ้าความผิดนั้น มีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๙๗ ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

อันตรายสาหัสนั้น คือ

(๑) ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด หรือเสียอวัยวะประสาท

(๒) เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์

(๓) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด

(๔) หน้าที่เสียโฉมอย่างติดตัว

(๕) แท้งลูก

(๖) จิตพิการอย่างติดตัว

(๗) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต

(๘) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวัน หรือจน

ประกอบกรณีกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๙๘ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๒๙๗ ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๒๙๙ ผู้ใดเข้าร่วมในการข่มขู่ต่อผู้ระหว่างบุคคลแต่สามคนขึ้นไป และบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมในการนั้นหรือไม่รับอันตรายสาหัส โดยการกระทำการในการข่มขู่ต่อผู้นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่เข้าร่วมในการข่มขู่ต่อผู้นั้นแสดงได้ว่า ได้กระทำไปเพื่อห้ามการข่มขู่ต่อผู้นั้น หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๐๐ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับ

อันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้อง

ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๒ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวาง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๓๐๓ ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวาง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๔ ผู้ใดเพียงแต่พยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา
๓๐๒ วรรคแรก ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นการกระทำของนายแพทย์ และ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖

มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ หรือมาตรา ๒๘๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้กระทำให้มีความผิด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๖ ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใด เพื่อให้เด็กนั้นพ้นไปเสีย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๗ ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้
เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ กายพิการหรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้นเสียโดยประการที่
น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๘ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๖ หรือมาตรา ๓๐๗ เป็นเหตุให้
ผู้ถูกทอดทิ้งถึงแก่ความตาย หรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา
๒๙๐ มาตรา ๒๙๗ หรือมาตรา ๒๙๘ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ ๑๑

ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดต่อเสรีภาพ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐๙ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด
โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจ
นั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น
หรือจำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน
ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจทำ ถอน ทำให้เสียหาย หรือทำลายเอกสารสิทธิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อย่างไร ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ากระทำโดยอั้งอำนาจอั้งยี่หรือช่องโจร ไม่ว่าอั้งยี่หรือช่องโจรนั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๐ ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำได้ด้วยการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย หรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๗ หรือมาตรา ๒๙๘ นั้น [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๐ ทวิ^{๑๒} ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำได้ด้วยการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๑ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถูกหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขัง หรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวถูกกักขัง หรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตายหรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๑ หรือมาตรา ๓๐๐ [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๒ ผู้ใดเพื่อจะเอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส นำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับหรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๑๒} มาตรา ๓๑๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๓๑๒ ทวิ^{๑๓๓} ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๐ ทวิ หรือมาตรา ๓๑๒ เป็นการกระทำต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก หรือมาตรา ๓๑๐ ทวิ หรือมาตรา ๓๑๒ เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

(๒) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี

(๓) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๒ ตรี^{๑๓๔} ผู้ใดโดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ลอไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๓^{๑๓๕} ผู้ใดเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่

(๑) เอาตัวเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไป

(๒) เอาตัวบุคคลอายุกว่าสิบห้าปีไป โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือ

(๓) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังบุคคลใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว หรือผู้ถูกกักขังนั้นรับอันตรายสาหัส หรือเป็นการกระทำโดยทรمان หรือโดยทารุณโหดร้าย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำนั้นรับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอด

^{๑๓๓} มาตรา ๓๑๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๑๓๔} มาตรา ๓๑๒ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐

^{๑๓๕} มาตรา ๓๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

ชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว หรือผู้ถูกกักขังนั้นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๔ ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

มาตรา ๓๑๕^{๑๑๖} ผู้ใดกระทำการเป็นคนกลาง โดยเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างใดที่มีควรได้จากผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ หรือจากผู้ที่จะให้ค่าไถ่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๖ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๑๔ หรือมาตรา ๓๑๕ จัดให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือผู้ถูกกักขังได้รับเสรีภาพก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา โดยผู้นั้นมิได้รับอันตรายสาหัสหรือตกอยู่ในภาวะอันใกล้เคียงจะเป็นอันตรายต่อชีวิต ให้ลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๓๑๗^{๑๑๗} ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรางเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ช้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรางตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๘^{๑๑๘} ผู้ใดพรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสีย จาก

^{๑๑๖} มาตรา ๓๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

^{๑๑๗} มาตรา ๓๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๑๑๘} มาตรา ๓๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๑๙^{๑๑๙} ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๒๐^{๑๒๐} ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอันใด พาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำให้ผู้ถูกพาหรือส่งไปนั้นตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อละทิ้งให้เป็นคนอนาถา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๒๑ ความผิดตามมาตรา ๓๐๙ วรรคแรก มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก และมาตรา ๓๑๑ วรรคแรก เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๓๒๑/๑^{๑๒๑} การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๑๒ ตรี วรรคสอง และมาตรา ๓๑๓ หากเป็นการกระทำความผิดต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

^{๑๑๙} มาตรา ๓๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๑๒๐} มาตรา ๓๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

^{๑๒๑} มาตรา ๓๒๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๒

ความผิดฐานเปิดเผยความลับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒๒ ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึก
ของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมายโทรเลขหรือเอกสารเช่นนั้นออก
เปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒๓ ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นโดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มี
หน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เภสัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช
หมอความ ทนายความ หรือผู้สอบบัญชีหรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้นแล้วเปิดเผย
ความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่น อันตน
ได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวาง
โทษเช่นเดียวกัน

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒๔ ผู้ใดโดยเหตุที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ วิชาชีพหรืออาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจ
ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้นพบ หรือการนิมิตในวิทยาศาสตร์
เปิดเผยหรือใช้ความลับนั้นเพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒๕ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒๖^{๑๒๒} ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒๗ ผู้ใดใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่สาม และการใส่ความนั้นน่าจะเป็นเหตุให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒๖ นั้น

มาตรา ๓๒๘^{๑๒๓} ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๓๒๙ ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(๑) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(๒) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(๓) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อม

กระทำ หรือ

(๔) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม

ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๐ ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

มาตรา ๓๓๑ คู่ความ หรือทนายความของคู่ความ ซึ่งแสดงความคิดเห็น หรือข้อความในกระบวนการพิจารณาคดีในศาล เพื่อประโยชน์แก่คดีของตน ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๓๓๒ ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง

(๑) ให้ยึด และทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท

(๒) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือ

^{๑๒๒} มาตรา ๓๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๒๓} มาตรา ๓๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕

หลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

มาตรา ๓๓๓ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

ลักษณะ ๑๒

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

หมวด ๑

ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์

มาตรา ๓๓๔ ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓๕^{๑๒๔} ผู้ใดลักทรัพย์

(๑) ในเวลากลางคืน

(๒) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มี
อุบัติเหตุ เหตุทุกภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนอง
เดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นนั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันตรายใด ๆ

(๓) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่า
นั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(๔) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จ้างให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทาง
ช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(๕) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้
เห็นหรือจำหน้าได้

(๖) โดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(๗) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(๘) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้
เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(๙) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ
สาธารณะสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในสวนสาธารณะ

^{๑๒๔} มาตรา ๓๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับ
ที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

(๑๐) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๑๑) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(๑๒) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท
ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ใน
อนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี
และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือ
เครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปี
ถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท^{๑๒๕}

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความ
ยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๓๓๔ ก็ได้

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓๕ ทวิ^{๑๒๖} ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์
นั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ
พระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึง
สองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่
เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓๖ ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ถ้าการฉกฉวยทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวาง
โทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการฉกฉวยทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการฉกฉวยทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก

^{๑๒๕} มาตรา ๓๓๕ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐

^{๑๒๖} มาตรา ๓๓๕ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

ตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓๖ ทวิ^{๑๒๗} ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๔ มาตรา ๓๓๕ มาตรา ๓๓๕ ทวิ หรือมาตรา ๓๓๖ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธปืนเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๒

ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์

มาตรา ๓๓๗ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้กระทำความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ถ้าความผิดฐานกรรโชกได้กระทำโดย

(๑) ขู่ว่าจะฆ่า ขู่ว่าจะทำร้ายร่างกายให้ผู้ถูกข่มขืนใจ หรือผู้อื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือขู่ว่าจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ของผู้ถูกข่มขืนใจหรือผู้อื่น หรือ

(๒) มีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญ

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓๘ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สามเสียหาย จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้กระทำความผิดฐานริดเอาทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

^{๑๒๗} มาตรา ๓๓๖ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

มาตรา ๓๓๙^{๑๒๘} ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นจะ

- (๕) ให้พ้นจากการจับกุม

ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอัตราหนึ่ง

อนุมาตราใดแห่งมาตรา ๓๓๕ หรือเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักร
 ที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดจะระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี
 และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสามแสนบาท^{๑๒๔}

มาตรา ๓๓๙ ทวิ^{๑๓๐} ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ
วรรคแรก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสาม
แสนบาท^{๑๓๑}

ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคสองด้วย ผู้กระทำความผิดจะจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส

มาตรา ๓๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

๑๒๙ มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
อาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

๑๓๐ มาตรา ๓๓๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๓๓๙ ทวิ ววรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๐^{๑๓๒} ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สอง

แสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้อาวุธระเบิด หรือกระทำทรมาน ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๐ ทวิ^{๑๓๓} ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคแรก ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคสองด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้อาวุธระเบิดหรือกระทำทรมาน ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

^{๑๓๒} มาตรา ๓๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

^{๑๓๓} มาตรา ๓๔๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๐ ตรี^{๓๓๔} ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓๙ มาตรา ๓๓๙ ทวิ มาตรา
๓๔๐ หรือมาตรา ๓๔๐ ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหาร
หรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้นาฬิกาเพื่อกระทำความผิด หรือพา
ทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง

หมวด ๓

ความผิดฐานฉ้อโกง

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือ
ปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังกล่าวนี้ได้นำไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูก
หลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสาร
สิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๒ ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำ

(๑) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(๒) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นคนแก่ หรืออาศัยความอ่อนแอแห่ง
จิตของผู้ถูกหลอกลวง

ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๓ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๑ ได้กระทำด้วยการแสดง
ข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน
ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ต้องด้วยลักษณะดังกล่าวในมาตรา ๓๔๒
อนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่ง

มาตรา ๓๔๐ ตรี เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน

พ.ศ. ๒๕๑๔

หมิ่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๔ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปให้ประกอบการทำงาน
อย่างใด ๆ ให้แก่ตนหรือให้แก่บุคคลที่สาม โดยจะไม่ใช่ค่าแรงงานหรือค่าจ้างแก่บุคคลเหล่านั้น หรือ
โดยจะใช้ค่าแรงงานหรือค่าจ้างแก่บุคคลเหล่านั้นต่ำกว่าที่ตกลงกัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๕ ผู้ใดสั่งซื้อและบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่ม หรือเข้าอยู่ในโรงแรม โดยรู้
ว่าตนไม่สามารถชำระเงินค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม หรือค่าอยู่ในโรงแรมนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๖ ผู้ใดเพื่อเอาทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สาม ชักจูงผู้
หนึ่งผู้ใดให้จำหน่ายโดยเสียเปรียบซึ่งทรัพย์สิน โดยอาศัยเหตุที่ผู้ถูกชักจูงมีจิตอ่อนแอ หรือเป็นเด็ก
เบาปัญญา และไม่สามารถเข้าใจตามควรซึ่งสาระสำคัญแห่งการกระทำของตน จนผู้ถูกชักจูงจำหน่าย
ซึ่งทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๗ ผู้ใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย
แก่งทำให้เกิดเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๔๘ ความผิดในหมวดนี้ นอกจากความผิดตามมาตรา ๓๔๓ เป็นความผิด
อันยอมความได้

หมวด ๔

ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้

มาตรา ๓๔๙ ผู้ใดเอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้

ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินอันตนจำนำไว้แก่ผู้อื่น ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนำ ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๐ ผู้ใดเพื่อบริการให้เจ้าหน้าที่ของตนหรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่
บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่
ผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินใดก็ดี แก่ถึงให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๑ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

หมวด ๕

ความผิดฐานยักยอก

มาตรา ๓๕๒ ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย
โดยผิดบังเอิญทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอกต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบ
ให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้อง
ระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๓ ผู้ใดได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น หรือทรัพย์สินซึ่งผู้อื่น
เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิดความ
เสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ
ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๔ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๒ หรือมาตรา ๓๕๓ ได้กระทำ
ในฐานที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นตามคำสั่งของศาล หรือตามพินัยกรรม หรือ
ในฐานเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจ อันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๕ ผู้ใดเก็บได้ซึ่งสิ่งสิทธิอันมีค่า อันซ่อนหรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ แล้วเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๖ ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้

หมวด ๖
ความผิดฐานรับของโจร

มาตรา ๓๕๗ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิวาทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอก ทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำเพื่อค้ำกำไรหรือได้กระทำต่อ ทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ (๑๐) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดฐานรับของโจรนั้น ได้กระทำต่อทรัพย์สินอันได้มาโดยการลักทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ การชิงทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๙ ทวิ หรือการปล้นทรัพย์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท^{๑๓๕}

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๗
ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

มาตรา ๓๕๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สิน ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๓๕} มาตรา ๓๕๗ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๕๙ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๘ ได้กระทำต่อ

(๑) เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม

(๒) ปศุสัตว์

(๓) ยวดยานหรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะหรือในการประกอบกิจการ
หรืออุตสาหกรรม หรือ

(๔) พืชหรือพืชผลของกสิกร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ

ทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๖๐ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์
ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๖๐ ทวิ^{๓๖} ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้
ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ประดิษฐานอยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๓๓๕ ทวิ
วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๖๑ ความผิดตามมาตรา ๓๕๘ และมาตรา ๓๕๙ เป็นความผิดอันยอม
ความได้

หมวด ๘

ความผิดฐานบุกรุก

มาตรา ๓๖๒ ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครอง
อสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการ
ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน

^{๓๖} มาตรา ๓๖๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๑๒

สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

【อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐】

มาตรา ๓๖๓ ผู้ใดเพื่อถือนอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สาม
ยักยอกหรือทำลายเครื่องหมายเขตแห่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

【อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐】

มาตรา ๓๖๔ ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคาร
เก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น
เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

【อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐】

มาตรา ๓๖๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ หรือมาตรา
๓๖๔ ได้กระทำ

- (๑) โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (๒) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือ
- (๓) ในเวลากลางคืน
- ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

【อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐】

มาตรา ๓๖๖ ความผิดในหมวดนี้ นอกจากความผิดตามมาตรา ๓๖๕ เป็นความผิด
อันยอมความได้

ลักษณะ ๑๓
ความผิดเกี่ยวกับศพ^{๑๓๗}

มาตรา ๓๖๖/๑^{๑๓๘} ผู้ใดกระทำความผิดตาม มาตรา ๓๖๖/๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือ
ปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๓๗} ลักษณะ ๑๓ ความผิดเกี่ยวกับศพ มาตรา ๓๖๖/๑ ถึงมาตรา ๓๖๖/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

การกระทำซ้ำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของ
ผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของศพ
หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของศพ

มาตรา ๓๖๖/๒^{๑๓๙} ผู้ใดกระทำอนาจารแก่ศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี
หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๖/๓^{๑๔๐} ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทำให้เสียหาย เคลื่อนย้าย ทำลาย
ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซังศพ ส่วนของศพ อัฐิ หรือเถ้าของศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๖/๔^{๑๔๑} ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ภาค ๓

ลหุโทษ

มาตรา ๓๖๗ ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่
ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๖๘ ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือ
ปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นนั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมาย
กำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

^{๑๓๘} มาตรา ๓๖๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๓๙} มาตรา ๓๖๖/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๔๐} มาตรา ๓๖๖/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๔๑} มาตรา ๓๖๖/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๖๙ ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ ให้ประกาศ ภาพโฆษณา หรือเอกสารใด
ที่เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ปิดหรือแสดงไว้ หรือสั่งให้ปิด หรือแสดงไว้ หลุดฉีกหรือรั
ประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๐ ผู้ใดส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึง โดยไม่มีเหตุอัน
สมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๑ ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือ
โดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับอาวุธนั้น

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๒ ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือ
กระทำให้ประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๓ ผู้ใดควบคุมดูแลบุคคลวิกลจริต ปล่อยปละละเลยให้บุคคลวิกลจริตนั้น
ออกเที่ยวไปโดยลำพัง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๔ ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิตซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่คว
กลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นแต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๕ ผู้ใดทำให้รางระบายน้ำ ร่องน้ำหรือท่อระบายของโสโครก อันเป็นสิ่ง

สาธารณะเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๖ ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๗ ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปลอยปลະละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไป
โดยลำพัง ในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๘ ผู้ใดเสพยาสุราหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมา ประพฤติ
วุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
ห้าพันบาท

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๗๙ ผู้ใดชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๐ ผู้ใดทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำอันมีไว้สำหรับ
ประชาชนใช้สอย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๑ ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยได้รับทุกขเวทนาอัน
ไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๒ ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร
เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน

หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๓ ผู้ใดเมื่อเกิดเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น และเจ้าพนักงานเรียกให้
ช่วยระงับ ถ้าผู้นั้นสามารถช่วยได้แต่ไม่ช่วย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๔ ผู้ใดแก้งบอภัยเล่าความเท็จให้เลื่องลือจนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๕ ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมายกีดขวางทางสาธารณะ
จนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจร โดยวาง หรือทอดทิ้งสิ่งของ
หรือโดยกระทำความผิดประการอื่นใด ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็น ต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๖ ผู้ใดขุดหลุมหรือราง หรือปลูกปักหรือวางสิ่งของเกะกะไว้ในทาง
สาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย หรือทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ละเลยไม่
แสดงสัญญาณตามสมควร เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๗ ผู้ใดแขวน ติดตั้งหรือวางสิ่งใดไว้โดยประการที่น่าจะตกหรือพังลง ซึ่ง
จะเป็นเหตุอันตราย เปรอะเปื้อนหรือเดือดร้อนแก่ผู้สัญจรในทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
ห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๘ ผู้ใดกระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล โดยเปลือยหรือ
เปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๘๙ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ของแข็งตกลง ณ ที่ใด ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นอันตรายหรือเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคล หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สิน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ของโสโครกเประอะเปื้อนหรือน่าจะเประอะเปื้อน ตัวบุคคล หรือทรัพย์สิน หรือแกล้งทำให้ของโสโครกเป็นที่เดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๐ ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๑ ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๒ ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๓ ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๔ ผู้ใดไล่ ต้อน หรือทำให้สัตว์ใด ๆ เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลผลิตอยู่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

มาตรา ๓๙๕ ผู้ใดควบคุมสัตว์ใด ๆ ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเข้าในสวน ไร่หรือนา
ของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลผลิตอยู่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๖ ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็น ในหรือริมทางสาธารณะ ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

มาตรา ๓๙๗^{๑๔๓} ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง
คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท
ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้า
ธารกำนัลหรือเป็นการกระทำความผิดอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจ
เหนือผู้ถูกกระทำความผิดเนื่องจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือ
ประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๙๘^{๑๔๔} ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทารุณต่อเด็กอายุยังไม่
เกินสิบห้าปี คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึ่งผู้นั้นในการดำรงชีพหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๔๓} มาตรา ๓๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับ
ที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘
^{๑๔๔} มาตรา ๓๙๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับ
ที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒^{๑๔๕}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ย่อมส่งผลเสียหายร้ายแรงแก่รัฐและประชาชน โทษสำหรับการกระทำความผิดเหล่านี้ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายปัจจุบันยังมีอัตราต่ำเกินไป สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้สูงขึ้นและกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๒^{๑๔๖}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่าขณะนี้ผู้ร้ายลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถานไปเป็นจำนวนมาก บางแห่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของแต่ละจังหวัดซึ่งทำให้ประชาชนในถิ่นนั้นเศร้าสลดใจต่อการขาดวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาไปอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นบางแห่งการลอบลักพระพุทธรูปนั้นได้กระทำการแสดงถึงความโหดร้ายทารุณไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปเคียงหล่อทองคำพระ นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนาโดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล รวมทั้งผู้รับของโจร และผู้ส่งออกต่างประเทศด้วย จะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิมโทษก็เบาเกินไป เป็นการป้องกันได้เพียงพอ โดยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินอันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหมดก่อนที่จะสายเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔^{๑๔๗}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑๖ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่คณะปฏิวัติมีความปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖/ตอนที่ ๗๓/หน้า ๒๔๒/๒๑ กรกฎาคม ๒๕๐๒

๑๔๖

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖/ตอนที่ ๑๑๓/หน้า ๑๐๑๓/๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๔๗

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘/ตอนที่ ๑๒๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

ในการนี้คณะปฏิวัติเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม สมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๘^{๑๔๘}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงจำนวนเงินที่ถือเป็นอัตราในการกักขังแทนค่าปรับให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙^{๑๔๙}

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

โดยที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พิจารณาเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ราชอาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ ศาลหรือผู้พิพากษา และประชาชนทั่วไป ตลอดจนการกระทำอื่นเพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี หรือการกระทำความอื่นเป็นการเหยียดหยามศาสนา และความผิดเกี่ยวกับต่อสูหรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือขัดขวางการพิจารณา หรือพิพากษาของศาล ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขอัตราโทษเหล่านั้นให้สูงขึ้น

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒^{๑๕๐}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการขายของโดยหลอกลวงให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จเพิ่มมากขึ้น และความผิดฐานนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นความผิดอันยอมความได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไม่อาจดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดโดยไม่มีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายได้ แม้จะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการเสนอขายของดังกล่าวแก่บุคคล

^{๑๔๘} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๓๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

^{๑๔๙} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓/ตอนที่ ๑๓๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๖/๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙

^{๑๕๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๔๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๕ มีนาคม ๒๕๒๒

-

ทั่วไปในร้านค้าหรือที่สาธารณะ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่กล้าที่จะจับกุมผู้เสนอขายโดยไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดร้องทุกข์เสียก่อน การปราบปรามการกระทำผิดฐานนี้จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๑ เสียใหม่โดยให้ความผิดตามมาตราดังกล่าวไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย และสมควรเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕^{๑๕๑}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันอาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพได้ทวีความรุนแรง และความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระบือของผู้มีอาชีพการกสิกรรมมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความผิดเหล่านี้ในบางกรณีได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาครั้งหนึ่งแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ในการนี้สมควรเพิ่มอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖^{๑๕๒}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๔๑ และมาตรา ๙๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ มิได้กำหนดโทษจำคุกขึ้นสูงในกรณีที่มีการเพิ่มโทษและเรียงกระหนกลงโทษไว้ ทั้งในกรณีความผิดที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิตยังกำหนดให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปีเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มโทษหรือเรียงกระหนกลงโทษ แล้วแต่กรณี อีกด้วย ในบางคดีโทษจำคุกที่มีการเพิ่มโทษหรือโทษจำคุกรวมของการเรียงกระหนกลงโทษจึงสูงเกินสมควรหรือไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่มีลักษณะและผลร้ายแรงต่างกัน ทำให้การลงโทษเป็นไปโดยไม่เป็นธรรมและไม่ได้ผลเท่าที่ควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวโดยกำหนดขึ้นสูงของโทษจำคุกในกรณีที่มีการเพิ่มโทษ และโทษจำคุกรวมในกรณีเรียงกระหนกลงโทษ เพื่อให้การลงโทษเป็นไปด้วยความเป็นธรรม และได้ผลดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๑๕๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๑๐๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๕/๖ สิงหาคม ๒๕๒๕

^{๑๕๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๕๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๕ เมษายน ๒๕๒๖

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐^{๑๕๓}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่าในปัจจุบัน อาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรโดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ชาวสวนเดือดร้อนที่สุด เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือจักรกลต่าง ๆ มาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นจำนวนมากกรายแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ สมควรเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐^{๑๕๔}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ มาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๑๗ มาตรา ๓๑๘ มาตรา ๓๑๙ และมาตรา ๓๔๘ กำหนดอายุเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามกฎหมาย จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ และการกระทำการรุนแรงต่อเด็กไว้เพียงอายุไม่เกินสิบสามปีเท่านั้น ผู้กระทำความผิดตามบทมาตราดังกล่าวจึงสามารถอ้างความยินยอมของเด็กอายุกว่าสิบสามปีขึ้นเป็นเหตุยกเว้นความผิดหรือบรรเทาโทษตามกฎหมายได้ นับเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแสวงประโยชน์ในทางมิชอบจากเด็กอายุระหว่างสิบสามปีถึงสิบห้าปี ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เช่น ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การศึกษาอบรมและประสบการณ์ไม่เพียงพอได้ นอกจากนี้บทบัญญัติเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งหญิงเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่นในกฎหมายปัจจุบันนั้น มาตรา ๒๘๒ จะเป็นความผิดต่อเมื่อได้กระทำต่อหญิงอายุไม่เกินสิบแปดปี ทำให้หญิงได้รับความเสียหาย แต่ไม่มีกฎหมายคุ้มครองสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดไม่ว่าหญิงจะมีอายุเท่าใดก็ตาม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๐^{๑๕๕}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๕๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๑๗๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑ กันยายน ๒๕๓๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๕๔} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๑๗๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๔/๑ กันยายน ๒๕๓๐

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากอัตราการกักขังแทนค่าปรับต่อวัน ตามประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังแออัดห้องขัง อันเป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ในการควบคุม ตลอดจนเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐเป็นจำนวนมากในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง สมควรปรับปรุงอัตราการกักขังแทนค่าปรับต่อวันเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๒^{๑๕๖}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดที่ศาลพิพากษาให้รื้อการกำหนดโทษไว้หรือรื้อการลงโทษไว้ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้น ยังไม่เหมาะสมแก่การแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดนั้นกลับตัวได้อย่างได้ผลดี สมควรปรับปรุงเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าวให้มีขอบเขตกว้างขวางขึ้น เพื่อที่ศาลจะสามารถใช้ดุลพินิจได้โดยเหมาะสมแก่กรณี นอกจากนี้เพื่อให้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดให้นำโทษของผู้กระทำความผิดที่ถูกคุมความประพฤติในคดีที่รื้อการกำหนดโทษไว้ หรือรื้อการลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีหลังของผู้กระทำความผิดผู้นั้นด้วย บังเกิดผลในการใช้บังคับตามความประสงค์อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้ศาลนำโทษที่รื้อไว้ดังกล่าวมาบวกกับโทษในคดีหลัง โดยให้ศาลกระทำได้ไม่ว่าเมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือพนักงานควบคุมความประพฤติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕^{๑๕๗}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบันมีผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทมากขึ้น ขณะเดียวกันบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์จึงทำให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวไม่เกรงกลัว สมควรแก้ไข

^{๑๕๕} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๔/ตอนที่ ๑๓๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๓/๑ กันยายน ๒๕๓๐

^{๑๕๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๑๒๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๒

^{๑๕๗} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๓๓/หน้า ๑/๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

เพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๕^{๑๔๘}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการรับฝากเงินโดยวิธีออกบัตรเงินฝากโดยธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ รวมตลอดถึงบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และบัตรเงินฝากดังกล่าวเป็นตราสารซึ่งเปลี่ยนมือได้ สมควรกำหนดมาตรการป้องกันการปลอมตราสารดังกล่าวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมซึ่งอาจเกิดความเสียหายจากการใช้บัตรเงินฝากปลอม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๗^{๑๔๙}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ด้วยปรากฏว่าได้มีการล่อลวงเด็กไปทำงานในโรงงานและเจ้าของโรงงานได้ห่วงหวั่นหรือกักขังเด็กเหล่านั้นโดยให้ทำงานอย่างไรมนุษยธรรม และฝ่าฝืนมาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน อีกทั้งเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบสุขในสังคม สมควรกำหนดให้การกระทำความดังกล่าวเป็นความผิดฐานใหม่ขึ้นเป็นพิเศษ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๐^{๑๕๐}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดต่อหญิงและเด็กโดยการซื้อ ขาย จำหน่าย พา หรือจัดหาหญิงหรือเด็กนั้นไปด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสำเร็จความใคร่ทั้งแก่ตนและผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ไม่ว่าโดยการขายเด็กให้เด็กเป็นขอทาน หรือทำงานในสภาพที่ใช้แรงงานโดยทารุณโหดร้าย สมควรกำหนดบทกำหนดความผิดใหม่ให้ครอบคลุมการกระทำความดังกล่าว นอกจากนั้นในปัจจุบันการกระทำความดังกล่าว

^{๑๔๘} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๔/หน้า ๑๔/๙ เมษายน ๒๕๓๕

^{๑๔๙} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑/ตอนที่ ๒๒ ก/หน้า ๑/๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๗

^{๑๕๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๗๒ ก/หน้า ๔๒/๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ไม่จำกัดเฉพาะการกระทำต่อหญิงหรือเด็กหญิงเท่านั้น แต่ได้ขยายไปยังเด็กชาย และมีแนวโน้มเป็นการกระทำต่อบุคคลโดยไม่จำกัดเพศ สมควรแก้ไขฐานความผิดในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้กว้างขวางขึ้น และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษการทำความผิดดังกล่าว แม้จะกระทำในต่างประเทศ โดยแยกไว้เป็นเอกเทศให้เห็นเด่นชัดในมาตรา ๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของศาลไทยในการลงโทษการทำความผิดอันมีลักษณะเป็นความผิดอาญาระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕^{๑๖๑}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคแรกของมาตรา ๒๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญามีหลักการสำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อแก้ไขให้ผู้ผู้นั้นสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดี ดังนั้น โทษที่ผู้กระทำความผิดควรจะได้รับจึงต้องมีความเหมาะสมกับสภาพความผิด อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าในปัจจุบันมีผู้ได้รับโทษปรับต้องถูกกักขังแทนค่าปรับเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งผู้รับโทษนั้น ๆ ต้องสูญเสียอิสรภาพโดยไม่สมควรทำให้บุคคลในครอบครัวต้องเดือดร้อนและรัฐต้องรับภาระในการดูแลเพิ่มมากขึ้น สมควรปรับเปลี่ยนมาตรการลงโทษเสียใหม่ โดยกำหนดมาตรการให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้อีกทางหนึ่ง และในกรณีที่อาจต้องถูกกักขังอยู่นั้นบุคคลดังกล่าวสมควรได้รับความคุ้มครองมิให้ต้องถูกเปลี่ยนโทษจากกักขังเป็นจำคุก อันเป็นโทษที่หนักยิ่งกว่า รวมทั้งมิให้ต้องถูกคุมขังร่วมกับผู้ต้องหาในคดีอาญาที่มีอัตราโทษสูง ประกอบกับสมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้สมควรเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๑๖๒}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๔ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

^{๑๖๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๔ ก/หน้า ๑/๘ มกราคม ๒๕๔๖

^{๑๖๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๕๘ ก/หน้า ๑/๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิตแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่สอดคล้องกับข้อ ๖ วรรคห้า แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ที่กำหนดว่า บุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีที่กระทำความผิดจะถูกพิพากษาประหารชีวิตมิได้ และข้อ ๓๗ ก) แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ ที่กำหนดว่า จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัวสำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคี นอกจากนี้ บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับวิธีการประหารชีวิตโดยการเอาไปยิงเสียชีวิตยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวิธีการที่ทารุณโหดร้ายและไร้มนุษยธรรมที่รัฐไม่พึงปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อกำหนดมิให้นำโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี และในกรณีที่ถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปีและเพื่อเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการเอาไปยิงเสียชีวิตายเป็นดำเนินการฉีดสารพิษให้ตายแทน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖^{๑๖๓}

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น

ต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันปรากฏว่ามีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เข็ญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐใด หรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศอันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำความผิดดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ ๑๓๗๓ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๑ ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือกรณีอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขปัญหาให้ยุติลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มี

ความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันการใช้เอกสาร วัตถุอื่นใดหรือข้อมูล ที่จัดทำขึ้นในลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรสมาร์ตการ์ด หรือบัตรอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่น หรือเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด กำลังเพิ่มปริมาณและประเภทการใช้งานอย่างแพร่หลาย และปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและลูกโลกนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นมาใช้อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้บริโภคในวงกว้าง สมควรกำหนดความผิดอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเพิ่มเติมให้ครอบคลุมการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ และให้มีอัตราโทษเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๖๕}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติได้ทวีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และได้มีการใช้หนังสือเดินทางเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศและต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สมควรขยายขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางให้กว้างขึ้น และสมควรกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๖๖}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่บทบัญญัติมาตรา ๒๗๖

^{๑๖๕} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๖๕ ก/หน้า ๒๒/๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗

^{๑๖๕} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนพิเศษ ๔๒ ก/หน้า ๑/๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

^{๑๖๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/๕๖ ก/หน้า ๑/๑๙ กันยายน ๒๕๕๐

มาตรา ๒๗๗ และมาตรา ๒๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ สมควรแก้ไขบทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักการมีสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และหลักการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศที่เคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๖๗}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๖ และมาตรา ๒๗๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ทำให้การอ้างถึงบทบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๒๗๗ ทวิ และมาตรา ๒๗๗ ตริ เปลี่ยนแปลงไป กรณีจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการอ้างถึงบทบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๒๗๗ ทวิ และมาตรา ๒๗๗ ตริ ให้สอดคล้องกัน จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑^{๑๖๘}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันการกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดทางอาญายังไม่เหมาะสม และยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์อายุของเด็กที่กำหนดในกฎหมายหลายฉบับของไทย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี โดยการศึกษาทางการแพทย์แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีอายุระหว่างเจ็ดปีถึงสิบสองปี มีพัฒนาการด้านความคิดสติปัญญาและจริยธรรมยังไม่สมบูรณ์ ขาดความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี และไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้ ประกอบกับได้มีการศึกษาสถิติในการกระทำความผิดของเด็กช่วงวัยต่าง ๆ ปรากฏว่า เด็กที่มีอายุระหว่างเจ็ดปีถึงสิบสองปี มีสถิติการกระทำความผิดน้อยหรือไม่มีเลย นอกจากนี้ กฎหมายของไทยหลายฉบับกำหนดเกณฑ์อายุเด็กไว้ที่อายุสิบห้าปี เช่น มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนเมื่อมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีการศึกษา

^{๑๖๗} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/๕๖ ก/หน้า ๕/๑๙ กันยายน ๒๕๕๐

^{๑๖๘} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/๓๐ ก/หน้า ๑๙/๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุ
ย่างเข้าปีที่สิบหก แสดงให้เห็นว่าเด็กอายุสิบห้าปีกฎหมายย่อมรับว่าเริ่มก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่
มีความสามารถรับผิดชอบได้ ประกอบกับเด็กช่วงอายุดังกล่าวยังอยู่ในวัยเรียน สมควรได้รับโอกาส
เพื่อบำบัดและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าจะมารับโทษทางอาญา ในขณะเดียวกันอนุสัญญาว่าด้วย
สิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.
๑๙๖๖ ของสหประชาชาติ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี
เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ได้กำหนดเกณฑ์อายุเด็กไว้ที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญาให้
เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายของไทยและอนุสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๖๙}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในการพิจารณาคดีในปัจจุบัน
มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “เจ้าพนักงาน” สมควรกำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้า
พนักงาน” ไว้ให้ชัดเจน นอกจากนั้น ประมวลกฎหมายอาญายังมิได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับศพ ได้แก่
การกระทำชำเราศพ การกระทำอนาจารแก่ศพ การกระทำให้ศพเสียหาย และการดูหมิ่นเหยียดหยาม
ศพอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ และชื่อเสียง สมควรให้มีบทบัญญัติ
ความผิดดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติเฉพาะกรณีกระทำการ
อันเป็นการรังแก ข่มเหง หรือกระทำได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะสถาน
หรือต่อหน้าธารกำนัล ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการกระทำในที่รโหฐาน การคุกคาม การกระทำอันมีลักษณะ
ส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ และการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ
สมควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย
อีกทั้งอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษยังไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
สมควรปรับปรุงอัตราโทษปรับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๗๐}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ตามที่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุกว่าสิบสามปีแต่ไม่เกินสิบห้าปีไม่ต้องรับโทษ หากศาลอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดสมรสกับผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น ทำให้เกิดปัญหากรณีเด็กถูกบังคับให้ยินยอมสมรสกับผู้กระทำความผิดโดยศาลไม่อาจตรวจสอบได้ สมควรกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีในลักษณะนี้ นำมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาใช้ หรือพิจารณาอนุญาตให้สมรสโดยกำหนดเงื่อนไขที่จะดำเนินการภายหลังการสมรสด้วย เพื่อให้มีการตรวจสอบความยินยอมของเด็กในการสมรสได้อย่างละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้นและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเด็กอย่างแท้จริง และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดใช้การสมรสเป็นเหตุให้ไม่ต้องรับโทษ และโดยที่บทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพที่กระทำต่อเด็กได้กำหนดให้อายุเด็กเป็นองค์ประกอบความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดอ้างความสำคัญผิดหรือความไม่รู้ในข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดเพื่อไม่ต้องรับผิดหรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลงได้ สมควรกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดต่อเสรีภาพซึ่งได้กระทำต่อเด็กที่มีอายุไม่เกินสิบสามปี ไม่อาจอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความรับผิดทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสมควรปรับปรุงอัตราโทษปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๗๑}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของเด็ก ประกอบกับความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกไม่ได้แยกประเภทระหว่างสื่อลามกอนาจารผู้ใหญ่กับสื่อลามกอนาจารเด็กไว้ทั้งที่ลักษณะความผิดมีความร้ายแรงแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองและป้องกันจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้น สมควรกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกที่เป็นสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น รวมทั้งกำหนดให้การครอบครองและส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙^{๑๗๒}

-

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่ถูกกักขังแทนค่าปรับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วยและเมื่อคำนวณระยะเวลาการกักขังแทนค่าปรับตามอัตราใหม่แล้ว หากปรากฏว่าผู้นั้นถูกกักขังมาจนครบหรือเกินระยะเวลาที่คำนวณได้ดังกล่าว หรือในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับไม่ถึงสองแสนบาทและผู้นั้นถูกกักขังมาเกินกำหนดหนึ่งปีแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที

มาตรา ๑๑ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในเรื่องการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับยังไม่ได้กำหนดไว้และการกำหนดอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติได้ รวมทั้งกำหนดอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับให้สอดคล้องกับค่าแรงขั้นต่ำและภาวะเศรษฐกิจ ส่วนบทบัญญัติว่าด้วยการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำ ยังไม่มีการนำมาใช้กับผู้ที่จะถูกลงโทษปรับรวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแม้เพียงเล็กน้อยหรือมิใช่ผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้รับโอกาสในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ทำให้ผู้ต้องถูกจำคุกกระยะสั้นอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมาก สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการใช้ผู้ที่มีความอ่อนแอทางร่างกายหรือจิตใจ หรือผู้ที่อยู่ในภาวะจำยอมให้กระทำความผิดมากขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรม ยังทำให้ผู้ที่ถูกใช้ซึ่งไม่มีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดมาก่อนต้องกระทำความผิดและได้รับโทษ ทั้งอาจต้องตกอยู่ในภยันตรายและได้รับความเดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว สมควรกำหนดให้ผู้ใช้ในกรณีดังกล่าวต้องรับโทษหนักขึ้นและให้มีมาตรการลดโทษแก่ผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำความผิดตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญจนสามารถดำเนินคดีกับผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐^{๑๗๓}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ภาคผนวก ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปราบปรามการค้าประเวณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐมนตรีแห่งการต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๐๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“การค้าประเวณี” หมายความว่า การกระทำความผิดอาญาหรือการกระทำความผิดอาญาอื่นใด หรือการกระทำความผิดอาญาอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการแสวงหาประโยชน์หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“สถานการค้าประเวณี” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เพื่อการค้าประเวณีหรือยอมให้มีการค้าประเวณี และให้หมายความรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการติดต่อหรือจัดหาบุคคลอื่นเพื่อกระทำการค้าประเวณีด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“สถานแรกรับ” หมายความว่า สถานที่ที่ทางราชการจัดให้มีขึ้น หรือสถานที่ที่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อรับผู้กระทำความผิดอาญาหรือผู้กระทำความผิดอาญาอื่นเพื่อพิจารณาวิธีการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ” หมายความว่า สถานที่ที่ทางราชการจัดให้มีขึ้น หรือสถานที่ที่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นจัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและพัฒนาอาชีพแก่ผู้รับ การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

“การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ” หมายความว่า การอบรมฟื้นฟูจิตใจ การ บำบัดรักษาโรค การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ หรือกรรมการ คุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ผู้ใดเข้าติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเร้าบุคคลตามถนนหรือ สาธารณสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอับอายหรือเป็นที่เดือนร้อนรำคาญแก่สาธารณชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖ ผู้ใดเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณีเพื่อประโยชน์ในการค้าประเวณี ของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเพราะถูกบังคับ หรือตกอยู่ภายใต้ อำนาจซึ่งไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

มาตรา ๗ ผู้ใดโฆษณาหรือรับโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือกระทำให้แพร่หลายด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องหรือการ ติดต่อกับการค้าประเวณีของตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือ ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำความผิดสำเร็จความใคร่ของตนเองหรือ ผู้อื่นแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีในสถานการค้าประเวณี โดยบุคคลนั้นจะยินยอม หรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหกหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อคู่สมรสของตน โดยมีใช้เพื่อสำเร็จ ความใคร่ของผู้อื่น ผู้กระทำไม่มีความผิด

มาตรา ๙ ผู้ใดเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งบุคคลใดเพื่อให้บุคคลนั้น กระทำการค้าประเวณีแม้บุคคลนั้นจะยินยอมก็ตาม และไม่ว่าการกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็น

ความผิดนั้นจะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม เป็นการกระทำโดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใด ๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หนึ่งในสาม แล้วแต่กรณี

ผู้ใดเพื่อให้มีการกระทำการค้าประเวณี รับตัวบุคคลซึ่งตนรู้อยู่ว่าผู้จัดหา ล่อไปหรือชักพาไปตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ ผู้ใดเป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของบุคคลซึ่งมีอายุยังไม่เกินสิบแปดปี รู้ว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต่อผู้ผู้อยู่ในความปกครองของตน และมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณีหรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้ากิจการหรือสถานการค้าประเวณีตามวรรคหนึ่งมีบุคคลซึ่งมีอายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีทำการค้าประเวณีอยู่ด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้ากิจการหรือสถานการค้าประเวณีตามวรรคหนึ่งมีเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีทำการค้าประเวณีอยู่ด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒ ผู้ใดหน่วงเหนี่ยว กักขัง กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือทำร้ายร่างกาย หรือชูเชิญด้วยประการใด ๆ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นเพื่อข่มขืนใจให้ผู้อื่นนั้นกระทำการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(๑) ได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดสนับสนุนในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๓ ถ้าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลผู้อยู่ในความปกครอง กระทำการค้าประเวณี เมื่อคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมีคำขอ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลให้ถอนอำนาจปกครองของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้นั้นเสีย และแต่งตั้งผู้ปกครองแทนบิดา มารดา หรือผู้ปกครองนั้น

ในกรณีที่ศาลจะตั้งผู้ปกครองตามวรรคหนึ่ง และศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมที่จะปกครองผู้กระทำความผิด ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานแรกรับหรือผู้อำนวยการสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพที่ผู้กระทำความผิดนั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองของผู้กระทำความผิดก็ได้

ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับการตั้งผู้ปกครองมาใช้บังคับกับการตั้งผู้ปกครองตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์* เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ* หรือรองอธิบดีหรือรองเลขาธิการซึ่งอธิบดีหรือเลขาธิการดังกล่าวข้างต้นมอบหมาย ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และอย่างน้อยห้าคนให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำเนินงานในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประเวณี

มาตรา ๑๕ ให้ ก.ค.อ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ค้าประเวณี

- (๒) ประสานแผนงาน โครงการ ระบบงาน และกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันกับส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- (๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือแผนงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- (๔) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และการจัดตั้งสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของทางราชการ
- (๕) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
- (๖) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖
- (๗) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการวางระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานแรกรับและสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
- (๘) วางระเบียบเกี่ยวกับการรับตัวและดูแลผู้ถูกควบคุมตามมาตรา ๓๒
- (๙) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการส่งตัวบุคคลไปยังสถานแรกรับและสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ตลอดจนการกำหนดระยะเวลาในการรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
- (๑๐) ดำเนินการอื่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัดหรือผู้แทน จัดหางานจังหวัดหรือผู้แทน หัวหน้าตำรวจจังหวัดหรือผู้แทน พัฒนาการจังหวัดหรือผู้แทน ศึกษาธิการจังหวัดหรือผู้แทน สามัญศึกษาจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดหรือผู้แทน สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้แทน แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดหรือผู้แทน อัยการจังหวัดหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ และให้พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด* เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และอย่างน้อยห้าคนให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำเนินงานในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหการค้าประเวณี

- มาตรา ๑๗ ให้ ก.ค.อ. จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในด้านข้อมูล ทรัพยากร และการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของจังหวัด
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชนในพื้นที่ของจังหวัด

(๓) พิจารณาเสนอแนะต่อ ก.ค.อ. เพื่อแก้ไขปรับปรุง หรือวางระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของจังหวัด

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ ก.ค.อ. มอบหมาย

มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีอำนาจแต่งตั้ง แล้วแต่กรณี ให้ออก

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและมีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๒๒ การประชุมของ ก.ค.อ. หรือ ก.ค.อ. จังหวัด ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องใดกรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓ ก.ค.อ. หรือ ก.ค.อ. จังหวัด จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ ก.ค.อ. หรือ ก.ค.อ. จังหวัดมอบหมายก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ ก.ค.อ. หรือ ก.ค.อ. จังหวัด หรือคณะอนุกรรมการที่ ก.ค.อ. หรือ ก.ค.อ. จังหวัดมอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๒๕ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพขึ้นในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์* และให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของ ก.ค.อ.
- (๒) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การพัฒนาอาชีพ และการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- (๓) จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ
- (๔) ส่งเสริมอาชีพและจัดหางานให้แก่ผู้ซึ่งได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพตาม

(๓) (๕) รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย ดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานผลให้ ก.ค.อ. ทราบ

(๖) ปฏิบัติตามมติของ ก.ค.อ. หรือตามที่ ก.ค.อ. มอบหมาย

มาตรา ๒๖ มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ประสงค์จะจัดตั้งสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ เมื่ออธิบดีอนุญาตให้ตั้งสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแล้วให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๘

ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาต ให้ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ ให้อธิบดีกำหนดท้องที่ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพที่จัดตั้งขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร อธิบดีอาจเปลี่ยนแปลงท้องที่ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๙ เมื่อปรากฏว่ามูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นดังกล่าวระงับการกระทำ ปรับปรุง แก้ไข หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่แจ้งไปภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติตามคำสั่งแต่ไม่ทันภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้ากระทำการแทนเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นได้ และให้มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นนั้นเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการนี้

ค่าใช้จ่ายตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรตามที่อธิบดีกำหนด

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่อาจกระทำการตามวรรคสองได้ หรือแม้ว่าจะได้กระทำตามวรรคสองแล้วก็ตาม แต่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นนั้นก็ยังไมอาจดำเนินการต่อไปได้เอง หรือถ้าจะให้ดำเนินการต่อไปอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพที่อยู่ในสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพดังกล่าว ให้เสนออธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการเป็นความผิดร้ายแรงที่อธิบดีเห็นว่าไม่สมควรสั่งการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเสียก่อน ก็ให้อธิบดีมีอำนาจพิจารณาสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

มาตรา ๓๐ มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๙ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และในระหว่างรอการวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ดำเนินการต่อไปได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้เพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับอนุมัติจากอธิบดีดำเนินการส่งผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพไปยังสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพอื่น

ในกรณีที่ส่งผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพไปยังสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของมูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่น ต้องได้รับความยินยอมจากสถานแรกรับ หรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพนั้นด้วย

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ต้องมีการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในความผิดตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้กระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง แต่ให้ควบคุมตัว

ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้ต่างหากจากผู้ต้องหาหรือจำเลยอื่น หรือจะขอให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*เป็นผู้ดูแลผู้ถูกควบคุมตามระเบียบที่ ก.ค.อ. กำหนดก็ได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ เป็นบุคคลอายุยังไม่เกินสิบแปดปี และไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นซึ่งมีความผิดที่มีโทษจำคุก หรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ให้พนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้เปรียบเทียบคดีแล้วแจ้งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*เพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบ

กรณีตามวรรคหนึ่งหากเป็นบุคคลอายุกว่าสิบแปดปี ถ้าบุคคลนั้นประสงค์ที่จะได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*เพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ เป็นบุคคลอายุยังไม่เกินสิบแปดปี เมื่อศาลได้พิจารณาถึงประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้นแล้วเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษแต่ควรให้ผู้กระทำความผิดได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแทนการลงโทษ ก็ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*รับตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

กรณีตามวรรคหนึ่งหากเป็นบุคคลอายุกว่าสิบแปดปี ถ้าบุคคลนั้นประสงค์ที่จะได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ และศาลเห็นสมควรให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*รับตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และศาลเห็นสมควรให้ผู้กระทำความผิดได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพด้วย ก็ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*รับตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในความควบคุมของสถานแรกรับและสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

มิให้นับระยะเวลาที่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดตามวรรคสามเข้าในกำหนดระยะเวลาที่อยู่ในความดูแลของสถานแรกรับและระยะเวลาที่รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

หลักเกณฑ์และวิธีการรับตัวผู้กระทำความผิดจากศาลเพื่อดำเนินการจัดส่งตัวผู้นั้นไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับที่มีเขตรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของ ก.ค.อ.

มาตรา ๓๕ ให้สถานแรกรับพิจารณาบุคลิกภาพ พื้นฐานการศึกษาอบรม สาเหตุการกระทำความผิด และทดสอบแนวโน้ม แล้วพิจารณาจัดส่งตัวผู้อยู่ในความดูแลตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ไปยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมเพื่อให้การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภายในระยะเวลาตามระเบียบที่ ก.ค.อ. กำหนดแต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่รับตัวผู้นั้นไว้

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๔ วรรคสาม ในกรณีที่สถานแรกได้รับพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นจะต้องส่งผู้นั้นไปรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ จะไม่ส่งตัวผู้นั้นไปยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ค.อ. กำหนด

มาตรา ๓๖ หลักเกณฑ์และวิธีการส่งตัวบุคคลไปเพื่อรับการดูแลในสถานแรกรับตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ และการส่งตัวไปเพื่อรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามมาตรา ๓๕ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ค.อ. กำหนด

มาตรา ๓๗ ผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพต้องอยู่รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามระเบียบที่ ก.ค.อ. กำหนดเป็นเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพรับตัวไว้

มาตรา ๓๘ ในระหว่างที่รับการดูแลในสถานแรกรับหรือรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ถ้าผู้ใดหลบหนีออกนอกสถานแรกรับ หรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ให้เจ้าหน้าที่ของสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมีอำนาจหน้าที่ออกติดตามตัวผู้นั้นเพื่อส่งตัวกลับไปยังสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพได้ แล้วแต่กรณี ในการนี้ สถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจะร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยดำเนินการให้ด้วยก็ได้

เมื่อบุคคลใดได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพครบกำหนดเวลาแล้วให้เจ้าหน้าที่ของสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพดำเนินการจัดส่งบุคคลนั้นกลับไปยังถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาของผู้นั้น เว้นแต่ ก.ค.อ. เห็นสมควรจะดำเนินการเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการในเวลากลางวันและกลางคืน เพื่อตรวจตราการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นำผู้ถูกล่อลวงหรือถูกบังคับให้ทำการค้าประเวณีซึ่งยินยอมให้นำตัวไปรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพส่งพนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ โดยให้นำความในมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการส่งตัวผู้ค้าประเวณีไปรับการดูแลในสถานแรกรับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ ให้กรรมการ อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ในระหว่างที่ยังมิได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรมณการค้า
 ประเวณี พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติที่มีอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบท
 กำหนดโทษไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และโดยที่การค้าประเวณีมีสาเหตุสำคัญมาจากสภาพ
 เศรษฐกิจและสังคม ผู้กระทำการค้าประเวณีส่วนมากเป็นผู้ซึ่งด้อยสติปัญญาและการศึกษา สมควรลด
 โทษผู้กระทำการค้าประเวณี และเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ไม่
 ว่าจะเป็นการให้การอบรมฟื้นฟูจิตใจ การบำบัดรักษาโรค การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพตลอดจน
 พัฒนาคุณภาพชีวิต และในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการปราบปรามการค้าประเวณีและเพื่อคุ้มครอง
 บุคคลโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อาจถูกล่อลวงหรือชักพาไปเพื่อการค้าประเวณี สมควรกำหนดโทษ
 บุคคลซึ่งกระทำความผิดในสถานการค้าประเวณี บุคคลซึ่งหารายได้จากการค้าประเวณีของ
 เด็กและเยาวชน และบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการจัดหาผู้อยู่ในความ
 ปกครองไปเพื่อการค้าประเวณี กับให้อำนาจศาลที่จะถอนอำนาจปกครองของบิดา มารดา หรือ
 ผู้ปกครองของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็ก เพราะเหตุที่มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อยู่ในความปกครอง
 กระทำการค้าประเวณี นอกจากนั้น ในปัจจุบันปรากฏว่าได้มีการโฆษณาชักชวนหรือแนะนำตัวทาง
 สื่อมวลชนในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องการติดต่อในการค้าประเวณีกันอย่างแพร่หลาย
 สมควรกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไป
 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^๒

มาตรา ๗๓ ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๔
 ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
 มั่นคงของมนุษย์” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น
 “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “ปลัดกระทรวงแรงงาน
 และสวัสดิการสังคม” เป็น “ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรม
 ประชาสงเคราะห์” เป็น “กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” คำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น
 “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” คำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
 เยาวชนแห่งชาติ” เป็น “ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน
 ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ” และคำว่า “ประชาสงเคราะห์จังหวัด” เป็น “พัฒนาสังคมและ
 สวัสดิการจังหวัด”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุง
 กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มี
 การตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม
 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้
 บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วน
 ราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจ

^๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาคผนวก จ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๔๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรด

เกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ

ยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกัน

และปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ

เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พุทธศักราช

๒๔๗๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ หรือพนักงาน

ฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ รก.๒๕๔๐/๓๗/๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

มาตรา ๕ ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงหรือเด็ก ชื่อ ชาย จำหน่าย
พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วงเหนี่ยว หรือกักขัง ซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็ก
กระทำการหรือยอมรับการกระทำใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อ
แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอม
หรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน หรือพระราชบัญญัตินี้ ให้
พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ผู้ใดเตรียมเพื่อกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕
ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับพยายามกระทำความผิดนั้นๆ

มาตรา ๗ ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดตามกฎหมายที่
ระบุในมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งคนหนึ่งคนใดได้ลงมือกระทำความผิดตามที่
ได้สมคบกันไปแล้ว ผู้ร่วมสมคบด้วยกันทุกคนต้องระวางโทษตามที่ได้บัญญัติไว้ สำหรับความผิด
นั้นอีกกระทงหนึ่งด้วย

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้า
ขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำ
นั้นไม่บรรลุผลผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น
ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดที่ได้สมคบกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมาย
กำหนดไว้หรือศาลจะไม่ลงโทษเลยก็ได้

มาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจตราสอดส่องดูแลตามท่าอากาศยาน ท่าเรือ
สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง สถานบริการ โรงงาน และสาธารณสถานต่างๆ เพื่อมิให้เกิดการกระทำ
ความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้บุคคลใด
ช่วยเหลือได้ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุใน
มาตรา ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดมาให้อภัยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือ

พยานหลักฐาน

(๒) ตรวจตัวหญิงหรือเด็กที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕ แต่ถ้าผู้เสียหายเป็นหญิงหรือเด็กหญิงจะต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ

(๓) ตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ แต่การตรวจค้นสถานที่ให้กระทำในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหากไม่ดำเนินการค้นที่หญิงหรือเด็กนั้นอาจถูกใช้กำลังประทุษร้าย หรือผู้กระทำความผิดจะทำการโยกย้ายหรือซ่อนเร้นหญิงหรือเด็กนั้นเสียก่อน พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจค้นสถานที่ในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ที่อธิบดีกรมตำรวจมอบหมายสำหรับในเขตกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับในเขตจังหวัดอื่น

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕ หรือเพื่อช่วยเหลือหญิงหรือเด็กซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวหญิงหรือเด็กเพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบเอกสารหรือพยานหลักฐาน แต่ห้ามมิให้กักตัวไว้เกินครึ่งชั่วโมง ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะต้องใช้เวลาเกินนั้น เมื่อได้จัดแจ้งการกักตัวไว้ในรายงานแล้ว ให้กักตัวหญิงหรือเด็กไว้ได้ไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง แต่ต้องแจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจสำหรับในเขตกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับในเขตจังหวัดอื่นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะกักตัวหญิงหรือเด็กไว้เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงแต่ไม่เกินสิบวันก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน แล้วแต่กรณี

การกักตัวหญิงหรือเด็กตามมาตรา ๑๐ ต้องจัดให้หญิงหรือเด็กนั้นอยู่ในสถานที่อันสมควรซึ่งมิใช่ห้องขังหรือสถานคุมขัง

การจัดให้มีรายงาน การจัดแจ้ง และการอนุมัติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหญิงหรือเด็กได้เบิกความต่อศาลตามความในมาตรา ๑๒ แล้ว ให้ถือว่าเหตุในการกักตัวหญิงหรือเด็กนั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๑๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่หญิงหรือเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕ ในเรื่องอาหาร ที่พัก และการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิสำเนาของผู้นั้น

ในการช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดให้หญิงหรือเด็กไปรับการดูแลในสถานแรกรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี สถานแรกรับเด็กตามกฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน หรือสถานสงเคราะห์อื่นของรัฐหรือเอกชนก็ได้

ในกรณีที่เป็นการสมควร รัฐมนตรีอาจออกระเบียบว่าด้วยการช่วยเหลือตาม
มาตรานี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาก็ได้

การส่งผู้เสียหายซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ ให้เป็นไปตามพันธกรณีที่มีตาม
สนธิสัญญากับประเทศคู่สัญญาหรือเป็นไปตามอนุสัญญาซึ่งรัฐบาลไทยเป็นภาคี

มาตรา ๑๒ เมื่อได้ความว่ามีผู้กระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุในมาตรา ๕
แม้จะยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา พนักงานอัยการโดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากพนักงาน

สอบสวนจะนำหญิงหรือเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายมายื่นคำร้องต่อศาล โดยระบุการกระทำทั้งหลายที่
อ้างว่าได้มีการกระทำความผิดและเหตุแห่งความจำเป็นที่จะต้องมีการสืบพยานไว้โดยพลันก็ได้

ในกรณีที่หญิงหรือเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายจะให้การต่อศาลเอง เมื่อหญิงหรือเด็ก
แจ้งแก่พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลทันที

ให้ศาลสืบพยานทันทีที่ศาลได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ในการนี้
หากผู้มีส่วนได้เสียในคดีคนใด ยื่นคำร้องต่อศาลแถลงเหตุผลและความจำเป็นขอถามค้านหรือตั้ง
ทนายความถามค้าน เมื่อเห็นสมควรก็ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตได้

คำเบิกความของพยานดังกล่าวให้ศาลอ่านให้พยานฟัง

ถ้าต่อมามีการฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยในการกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุ
ในมาตรา ๕ ก็ให้รับฟังพยานดังกล่าวในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่หญิงหรือเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหาย หรือสามีภรรยา ญาติ หรือ
ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับหญิงหรือเด็กนั้น เห็นว่าการกักตัวหญิงหรือเด็กตามมาตรา ๑๐ หรือการ
ให้ความช่วยเหลือแก่หญิงหรือเด็กตามมาตรา ๑๑ เป็นไปโดยมิชอบ หญิงหรือเด็ก หรือสามี
ภรรยา ญาติ หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องนั้นอาจอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมตำรวจสำหรับในเขต
กรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตจังหวัดอื่นได้

ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณา
วินิจฉัยอุทธรณ์โดยเร็ว แต่ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการกักตัวหญิงหรือ
เด็กนั้นถูกต้องแล้ว ให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาชี้ขาดต่อไป

ระยะเวลาสำหรับพิจารณาอุทธรณ์หรือรายงานหรือระยะเวลาที่ต้องรายงานให้
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาชี้ขาด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็น
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันได้ปรากฏการกระทำความผิดโดยการซื้อ ขาย จำหน่าย ซักพา หรือจัดหาบุคคลไปด้วยวิธีการใด ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความใคร่แก่ตนเองหรือผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ทั้งนี้ ด้วยวิธีการอันเป็นการคุกคามและกระทบกระเทือนต่อสวัสดิภาพของบุคคลดังกล่าวและการกระทำความผิดดังกล่าวไม่จำกัดเฉพาะการกระทำต่อหญิงและเด็กหญิงเท่านั้น แต่ปรากฏว่ามีการกระทำในลักษณะทำนองเดียวกันต่อเด็กชายด้วย นอกจากนี้ในส่วนของผู้กระทำความผิดยังมีพฤติการณ์ที่กระทำในรูปของการเตรียมสมคบกันเป็นขบวนการเชื่อมโยงทั้งในประเทศและระหว่างประเทศซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่เป็นอันตรายต่อสังคมอีกด้วย โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พุทธศักราช ๒๔๗๑ ยังมีขอบเขตที่จำกัดทั้งในแง่ของฐานความผิด และมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด อาทิเช่น มาตรการเกี่ยวกับการตรวจตราสอดส่องเพื่อช่วยเหลือหรือกักตัวหญิงหรือเด็กเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด หรือมาตรการในการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่หญิงและเด็กที่ถูกกระทำก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กรณีเป็นการสมควรปรับปรุงมาตรการในการป้องกันปราบปรามและเพิ่มเติมมาตรการในการเยียวยาช่วยเหลือหญิงและเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนบทกำหนดความผิดหลักที่เคยมีแต่เดิมนั้น สมควรนำไปแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อความสะดวกในการใช้กฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ดวงใจ/แก้ไข

๒๓ พ.ย. ๔๔

A+B(C)

นิลวรรณ/ปาจริย์

จัดทำ

๒๐ พ.ค. ๔๖

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^๒

มาตรา ๘๘ ในพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีการกิจใหม่ ซึ่งได้
มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้
บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วน
ราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับ
อำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติ
และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอน
ส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมาย
โอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตาม
กฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการ
เปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับ
การโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัด
โอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว
ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระ
ราชกฤษฎีกานี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) รศ.ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Associate Professor Sukanya Buranadechachai , Ph.D.
2. ตำแหน่งปัจจุบัน ประธานหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองและสังคม
3. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวกพร้อมหมายเลขโทรศัพท์โทรสารและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน ชลบุรี 20131

โทรศัพท์ (038) 102350 , มือถือ 081 9042025

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) sukanyab@buu.ac.th

4. ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย จากโรงเรียนชยันตพิทยาคม ปีการศึกษา 2522

ปริญญาตรี วารสารศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เกียรตินิยม) ปีการศึกษา 2526

ปริญญาโท วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปีการศึกษา 2532

ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงปีการศึกษา 2553

5. ประวัติการทำงาน

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้รักษาการหัวหน้าสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา

ประธานหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองและสังคม

อดีตรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อดีตประธานสาขาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อดีตหัวหน้าภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัยด้านสื่อมวลชนท้องถิ่น

6.รางวัลหรือทุน

ทุน Asian Partnership Initiative ศึกษาวิจัย และฝึกปฏิบัติงานด้านการสื่อสารมวลชน ณ มหาวิทยาลัย วิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยความร่วมมือภายใต้โครงการ Asian Partnership Initiative โดย พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียรประธานมูลนิธิอิศรา อมันตกุล สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย และ Jacqueline Hitchon McSweeney, Professor and Department Chair of The Department of Life Sciences Communication (LSC) at the University of Wisconsin – Madison USA.

ทุนพัฒนาผู้บริหารระดับสูงมหาวิทยาลัยบูรพา

ทุนไปศึกษาดูงาน ณ. ประเทศ ออสเตรเลีย เกาหลี ฮองกง จีน สิงคโปร์ เวียดนาม สปป.ลาว

ทุนพัฒนาผู้บริหารสื่อสารมวลชนระดับสูงของสถาบันอิศราฯ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ทุนพัฒนาอบรมหลักสูตร กระบวนการเจาะข่าว CSR (Investigative Journalism in CSR)

ที่ปรึกษาหนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติ “ลานมะพร้าว” ที่ได้รับรางวัลระดับชาติอย่างต่อเนื่องและจำนวนมาก ได้รับรางวัลศิษย์เก่าดีเด่น คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2560 ประเภทผู้มีผลงานดี รางวัลร้อยคนไทยตัวอย่างประเภทผู้ทำงานวิจัยเพจสังคม

เป็นผู้ได้รับทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกมากที่สุดของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

7. สาขาวิชาที่มีความชำนาญ

วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน การสื่อสารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นชุมชนท้องถิ่น การวิจัยนิเทศศาสตร์ และสื่อสารมวลชน สังคมศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาบุคลิกภาพและภาวะผู้นำ

8. ผลงานทางวิชาการประสบการณ์ทำวิจัยและทุนวิจัย

ระดับชาติ

- 2536 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการสอนนิเทศศาสตร์ของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ทุนโครงการวิจัย ของภาควิชาสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
- 2549 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง “วิถีชีวิตและกระบวนการทำประมง : กรณีศึกษาหมู่บ้านประมงหาดวอนนภา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (ตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา)
- 2550 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี. (ตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550) ทุนโครงการวิจัยของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2551 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง สถานภาพและบทบาทการเป็นพลเมืองของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออก. (ตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550) ทุนโครงการวิจัยของสถาบันพัฒนาสื่อมวลชนไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย

- 2552 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง สถานภาพและบทบาทการนำเสนอรายการเด็กและเยาวชนของโทรทัศน์
เคเบิลทีวีในภาคตะวันออก, (2553) ทุนโครงการวิจัยของ แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน : สสย.
- 2553 ทุนอุดหนุนการทำวิจัยเรื่อง “ต้นแบบการบริหารหนังสือพิมพ์ชุมชน” ภายใต้โครงการบ่มเพาะ
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อสร้างหนังสือพิมพ์ชุมชนและส่งเสริมความเป็นพลเมือง.
ทุนโครงการวิจัยของสถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทยภายใต้แผนงาน “ส่งเสริม
ระบบการสื่อสารสุขภาวะ” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)
- 2553 สำรวจสถานภาพการดำรงอยู่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ภาคตะวันออกในปัจจุบัน เสนอในงานมนุษย์
กับสังคม 2553 ในวันที่ 29 มกราคม 2553
ทุนโครงการวิจัย ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2554 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง “อดีต ปัจจุบัน และอนาคต : บทบาทและแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ไทยใน
แอลเอ” ทุนโครงการวิจัยของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย
- 2554 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย การปรับตัวของหนังสือพิมพ์ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ศึกษากรณี :
หนังสือพิมพ์ไทยออนไลน์ในประเทศสหรัฐอเมริกา
ทุนโครงการวิจัยของ วิจัย เรื่องมหาวิทยาลัยบูรพา
- 2555 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย คุณลักษณะของบัณฑิตในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความ
ต้องการของ ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก
ทุนโครงการวิจัยของ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2556 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย ความนิยมชมชอบศิลปินเกาหลีของวัยรุ่นไทย ทุนมหาวิทยาลัยบูรพา
- 2556 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย กระบวนการใช้นวัตกรรมสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมของ
ประชาชนในภาคตะวันออกในการเป็นประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ทุนโครงการวิจัยของ วช. (2557)
- 2560 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย กระบวนการสร้างนวัตกรรม การสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมด้าน
ภาษาอังกฤษของเยาวชนในภาคตะวันออกในการเป็นประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ทุนโครงการวิจัยของ วช. (2560)
- 2560 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย แนวทางการสร้างความรู้เท่าทันสื่อสำหรับเยาวชนพิการ
ทุนโครงการวิจัยของ วช. (2560)
- 2561 ทุนอุดหนุนการทำโครงการวิจัย แนวทางป้องกันการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศของเด็กชายใน
ประเทศไทย
ทุนโครงการวิจัยของ วช. (2561)

บทความวิจัย

- สุกัญญา บุณเดชาชัย (2558) บทความวิจัยเรื่อง "Roles of Local Thai Newspapers: Los Angeles and Chonburi, Thailand." วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิต้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2558)
- สุกัญญา บุณเดชาชัย The current situation of Thai community newspapers in Los Angeles California, United States การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 15 วันที่ 4-6 พฤศจิกายน 2558 โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน พัทยา ชลบุรี จัดโดย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สุกัญญา บุณเดชาชัย , ทรงยศ บัวเฟื่อน, ปริญญ์ สิริอิตตะกุล(2557) กระบวนการใช้นวัตกรรมสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนในภาคตะวันออกในการเป็นประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- สุกัญญา บุณเดชาชัย (2558) บทความวิจัย เรื่อง “คุณลักษณะบัณฑิตสู่ประชาคมอาเซียนตามความต้องการของ ผู้บริหารสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก” วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา (ISSN: 2268-7252) สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ.2558)

ระดับนานาชาติ

- 2552 บทความทางวิชาการเรื่อง“เสรีภาพหนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติ : ปัญหาท้าทายของสื่อมวลชนในสถาบันอุดมศึกษา (นำเสนอในการประชุมวิจัยระดับนานาชาติ ASEAN Media Freedom จัดโดย AMSAR) 2011 Submitted and presented a research project at the Conference on Thai Studies (COTS) held at the University of Wisconsin, Madison on October 8, 2011. Her presentation was entitled “A survey of the existing status of local newspapers in the eastern part of Thailand”
- 2011 “Past Present and Future of the Thai Newspapers in Los Angeles,” California United States. The researcher is invited to present the outcome of this study at the Royal Thai Consulate in Los Angeles on January 21, 2012.
- 2012 “The Effects of News Exposure via the Internet on Graduate Students’s Lifestyle in Eastern Regional Universities” On Convergence Bonding Communication for Community An International Conference Convened by ASEAN Media and Communication Studies Center (AMComm) (Formerly ASEAN Mass Communication Studies and Research Center or AMSAR)
- 2013 “Thai Teens’ Fondness for Korean Singers among: A Case Study of "Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, Thailand, Kyunghee University, Korea

2013 “Past Present and Future of the Thai Newspapers in Los Angeles”. Osaka U. conference, Japan

2017 “Creating Citizen Youth Journalist for the ASEAN Community” วารสาร International Journal of East Asian Studies. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2560. “Causes and Factors for Online Businesses of Buu Student” International Seminar and Call for Paper on Annual Conference of Communication, Media and Culture (ACCOMAC 2017)

“Organisational Communication of Saensuk Municipal, Chonburi” by Sukanya, Siyamon, Nuttapon in 5th National and International Conference on Humanities and Social Sciences hold on 16 – 17 February 2017 at Rangsit University, Pathumthani, Thailand.

“Graduate Attributes Comparison in Expectations of Entrepreneurs in Eastern Industrial Estate” in 5th National and International Conference on Humanities and Social Sciences hold on 16 – 17 February 2017 at Rangsit University, Pathumthani, Thailand.

“The Creation Process of Communication Innovation Preparing People in the East of Thailand for ASEAN Economic Community” in 3rd International Social Sciences and Business Research Conference (ISSBRC 1/2017) hold on 17 – 20 May 2017 at University of California, Berkeley, USA.

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารออนไลน์นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก. สุกัญญาและคณะ Proceedings 4th International Conference on Security and Studies. 19 – 20 กรกฎาคม 2560. กรุงเทพฯ : ประเทศไทย

บทความวิชาการ

บทความทางวิชาการ เรื่อง “เสรีภาพสื่อมวลชนไทย: ปัญหาท้าทายของสื่อในรัฐบาลทุนนิยม” (ตีพิมพ์ใน วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ปีการศึกษา 2549)

บทความทางวิชาการ เรื่อง “2 ศตวรรษหนังสือพิมพ์ไทยภายใต้บริบทของสังคมและการเมือง” (ตีพิมพ์ บทความในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 14 ฉบับที่ 21 พฤษภาคม – สิงหาคม 2549)

บทความทางวิชาการ เรื่อง “จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ไทย : การควบคุมกันเองที่ยังมีปัญหา” (ตีพิมพ์ บทความในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 14 ฉบับที่ 22 (กันยายน – ธันวาคม 2549)

บทความทางวิชาการเรื่อง “เสรีภาพหนังสือพิมพ์ฝึกปฏิบัติ : ปัญหาท้าทายของสื่อมวลชนในสถาบัน
อุดมศึกษา” (นำเสนอในการประชุมวิจัยระดับนานาชาติ ASEAN Media Freedom จัดโดย
AMSAR)

ผลงานทางวิชาการ

1. เอกสารประกอบการสอน

สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์. เอกสารประกอบการสอน.
กรุงเทพฯ :ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2550). การรายงานข่าวและการสื่อข่าว. เอกสารประกอบการสอน.
กรุงเทพฯ :ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เอกสารคำสอน

สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2550). การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. หนังสือ

สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2550). การสื่อสารมวลชน : แนวคิด ทฤษฎี และสถานการณ์ใน
ประเทศไทย. ชลบุรี :ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2561). *วารสารศาสตร์หลอมรวม : แนวคิด หลักการ และกรณีศึกษาใน
ประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: Protexs.

9. ที่ปรึกษางานวิจัย/เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

ระดับชาติ

2553 แนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยปี พ.ศ. 2560 นางสาวราตรี เงามาม.วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต.สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พ.ศ. 2553

2554 วิทยานิพนธ์เรื่องบทบาทของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม “แนททีวี” (NAT TV) ต่อการสร้างภาพ
เข้มแข็งของชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต.
สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2554

2555 การฝึกอบรมสหกิจศึกษาโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นายพัทธนัย เสาะแสง สาขาวิชา เทคโนโลยี
สารสนเทศทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

2555 ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยานิพนธ์ ระดับป.เอก หลักสูตรสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

2556 ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จุลินพนธ์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

2556 ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์นวัตกรรม ระดับ ป.เอก
มหาวิทยาลัยเกริก

2556 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรสื่อสารการตลาด ระดับ ป.โท มหาวิทยาลัยบูรพา

- 2556 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรไทยศึกษา ระดับ ป.เอก มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2557 ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยานิพนธ์ ระดับ ป.เอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทาง
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระดับนานาชาติ

- 2011 a member of DBA Dissertation Committee for Ms. Manusanee Chanyaem, who is currently our DBA student. At Pacific States University.

10. กรรมการกลั่นกรอง (Peer Reviewer) บทความวิจัย ประจำวารสารทางวิชาการของสถาบันต่างๆ ดังต่อไปนี้

สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
มหาวิทยาลัยรังสิต วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์
มหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันวิจัย
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา “วิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา”
วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา สมาคมรัฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

วิพากษ์หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยเกริกและมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เทพสตรี, สอนสุนันทา

กรรมการกลั่นกรองงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรรมการกลั่นกรองงานวิจัย Asia media conference, Osaka University, Japan

11. กรรมการที่ปรึกษาหน่วยงานอื่นๆ

เครือข่ายนักวิชาการและนักวิชาชีพสื่อมวลชน
ที่ปรึกษาเครือข่ายบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคตะวันออก
ที่ปรึกษากรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันโรคเอดส์จังหวัดชลบุรี
ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและตรวจงานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
วิทยากรพัฒนาบุคลากรและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หน่วยงานต่างๆ ของภาคตะวันออก
ประธานกรรมการดำเนินการฝึกอบรมนักข่าวพลเมืองเยาวชนรักษ์พลังงาน ภาคตะวันออก ของการ
ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสารวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการร้องเรียนภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการวารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กรรมการบริหารสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
กรรมการบริหารสถาบันวิจัยวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรรมการประชาสัมพันธ์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
 กรรมการตัดสินงานต่างๆ ทางด้านวิชาการและสังคมวัฒนธรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยและหน่วยงาน
 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรรมการและวิทยาการอบรมหลักสูตรผู้ประกาศ กสทช. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 กรรมการตัดสินบทบรรณาธิการดีเด่นของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
 กรรมการเครือข่ายวิชาการส่งเสริมวิจัยทางสังคมศาสตร์
 กรรมการผู้แทนคณาจารย์ฯ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา

นักวิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) นายปริญญา สิริอัททะกุล
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Parinya Siriattakul
2. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการ
3. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

ศูนย์ให้คำปรึกษาทางวิชาการและวิจัย สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2942-5005 โทรสาร 0-2942-5005 E-mail: siriattakul@hotmail.com

4. ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยา (จิตวิทยาพัฒนาการ) (candidate)
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา (จิตวิทยาสังคม)

5. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

สาขาสังคมวิทยา/สาขาการศึกษา

6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษา
จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน : การวิเคราะห์ตัวแบบสมการ
โครงสร้าง

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญา
ตรี: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ

ความต้องการศึกษาต่อของบุคคลทำงานในจังหวัดชลบุรี

ความต้องการศึกษาต่อของบุคคลทำงานในจังหวัดระยอง

ความต้องการสินเชื่อเงินสดของบุคคลทำงานในจังหวัดชลบุรี

ความต้องการสินเชื่อเงินสดของบุคคลทำงานในจังหวัดระยอง

การติดตามผลบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิทยาเขตชลบุรี

การติดตามผลบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิทยาเขตชลบุรี

การติดตามผลบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2546 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วิทยาเขตชลบุรี

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

- 2554 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง
 ของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี (324,200 บาท) จากสถาบัน
 สร้างเสริมสุขภาพคนพิการ
- 2550 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย
 เอกชน: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (62,500 บาท) จากมหาวิทยาลัย
 ศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2548 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อของบุคคลทำงานในจังหวัดระยอง
 (40,000 บาท) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2548 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อของบุคคลทำงานในจังหวัดชลบุรี
 (40,000 บาท) จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2548 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง การติดตามผลบัณฑิตและมหาดบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
 ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี (15,000 บาท)
 จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2547 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็ง
 ในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (47,700 บาท)
 จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2547 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ความต้องการสินเชื่อเงินสดของบุคคลทำงานในจังหวัด
 ชลบุรี (50,000 บาท) จากบริษัท ควิกแคช จำกัด
- 2547 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง ความต้องการสินเชื่อเงินสดของบุคคลทำงานในจังหวัด
 ระยอง (50,000 บาท) จากบริษัท ควิกแคช จำกัด
- 2547 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง การติดตามผลบัณฑิตและมหาดบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี (15,000 บาท)
 จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
- 2546 ทุนอุดหนุนการทำวิจัย เรื่อง การติดตามผลบัณฑิตและมหาดบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
 ปีการศึกษา 2546 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี (15,000 บาท)
 จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

บทความวิจัย

- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2555). ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์*. 1(1), (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)
- ปริญญา สิริอิตตะกุล และพลกฤษณ์ ไพรสานทวณิชกุล. (2555). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*. 9(2), (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 37(2), (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)
- ปริญญา สิริอิตตะกุล และพิชญา ทองอยู่เย็น. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน: การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*. 8(2), หน้า 55 – 70.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2550). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 13(1), หน้า 31 – 44.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2550). การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 2(3), หน้า 40 – 45.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2549). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 2(2), หน้า 25 – 35.
- ปริญญา สิริอิตตะกุล. (2547). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี. *วารสารวิจัยและวัดผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 2(1), หน้า 93 – 111.